

Årsmelding 2023

Halden

Innhold

Årsmelding 2023	1
Halden	1
Kommunedirektørens kommentar.....	5
Mål og satsningsområder	6
Menneskelige ressurser	6
Likestilling.....	6
Heltid/deltid.....	10
Medarbeidere.....	13
Utdanningsnivå	13
HMS	16
Sykefraværsutvikling Halden kommune 2015– 2023:.....	20
Høy etisk standard.....	20
Investeringer	21
Status investering og finansiering (2A)	21
Status investeringer (2B)	22
1. Investeringer i varige driftsmidler	22
2. Tilskudd til andres investeringer	22
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	22
4. Utlån av egne midler.....	22
Status investeringsprosjekter	23
Klimarapport for Halden kommune 2023	30
Miljødirektoratets kommunefordelte utslippsberegninger	30
Klimamål og måloppnåelse i 2022.....	30
Kommentarer til utslippsberegningene	31
Referansebane.....	33
Klimakost – Halden kommunes klimafotavtrykk.....	34
Klimaindikatorer for Halden kommune	34
Økonomirapportering drift	42
Totaloversikt økonomi	42

KOSTRA hovedtall.....	45
Kommunens tjenestoområder	46
Fellesområder	46
Status økonomi	46
Kommentar til status økonomi	46
Sentraladministrasjon.....	46
Tjenestoområdebeskrivelse.....	46
Utvikling og utfordringer.....	47
Utvalgte resultater.....	49
Økonomistatus per konto	51
KOSTRA Nøkkeltall	51
Nøkkeltall aktivitet	52
Sykefravær	52
Status politiske vedtak.....	53
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	58
Tjenestoområdebeskrivelse.....	58
Utvikling og utfordringer.....	58
Viktige begivenheter.....	59
Utvalgte resultater.....	64
Økonomistatus per konto	64
KOSTRA Nøkkeltall	65
Nøkkeltall aktivitet	65
Sykefravær	67
Kommunalavdeling Helse og mestring	67
Tjenestoområdebeskrivelse.....	67
Utvikling og utfordringer.....	68
Utvalgte resultater.....	68
Økonomistatus per konto	69
KOSTRA Nøkkeltall	69
Nøkkeltall aktivitet	70
Sykefravær	71
Status politiske vedtak.....	71
Kommunalavdeling Teknisk	73
Tjenestoområdebeskrivelse.....	73

Utvikling og utfordringer	74
Utvalgte resultater.....	74
Økonomistatus per konto	75
KOSTRA Nøkkeltall	75
Nøkkeltall aktivitet	77
Sykefravær	78
Status politiske vedtak.....	78
Fellesfunksjoner	86
Økonomistatus per konto	87
VAR og Havn	87
Tjenesteområdebeskrivelse.....	87
Utvikling og utfordringer.....	87
Utvalgte resultater.....	88
Økonomistatus per konto	89
Nøkkeltall aktivitet	89
Sykefravær	90
Status politiske vedtak.....	90
Årsregnskap	91
§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A).....	91
§5-4 2.ledd (1B)	93
§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)	94
Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd	96
1. Investeringer i varige driftsmidler	96
2. Tilskudd til andres investeringer	96
3. Investeringer i aksjer og andeler	97
4. Utlån	97
Balanse.....	97
Anleggsmidler	99
Omløpsmidler	99
Arbeidskapital og egenkapital	100
Egenkapital	100
Langsiktig gjeld.....	101
Kortsiktig gjeld.....	102
Driftsmessig vurdering av balansen	102

Økonomisk oversikt etter art - drift (3)	102
Budsjettpremisser og vesentlige budsjettavvik	108
Budsjettpremisser (kommuneloven §14-4).....	108
Vesentlige budsjettavvik (kommuneloven §14-7, 2. ledd).....	108

Kommunedirektørens kommentar

Vi må omstille oss!

2023 har på mange måter vært et krevende år, noe som preger det økonomiske resultatet, som ble negativt for kommunen. Stort merforbruk innenfor sektor helse og mestring har satt sitt preg hverdagen. Utover det har været gitt utfordringer, spesielt vinteren med mye snø og skiftene værforhold. Vi ser at kommunen's høye gjeldsgrad setter sitt preg på hverdagen med at vi må bruke mer penger til å betale renter og avdrag. Økte finanskostnader medfører mindre penger til tjenester til innbyggerne. En bærekraftig kommuneøkonomi tilsier et balansert forhold mellom inntekter, kostnader og gjeld. 2023 har vist oss at vi ikke er helt der, og prosessen med å tilpasse oss har startet.

Halden kommune er en lav inntektskommune. Kommunen's inntekter, korrigert for pris og lønnsvekst, har over en tid nå vært stabile. Vi ser samtidig vekst i antall eldre og innenfor grupper som har behov for kommunale tjenester. Dette utfordrer målet om bærekraftig drift.

Halden kommune har opparbeidet et disposisjonsfond som kommer godt med i tiden som kommer. I 2023 bruker vi fond til å finansiere drift. I 2024 brukes fond til å sikre gode tjenester til innbyggerne. Slik kan vi ikke fortsette. Derfor må vi omstille oss til en sunn og bærekraftig økonomi. Med andre ord betyr det at vi må få mere ut av hver krone kommunen disponerer.

Kommunen, samfunn, næring og innbyggere har alle fått merke utfordringsbildet for 2023, som har vært preget av krig, uroligheter, høy prisvekst, økt rente og flere konkurser. Vi ser også at antallet personer som trenger sosialbistand øker. Klima og værforholdene har skapt store utfordringer både med flom og store snømengder. Likevel, året 2023 og alle de erfaringer vi har gjort oss, viser at vi er i stand til å håndtere det meste. Vi har klart å levere livsviktige tjenester til våre innbyggere. I 2023 ble det utarbeidet en lokal perspektivmelding som har satt fokus på utfordringsbilde vårt fremmer. Vi ser at utfordringsbilde ikke er så forskjellig fra tidligere analyser, men sett i sammenheng med den økonomiske situasjonen, har behovet for endring og omstilling økt betraktelig.

Halden kommune skal yte tjenester og drive samfunnsutvikling til beste for innbyggerne. Dette skal gjøres på en effektive, tillitsskapende og bærekraftige måte. Formålet med kommuneloven sier noe om dette, og på mange måter har 2023 utfordret oss.

Økonomiske balanse og økt handlefrihet er viktig for kommuner i Norge, også for Halden. I løpet av 2023 har det blitt enda mer klart hvilket omstillingsbehov vi står ovenfor. Perspektivmeldingen som ble laget i 2023 omhandler flere av disse utfordringene. Samtidig ser vi hvordan de økonomiske rammene blir utfordret, og redusere vårt handlingsrom. Kommunenes inntektssystemet, nye krav til vann og renovasjon og demografivekst er eksempler. Kommunalgjeld pr innbyggere i Halden er langt over gjennomsnittet i Norge. Det betyr av vi som kommune blir ekstra sårbare ved endringer i rentenivå.

Vi vil fremover måtte finne nye enklere og kostnadseffektive måter å leverer tjenestene vår på. Vi skal i framtiden tilby innbyggerne trygge og tjenester av god kvalitet. Dette skal ansvarsfulle og dyktige medarbeidere, politikere og innbyggere gjøre sammen.

Halden 31.03.2024

Roar Vevelstad
Kommunedirektør

Mål og satsningsområder

Menneskelige ressurser

Likestilling

Kommunens redegjørelse for likestilling

Halden kommune har også i 2023 vært bevisst på likestillingsaspektet ved rekruttering til stillinger. Kjønnfordelingen er, i likhet med andre kommuner, skjev innenfor de ulike yrkesgruppene og sektorene. Ønsket og målsettingen er å forbedre dette gjennom bevisst holdning ved rekruttering samtidig som vi ivaretar kvalifikasjonsprinsippet, der den best kvalifiserte blir tilsatt i stillinger.

Kjønnsbalanse

Kommunedirektørens ledergruppe hadde ved utgangen av 2023 en kvinneandel på 29%. På ledernivået under (enhetsledere) var fordelingen 69% kvinner. I avdelingsledersjiktet er kvinneandelen 67%.

Kommunen har ikke hatt behov for særskilte tiltak for å øke andelen kvinnelige søkere i helse og omsorg og undervisning og oppvekst. Heller tvert om. Som et konkret tiltak for å øke andelen menn i helse og mestring, gikk Halden kommune i 2021 inn i prosjektet «Menn i helse». Et prosjekt i samarbeid med KS og NAV for å utdanne og rekruttere flere menn i helse. Prosjektet er videreført i 2022 og 2023.

I kommunalavdeling teknisk er det en høy andel menn som er tilsatt, selv om kvinneandelen er høyere nå enn tidligere.

Som for det offentlige generelt ser en at likestillingsspørsmålet er et resultat av kvinners og menns valg av tilknytning til arbeidslivet. En ser klare forskjeller i yrkesvalg (tabell 1 og 2).

Tabell fra KS

Sektor	Antall		Andel (i prosent)	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I ALT	1 822	603	75	25
Sentraladministrasjonen	68	52	57	43
Oppvekst	573	154	79	21
Helse/sosial	1 149	255	82	18
Teknisk sektor	25	134	16	84
Annet	7	5	58	42

*Tabell 1 hentet fra PAI - inneholder kun hovedstillinger. Ansatte som arbeider i flere stillinger er kun telt med der hvor de har hoveddelen av stillingen.

Likelønn

Halden kommune har fokus på likelønn. Dette ble vektlagt i lokale forhandlinger også i 2023. Lønnsoppgjøret i 2023 innebar lokale forhandlinger i lønnskapittel 5.1, 3.4.2 og 3.4.3.

Det legges stor vekt på lik behandling av kvinner og menn ved lokale lønnsforhandlinger, samt utligning av opplagte lønsskjevheter. Kommunen er kommet langt i dette arbeidet. Det gjenstår imidlertid fortsatt enkelte likelønnsutfordringer knyttet til forhandlingskapitlene 3.4.2, 3.4.3 og 5.1 hvor det forhandles individuelt.

Kjønnsfordelt lønnsstatistikk

Utviklingen i grunnlønn i Halden kommune i perioden 2007-2023 (fast- og timelønnte hoved- og bistillinger):

Tabell 2 hentet fra PAI

Utvikling av grunnlønn			
	Begge kjønn	Kvinner	Menn
2007	25.770	25.275	27.325
% vis økning	6	6,1	5
2008	26.573	26.026	28.314
% vis økning	3,5	3,6	3,8
2009	28.291	27.769	29.947
% vis økning	6,5	6,7	5,8
2010	29.282	28.756	31.003
% vis økning	3,5	3,5	3,7
2011	31.552	31.085	33.049
% vis økning	3.0	3.3	2.1
2012	33.005	32.552	34.476
%-vis økning	4.6	4.7	4.3
2013	33.668	33.266	35.018

Årsmelding 2023

%-vis økning	2.0	2.2	1.6
2014	35.207	34.890	36.270
%-vis økning	4.6	4.9	3.6
2015	36139	35835	37115
%-vis økning	2.6	2.7	2.2
2016	37.338	37.006	38.387
%-vis økning	3.3	3.3	3.4
2017	38.450	38.062	39.682
%-vis økning	3.0	2.9	3.4
2018	39.391	38.958	40.762
%-vis økning	2.4	2.4	2.7
2019	41.216	40.780	42.522
%-vis økning	4,6	4,7	4,3
2020	41.361	40.945	42.578
%-vis økning	1,2	1,2	0,9
2021	42.286	42.101	42.798
%-vis økning	2,2	2,8	0,5
2023	46 971	46 546	48 194
%-vis økning	6,0	5,8	6,2

Endring i månedsfortjeneste 2022-2023 (fast- og timelønne hoved- og bistillinger):

Tabell 3 hentet fra PAI

Kjønn	Måneds fortjeneste 2023	Endring i månedsfortjeneste 2022-2023
Kvinner og menn	51 620	6,4
Kvinner	51 100	6,3
Menn	53 117	6,8

Tallene i tabellen under uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene

justert for stillingsgruppe eller stillingskode bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg.

Tabell 4 hentet fra PAI

	Årstall					
	2021		2022		2023	
Justert for	Kvinner månedstjeneste i prosent av menn	Kvinner grunnlønn i prosent av menn	Kvinner månedstjeneste i prosent av menn	Kvinner grunnlønn i prosent av menn	Kvinner månedstjeneste i prosent av menn	Kvinner grunnlønn i prosent av menn
Ujustert	97,3	98,4	96,6	96,9	96,2	96,6
Alder	97,3	98,4	96,6	96,9	96,2	96,6
Stillingsgruppe	97,8	99,6	97,9	99,2	97,8	99,2
Stillingskode	98,3	99,8	98,4	99,8	98,3	99,6
Utdanning	96,4	98,7	97,7	98,8	95,5	97,8

Heltid/deltid

Heltid

Prosjekt heltid er et tiltak for å møte framtidens bemanningsutfordringer i kommunal sektor. Det er behov for å gjøre nytte av arbeidskraftreserven til ansatte som jobber deltid, da vi i framtiden kommer til å ha mangel på arbeidskraft. Prosjekt heltid hadde oppstart i 2021 og er besluttet videreført ut 2026. Prosjektet heltid i Halden kommune har som mål å øke andelen heltidsstillinger blant de ansatte med 5% årlig inntil heltid er dominant. Prosjektet har to løp, den en dreier seg om en kulturendring der det jobbes med å endre holdninger og kultur i hele organisasjonen slik at det å jobbe heltid blir normalen. I det andre løpet er det valgt ut piloter som skal se på løsninger for å kunne organisere driften med flere hele stillinger. Tanken er at pilotene skal bane vei for gode løsninger som kan rulles ut i organisasjonen forøvrig. Pilotene i prosjektet er:

- Iddebo Langtids- og korttidsavdeling
- Bergheim bo og aktivitetssenter, abc 1 og abc 2.
- Vaterland/Hagegata

I tillegg til pilotene, har det i 2023 vært jobbet med innføring av årsturnus ved helsehuset. Årsturnus er et verktøy for å få til flere hel og generelt større stillinger ved å planlegge over et helt år og ta høyde for planlagt og kjent fravær.

I undervisningssektoren har det vært et prosjekt med økt grunnbemanning med mål om å øke andelen heltid og ha kvalifisert personell tilgjengelig ved fravær. Det er utfordrende å rekruttere kvalifiserte vikarer ila skoleåret.

I tillegg til prosess i pilotene er det gjort følgende:

- Utarbeidet brosjyre som er distribuert ut i organisasjonen
- Det er gjennomført informasjonsmøte med Halden kommunale pensjonskasse som en del av prosjektet Heltid. Dette møtet ga de ansatte innsikt i hvordan deltidsarbeid påvirker pensjonen deres, og det ble avholdt av en rådgiver fra pensjonskassen.
- Partene lokalt har utarbeidet felles veileder årsturnus

Årsmelding 2023

- Det er jobbet med innføring av nytt system for administrering av turnus (GAT)
- HR-time om hva heltid er og hvorfor vi må ha flere i fulle stillinger
- Det er opprettet egen informasjonsside på intranett «Helt i hundre»
- Endring av utlysningspraksis

Det har i 2023 vært avholdt flere informasjonsmøter for ansatte på pilotene. Hensikten med møter er å gi ansatte en grundig informasjon om hvorfor Halden kommune har forpliktet seg til å jobbe med heltidskultur, men også for å få deres innspill og tilbakemeldinger på hva skal til for å lykkes med dette arbeidet. Det legges opp til stor grad av medvirkning, innflytelse og involvering i den store endringsprosessen. Prosjektlederen understreker at å øke heltidsandelen er en kompleks oppgave som kan føre til usikkerhet blant ansatte og ledere. Det er viktig med involvering og god informasjon.

Halden kommune hadde en økning i andelen heltid i 2023 på totalt 0,7%. Som det framkommer av tabell 2 under, har det i perioden fra 2021 til utgangen av 2023 vært en større økning. Det er variasjon mellom sektorene. Økningen fordeler seg som følger:

Tabell 1: Sektorvis er utviklingen fra 1. kvartal til 4. kvartal i 2023

Sektor	1.kvartal 2023	4. kvartal 2023	Utvikling
Helse og mestring	34,2%	34,5%	0,3
Undervisning og oppvekst	68,8%	71,5%	2,7
Teknisk	89,1%	91,5%	2,4
Sentraladministrasjon	82,3%	82,4%	0,1
Totalt i Halden kommune	53,1%	53,8%	0,7

Tabell 2: Utvikling fra 2021 til 2023

Sektor	1.kvartal 2021	4. kvartal 2023	Utvikling
Helse og mestring	33,0% (25,2%)*	34,2%	1,5 (9,1)*
Undervisning og oppvekst	64,3%	71,5%	7,2
Teknisk	87,0%	91,5%	4,5
Sentraladministrasjon	83,6%	82,4%	-1,2
Totalt i Halden kommune	49,2% (46,1%)**	53,8%	4,6 (7,7)**

* 1. kvartal 2021 for helse og mestring inneholder også de ansatte ved internasjonalt testsenter. På dette tidspunktet var det 149 ansatte i 100% stilling på testsenteret. Trekkes disse fra, vil heltidsandelen pr. 1. kvartal 2021 være 25,2%. Økningen fra 1. kvartal 2021 til 4. kvartal 2023 i helse og mestring ekskl. internasjonalt testsenter er 9,1%.

** Tall totalt for Halden kommune med og uten internasjonalt testsenter.

Andelen deltid er høyest i helse og mestring, og samtidig vet vi at det er denne sektoren som kommer til å ha de største bemanningsutfordringene i årene framover. Det er derfor nødvendig å ytterligere intensivere arbeidet med å få flest mulig til å jobbe heltid i denne sektoren. I løpet av perioden med prosjekt heltid, se vi et behov for en bredere forankring og et mer helhetlig arbeid i sektoren, samtidig som arbeidet i pilotene videreføres. Det vil bli sett på en ny strukturering og ansvarsfordeling med mål om å få til dette.

Selv om dette arbeidet tar tid, er målet helt klart; heltid skal være dominant i alle sektorer og det skal være hovedregel ved ansettelse. Heltid er viktig for å nå fremtidens bemanningsutfordringer.

TØRN

Halden kommune er i behov av å gjøre løse ting på annen måte enn det vi gjør i dag for å kunne møte fremtidens kompetanse- og bemanningsutfordringer. TØRN er ett tiltak for å kunne møte disse utfordringene. Kommunen har i 2023 deltatt i et felles TØRN nettverk i regi av KS sammen med flere andre kommuner. I Halden kommune er det to avdelinger ved Bergheim bo og aktivitetssenter som deltar i arbeidet. TØRN er en metodikk for å se på oppgavedeling og organisering av arbeidet. Det har i 2023 vært gjennomført hyppige møter og kartlegging av arbeidsoppgaver i de to avdelingene. Det er sett på forskyvning av oppgaver mellom yrkesgruppene for optimal bruk av kompetanse. Det har vært jobbet godt i de to avdelingene, både med forståelsen for hvorfor dette er nødvendig og med hvilke yrkesgrupper som skal gjøre de ulike oppgavene som må gjøres slik at ikke alle gjør alt. Under veis i prosessen har vi måtte erkjenne at flere avdelinger må inkluderes i TØRN for å kunne få effekt av tiltakene. Ved utgangen av 2023 foreligger det et forslag til organisering av de ulike arbeidsoppgavene fordelt på de ulike kompetansegruppene. Det jobbes videre med utvidelse av deltakelsen, samt innføring og iverksettelse.

Medarbeidere

Antall ansatte og årsverk var pr. 31.12.23:

Tabell 1

	Antall 2018	Årsverk 2018	Antall 2019	Årsverk 2019	Antall 2020	Årsverk 2020	Antall 2020	Årsverk 2021	Antall 2023	Årsverk 2023
Kvinner	1762	1326,7	1813	1379,7	1913	1400	1889	1398,7	1822	1392
Menn	497	418,3	539	452,5	536	423	626	562,8	605	457
Totalt	2259	1745	2352	1832,2	2449	1820	2515	1961,5	2427	1849

Utdanningsnivå

Tabellen nedenfor viser utdanningsnivået i Halden kommune pr. 31.12.23:

Tabell 2

Utdanningsgruppe	Menn 2023	Kvinner 2023
Ufaglært	168	311
Faglært	148	660
Høyskole	64	421
Høyskole +	88	289
Master	11	6
Lektor med tillegg	6	17

Ledere: Til sammen 101 ledere med budsjett, økonomi og personalansvar fordelt på kommunedirektørens ledergruppe, enhetsledergruppen og avdelingsledergruppen (66 kvinner og 35 menn). I tillegg kommer assisterende rektorer, undervisningsinspektører, arbeidsledere og teamledere som utgjør 41 (16 kvinner og 25 menn).

Ansatte med personlig avlønning (Kap. 5.1): 147 ansatte (79 kvinner og 68 menn).

Andelen ufaglærte i kommunen i 2023 er 25,8% mot 15,7% i 2022. Andelen ufaglærte kvinner er 16,7% (11,3% i 2022). Andelen ufaglærte menn er 9,1% (4,4% i 2022).

Det arbeides kontinuerlig med å øke andelen faglærte ved tilsetninger gjennom rekrutteringsstrategier og gjennom tilrettelegging for å ta fagbrev ved siden av arbeidet. I helse og mestring er det i tillegg egen tiltak for å stimulere ansatte til å ta sykepleier- eller vernepleierutdanning. Vi ser at på tross av disse

tiltakene har det vært en negativ utvikling på andelen ansatte uten formell kompetanse. Rekrutteringsutfordringene er en faktor som påvirker dette.

Alderssammensetning

Alderssammensetningen for fast ansatte i Halden kommune var som følger pr. 31.12.23:

Tabell 3

Aldersgruppe	Antall personer 2016	Antall personer 2017	Antall personer 2018	Antall personer 2019	Antall personer 2020	Antall personer 2021	Antall personer 2023
18-20	14	8	4	26	8	14	25
21-25	139	140	127	155	159	129	150
26-30	172	202	202	230	208	228	181
31-35	206	204	225	245	228	244	250
36-40	273	243	238	252	242	260	253
41-45	300	301	314	321	293	293	281
46-50	336	339	312	327	309	313	304
51-55	296	317	331	326	313	351	326
56-60	267	248	255	254	273	272	305
61-65	222	219	193	170	187	195	167
66-67	35	35	40	29	45	34	21
Over 67	18	15	18	17	3	19	18

Pensjonsalder

IA-avtalen skal skape et arbeidsliv med plass til alle gjennom å forebygge sykefravær og frafall og på denne måten bidra til å øke sysselsettingen. Frafallet fra arbeidslivet skal reduseres. Med frafall menes personer i yrkesaktiv alder som ikke kommer tilbake til arbeid etter fravær. Det er vanligvis langtidssykmeldte som går over på arbeidsavklaringspenger og etter hvert til uføretrygd, eller personer som går over til tidligpensjonering.

Gjennom å jobbe godt og systematisk med å forebygge og redusere sykefravær og frafall, skal virksomhetene være med på å skape gode inkluderingsarenaer i arbeidslivet. Målet med IA-avtalen er å legge til rette for at så mange som mulig kan arbeide så mye som mulig, så lenge som mulig.

Et godt samarbeid mellom partene er det viktigste verktøyet i inkluderingsarbeidet. IA-avtalens viktigste bidrag i denne helheten er felles innsats fra partene på arbeidsplassen for å forebygge sykefravær og frafall og fremme inkludering. Myndighetene skal gjennom sine virkemidler støtte opp under dette arbeidet.

Halden kommune har utarbeidet egen livsfasepolitikk der seniorpolitisk tiltak som kan tas i bruk. Helse og mestring har også innført seniorpolitiske tiltak blant kritiske kompetansegrupper for å holde ansatte i arbeid lengre. I 2023 var det 47 ansatte som gikk av med pensjon. Gjennomsnittlig avgangsalder var 65,9 år.

Kommunalområde	Antall	Gjennomsnittsalder
Undervisning og oppvekst	19	65,3
Helse og mestring	19	65,5
Teknisk	6	67,8
Sentraladministrasjonen	3	66,7
Totalt	47	65,9

Lærlinger

Halden kommune har en målsetting om å ha 2 lærlinger pr. 1000 innbygger. Pr. desember 2023 hadde kommunen 62 lærlinger, samt 7 «fagbrev på jobb» og 4 «menn i helse». Lærlingeansvarlig i kommunen jobber aktivt med å gjøre Halden kommune kjent som lærlingebedrift, noe vi ser gjennom antall søkere til lærlingplasser i kommunen.

Halden kommune har i 2023 hatt lærlinger i følgende fag:

- byggdrifterfaget
- barn – ungdomsarbeiderfaget
- institusjonskokk
- helsefagarbeider
- vei-anlegg
- kontor og administrasjonsfaget
- feierfaget
- anleggsgartnerfaget
- IKT servicefaget
- lette kjøretøy
- renholdsoperatør
- medieteknikerfaget
- innholdsproduksjon

Halden kommune ble lærebedrift for følgende nye fag i 2023:

- Renholdsoperatørfaget
- Medieteknikerfaget
- Innholdsproduksjonsfaget

Det er ikke fastsatt hvor mange lærlinger det skal være i de ulike fagene, men aktuelle lærlinger blir kalt inn til intervju der fagleder i det aktuelle faget, lærlingeansvarlig og søker er til stede.

Utdanningsdirektoratet gjennomfører hvert år en lærlingeundersøkelse og også i 2023 så skårer Halden kommune høyt på Trivsel, opplæring og oppfølging.

Vi rekrutterer i hovedsak lærlinger fra egen kommune, men også noen utenfor kommunen.

Rekruttering

For Halden, som for kommune Norge for øvrig, er det sykepleiere og vernepleiere som representerer den største utfordringen når det gjelder rekruttering av fagpersonell til kommunen. I tillegg er det krevende å rekruttere til stillinger innenfor økonomi og regnskap. Det er også vanskelig å rekruttere lærere med godkjent lærerutdanning og førskolelærere i løpet av skoleåret. I tillegg er det få søkere til enkelte lederstillinger. Våren 2023 iverksatte Halden kommune en overordnet rekrutteringsstrategi for Halden kommune. Det er tidligere utarbeidet egen rekrutteringsstrategier for sykepleier og vernepleier. Et annet viktig arbeid som ble igangsatt på slutten av 2023, er utarbeidelse av et eget introduksjons- og opplæringsprogram for ledere. Dette arbeidet er planlagt ferdigstilt høsten 2024.

HMS

HMS

Et godt og systematisk HMS-arbeid skal bidra til et trygt og forsvarlig arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende arbeidssituasjon. Det overordnede HMS-systemet skal gjøre at man har verktøy for å forebygge og løse utfordringer som oppstår.

Nærværarbeid, IA og forebyggende arbeidsmiljøarbeid og gode rutiner for oppfølging av de som blir syke har hatt sterkt fokus også i 2023. IA-satsingen som ble startet i 2015 har fortsatt i 2023. IA-styringsgruppe, hvor både arbeidsgiver og arbeidstaker er representert, har definert fokusområder og tiltak innenfor IA-arbeidet for 2023-2024. Styringsgruppa har også søkt og fått midler fra Halden kommunale pensjonskasse til prosjekter som for eksempel Sterkere tilbake, som kan bidra til økt nærvær og motvirke frafall.

IA-styringsgruppe har også vært med på å velge ut prioriterte arbeidssteder som skal få ekstra oppfølging av HR, bedriftshelsetjenesten, NAV Arbeidslivssenter og NAV. I løpet av 2020 ble det innført et tettere samarbeid mellom NAV Arbeidslivssenter, BHT og HR i IA-arbeidet, og det jobbes enda mer systematisk. Arbeidet koordineres av HR og er videreført i 2023. Det blir også gjennomført jevnlig sykefraværsoppfølgingsmøter med avdelingsleder, HR, NAV og NAV Arbeidslivssenter i de prioriterte avdelingene/enhetene.

Vi har store variasjoner i sykefravær mellom de ulike kommunalavdelingene og gjennom året. Korttidsfraværet er en utfordring på enkelte arbeidssteder, men i hovedsak er det langtidsfraværet som er vår utfordring.

I 2023 var nærværet for hele året på 90,9%. Det betyr at målet om 92% nærvær er innen rekkevidde. Sykefraværstall for Halden kommune ble gradvis lavere fram mot 2021, da vi hadde det laveste sykefraværstallet i perioden 2013-2021. I 2022 og 2023 har vi imidlertid opplevd en økning.

Tiltak og aktiviteter som er iverksatt for å ivareta HMS-arbeidet i Halden kommune:

Internkontroll

Forslag til tekst årsmelding 2023

Arbeidet med Samsvar, kommunens internkontrollsystem, har fortsatt gjennom 2023. Det har vært arbeidet parallelt med de ulike modulene; avvik, kvalitetsdokumentasjon og risikovurdering, og det er ulikt hvor langt man har kommet.

Kommunedirektøren iverksatte våren 2023 et arbeid for å styrke den helhetlige internkontrollen i Halden kommune. Det ble nedsatt en arbeidsgruppe som, i tillegg til å få på plass en overordnet internkontroll, har hatt som fokus å samle de ulike delene av internkontrollen.

Arbeidsgruppen har bestått av systemforvalterne for de ulike modulene i Samsvar, fagleder HMS, representanter for de ulike kommunalavdelingene, personvernombud samt prosjektleder.

Gruppen la mot slutten av året frem sitt arbeid for kommunedirektørens ledergruppe, og arbeidet skal iverksettes i kommunen i 2024.

Gruppen har utarbeidet en overordnet rutine for internkontroll i Halden kommune, en brosjyre som presenterer en enkel forklaring på hva internkontroll er og informasjon om hva de ulike modulene består i, samt mal for risikovurdering – en mal for HMS og en mal for øvrige. Det er besluttet i kommunedirektørens ledergruppe at frem til risikovurdering i Samsvar fungerer tilfredsstillende for kommunens behov skal denne felles malen benyttes til risikovurderinger.

Det er også utarbeidet en sjekkliste i Framsikt som legges inn i leders økonomirapportering. Denne sjekklisten vil være til hjelp for lederne i hverdagen, samtidig som den fungerer som dokumentasjon på internkontrollen vår.

Internkontroll er et kontinuerlig arbeid, og fokuset vil fortsette også inn i 2024.

Elektronisk stoffkartotek fra leverandøren Eco Online er tilgjengelig for alle ansatte. De ulike kommunalavdelingene har flere administratorer som kan registrere nye stoffer/datablader. Det er også tatt i bruk en egen modul for eksponeringsregister i Eco Online.

Sykefraværsoppfølging

Det er fokus på forebygging, tidlig oppfølging og tilrettelegging. Flere er gradert sykemeldt. Tilrettelegging for sykemeldte kan oppleves som utfordrende for lederne når det er trange økonomiske rammer, men på tross av dette utvises det flere steder kreativitet og innsats for å inkludere. Lederne blir oppfordret til å løfte blikket og i enda større grad tenke langsiktig og helhetlig i dette arbeidet.

Dialogmøter og oppfølgingsmøter gjennomføres, og det er mulighet for bistand fra HMS-rådgivere i kommunen, bedriftshelsetjenesten og i enkelte tilfeller NAV arbeidslivssenter. En saksbehandler i NAV følger opp alle ansatte i kommunen, noe som letter kontakten med NAV og sikrer bedre oppfølging. Tilsvarende følger en saksbehandler i NAV opp ansatte i kommunen som er på arbeidsavklaringspenger (AAP).

HR-avdelingen avholder møter med ansatte som har vært ute av arbeidet i to år for å avklare om de kan komme tilbake til arbeid eller ikke. I 2023 fortsatte arbeidet med å avklare saker hvor ansatte har vært

ute av jobb i mer enn to år. Flere har et perifert forhold til kommunen etter at de har gått over på ulike trygdeordninger. Mange av disse har blitt tilskrevet og innkalt til møter, og dette avklaringsarbeidet vil fortsette i 2024.

Kurs og opplæring

Det er blitt gjennomført tre puljer med Akan-kurs for ledere og Akan-kontakter. Lederne fikk en innføring i Akan-modellen og Den nødvendige samtalen, mens Akan-kontaktene fikk en innføring i Akan-modellen og rollen som Akan-kontakt. Kurset ble arrangert av HR og Akan-utvalget med kursholder fra bedriftshelsetjenesten.

I tillegg har det vært gjennomført flere samlinger om verktøyet En bra dag på jobb. Samlingene var fysiske og ble gjennomført i tre puljer for ledere, verneombud og tillitsvalgte i hhv. barnehage, skole og sykehjem. Kurset ble arrangert av HR i samarbeid med NAV Arbeidslivssenter.

Det har også vært gjennomført Grunnkurs HMS for nye ledere, verneombud og medlemmer av sektor-AMU. Kurset ble gjennomført som blandet læring, med e-læring i KS Læring og fysiske samlinger. Kurset ble arrangert av HR og hovedverneombudet i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

I løpet av året ble det også arrangert to verneombudssamlinger. På vårens samling var tema risikovurdering, mens på høstens samling var tema systematisk HMS-arbeid. Begge samlingene ble arrangert av HR og hovedverneombudet med kursholdere fra bedriftshelsetjenesten.

Høsten 2019 startet kommunedirektøren et samarbeid mellom Halden kommune og People@work. Firmaet leder prosesser, arrangerer samlinger og leverer en app med digitale treningsløsninger for ledere. Gjennom disse prosessene skal man ta utgangspunkt i gode rollemodeller, definere kontrollerbar og kopierbar aktivitet og ha fokus på Beste praksis. Det ble avholdt to samlinger for ledere i 2023, og i forkant av disse ble det gjennomført klimaundersøkelse blant alle ansatte, samt en «leders leder» undersøkelse. Lederne gjennomfører også en månedlig egenevaluering.

HMS-pris

I desember ble HMS-prisen delt ut for 13. gang. Denne gangen gikk prisen til Berg skole. Der er de opptatt av nærvær og muligheter for alle. Behov for tilrettelegging av ulik art blir tatt på alvor, og fraværet er lavt. Skolen har flere arenaer for å arbeide systematisk med HMS-arbeidet, og de følger kommunens HMS-årshjul. Det er godt samarbeid med tillitsvalgte og verneombud, og de jobber sammen for å skape et godt og trygt arbeidsmiljø.

Tiltak og aktiviteter for å øke nærværet i Halden kommune

Bedriftshelsetjeneste

I 2023 har vi hatt et godt, systematisk og regelmessig samarbeide med Avonova. De gir bistand innenfor systematisk HMS-arbeid, sykefraværsarbeid, krisehåndtering, arbeidshelse, psykososialt arbeidsmiljø, fysisk/biologisk/kjemisk arbeidsmiljø, ergonomi, risikovurdering, rus/avhengighet, livsstil/helsefremmende tiltak og undervisning/kurs. Vi er fornøyd med kvaliteten på tjenestene de gir. Regelverksendringer har gjort at bedriftshelsetjenestens rolle og mandat blir enda tydeligere. Endringer i forskrift om administrative ordninger fra 1. januar 2023 tydeliggjør at bedriftshelsetjenesten først og fremst skal bidra til det forebyggende arbeidsmiljøarbeidet til virksomhetene. Bedriftshelsetjenesten skal jobbe målrettet, risiko- og kunnskapsbasert. Virksomhetene og bedriftshelsetjenesten skal jobbe

målrettet mot risikoforhold i virksomheten som har betydning for arbeidshelse. Dette har betydning for hva bedriftshelsetjenesten tilbyr av tjenester, og hva som blir regnet som tilleggstjenester.

Avonovas årsrapport behandles av HAMU hvert år. BHT deltar på HAMU-møter og i sektor-AMU hvis ønskelig. De deltar også i Akan-utvalget, IA-styringsgruppe, torsdagsmøte og faste samarbeidsmøter med HR-avdelingen. BHT bistår også i IA-arbeidet i prioriterte avdelinger/enheter og i dialogmøter ved behov.

Prosjektet Sterkere tilbake ble gjennomført av Avonova med en gruppe på 8 ansatte i løpet av 2023. Dette er et tilbud til ansatte som står i fare for å falle utenfor arbeidslivet enten pga. helsemessige problemer eller alder. Både de som har gjentatte sykemeldinger, langtidsfravær, eller er i fare for å bli sykemeldte kan søke. Deltakerne fikk en omfattende oppfølging både individuelt og i gruppe, og gjennom kurset lærte de om forbedring av søvnvansker, fysisk helse, stressmestring, kosthold og hverdagsbalanse. Opplegget gikk over en lengre periode, vår – sommer – høst, for å legge enda bedre til rette for varig livsstilsendring.

Opplegget Aktive sammen ble gjennomført av Avonova i alle barnehagene høsten 2023. Dette er et forebyggende tiltak som gjennomføres med både personalgruppa og barna i barnehagen.

Kurset tar utgangspunkt i situasjoner fra egen arbeidshverdag. Deltakerne får innspill på øvelser, og lærer hvordan de kan styrke kroppen mens de jobber og ivareta egen kropp i hverdagen. Målet er at de ansatte skal få økt bevissthet og konkrete øvelser, slik at de kan følge opp dette i fellesskap på hvert enkelt arbeidssted i etterkant.

Aktiv på dagtid

Når det gjelder prosjektet Aktiv på dagtid, er deltakerkortenes virkningstid forlenget til tross for bortfall av tilretteleggingstilskudd. Opplegget videreføres som i fjor gjennom ekstra tilskudd fra deltakerkommunene og gir tilgang til aktivitetene i prosjektet inntil videre.

Forebyggende arbeidsmiljøarbeid

Jevnt og systematisk arbeid for et trygt og godt arbeidsmiljø er en sentral brikke i nærværsarbeidet. Flere av punktene som står oppført under HMS-arbeid og kurs og opplæring i punktene over er derfor relevante her.

Sykefraværsutvikling Halden kommune 2015– 2023:

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Halden kommune totalt	9,1 %	8,9 %	8,5 %	8,8 %	8,5 %	8,2 %	7,6%	8,9 %	9,1 %
Sentral felles	6,3 %	6,6 %	7,0 %	5,7 %	5,1 %	4,5 %	4,6 %	6,1 %	
NAV	10,7%	8,1 %	6,6 %	6,4 %	6,1 %	5,1 %	Inngår i samfunn og samskaping	Inngår i Samfunn og samskaping	Inngår i sentral adm
Undervisning og oppvekst	8,1 %	8,1 %	7,5 %	7,3 %	8,3 %	7,0 %	7,2 %	9,2 %	8,5 %
Teknisk	4,6 %	5,6 %	5,5 %	5,2 %	4,1 %	3,9 %	3,5 %	3,8 %	4,4 %
Helse og mestring	11,1 %	10,9 %	10,3 %	11,4 %	10,3 %	10,8 %	9,0 %	10,4 %	10,9 %

Høy etisk standard

Kommuneloven § 14-7 fastsetter at det i årsmelding skal redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard.

Kommunen har utarbeidet etiske retningslinjer som skal gi medarbeiderne nødvendig veiledning til å praktisere det felles verdigrunnlaget i organisasjonen. Kommunen, både de folkevalgte og medarbeidere, har et etisk ansvar i utøvelsen av sine ulike roller. Det er derfor viktig med en felles oppfatning av hva som er riktig eller galt i ulike situasjoner. Gjennom de etiske retningslinjene skal ansatte og folkevalgte få en felles forståelse av grensene for hva som er etisk riktig eller galt.

Kommunens etiske retningslinjer ble revidert i 2016 og vedtatt i kommunestyret i september 2016. De etiske retningslinjene består av en etiktplakat og en veileder.

Ansatte møter daglig utfordringer i forhold til etikk i sitt arbeid. Det kan være avgjørende å få frem kritikkverdige forhold som innebærer risiko for korrupsjon. Halden kommune innførte i 2012 ekstern varslingsordning der ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold til et eksternt varslingsmottak. Kommunedirektøren er opptatt av å gi tilstrekkelig beskyttelse til de som står frem og varsler om avvik fra etiske normer og/eller lovverket.

HR-avdelingen er styrket med en ansatt som blant annet skal jobbe med å utvikle et bedre system for å sikre at etiske retningslinjer og varslingkanaler er kjent for alle ansatte.

Investeringer

Status investering og finansiering (2A)

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Investeringer i varige driftsmidler		980 487	717 055	1 009 444	778 665
Tilskudd til andres investeringer		3 170	230	0	7
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		6 677	1 050	2 050	5 832
Utlån av egne midler		730	0	0	0
Avdrag på lån		0	0	0	0
Sum investeringsutgifter		991 064	718 335	1 011 494	784 504
Kompensasjon for merverdiavgift		-108 238	-110 083	-156 696	-108 445
Tilskudd fra andre		-139 855	0	-33 700	-9 440
Salg av varige driftsmidler		-36 485	-10 000	-47 157	-44 028
Salg av finansielle anleggsmidler		0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler		0	0	0	-730
Bruk av lån		-684 873	-501 813	-665 221	-555 265
Sum investeringsinntekter		-969 451	-621 896	-902 774	-717 909
Videreutlån		74 548	70 000	70 000	66 825
Bruk av lån til videreutlån		-70 000	-70 000	-70 000	-50 039
Avdrag på lån til videreutlån		74 125	22 000	22 000	18 395
Mottatte avdrag på videreutlån		-34 134	-22 000	-22 000	-24 869
Netto utgifter videreutlån		44 539	0	0	10 312
Overføring fra drift		-6 891	-13 019	-4 000	-4 000
Avsetninger til bundne investeringsfond		22 352	0	0	7 213
Bruk av bundne investeringsfond		-55 496	0	0	-25 641
Avsetninger til ubundet investeringsfond		0	0	15 000	7 871
Bruk av ubundet investeringsfond		-26 117	-41 050	-77 350	-62 350
Dekning av tidligere års udekket beløp		0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-66 152	-54 069	-66 350	-76 907
Fremført til inndekning i senere år (udekket)		0	42 370	42 370	0

Status investeringer (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
		-16	0	0	1 696
Fellesområder	219 035	0	0	0	3
Sentraladministrasjon	22 826	8 740	6 554	9 921	
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	4 915	4 000	4 195	4 101	
Kommunalavdeling Helse og mestring	11 849	8 300	30 749	6 396	
Kommunalavdeling Teknisk	563 073	575 015	825 904	592 275	
VAR og Havn	158 805	121 000	142 042	164 274	
Investeringer i varige driftsmidler		980 487	717 055	1 009 444	778 665

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Oppgradering av ringeanlegg (kirke)	0	230	0	0	
Prosjektmidler Riksantikvar PS82/2022	3 170	0	0	0	
Hovsveien (fra Brigadeveien til topp)	0	0	0	1	
Asakveien fra Gimlekrysset	0	0	0	1	
Borgergt. Skomakerstredet, Spinnestredet	0	0	0	1	
Atomveien VA	0	0	0	1	
Storg.t Busterudgt. Fra Blocksgt. Til Snippen	0	0	0	2	
Tilskudd til andres investeringer		3 170	230	0	7

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Green Halden AS	2 210	0	0	0	
Aksjer Halden Arbeid og Vekst	30	0	0	0	
Egenkapitalinnskudd HKP/KLP	4 437	1 050	1 050	4 832	
Kjøp av aksjer Smart Innovation Holding AS	0	0	1 000	1 000	
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		6 677	1 050	2 050	5 832

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Enøktiltak på Rødsberg ung.skole	730	0	0	0	
Utlån av egne midler		730	0	0	0
Sum del 1-4		991 064	718 335	1 011 494	784 504

Status investeringsprosjekter

Beløp i 1000

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Kommentar
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Alarmsystem Vaterland/Hagegata og Sørsterveien	3 000	0	3 000	0	Alarmsystem Vaterland og Sørsterveien P3105Prosjektet er ikke gjennomført grunnet kapasitetsutfordringer hos leverandør. Prosjektet vurderes på nytt i 2024 og ses i sammenheng med planlagte innsparingstiltak.
Anskaffelse av bygg "Felleskjøpet"	9 000	8 727	9 000	8 727	Bygg anskaffet i 2023. Ihht sak PS 60/2023.
Avløpsanlegg Kornsjø, Bakke, Prestebakke og Brekke	18 200	19 185	0	1 245	Kornsjø, Prestebakke og Brekke ferdig. Bakke er nedlagt. Etablert pumpestasjon som pumper til Remmendalen avløppumpestasjon. Pumpestasjon Bakke er ikke ferdig
Badeplasser, universell utforming	2 000	674	854	16	Her stoppet det litt opp i år, da vi har gjort en del tidligere.Kun små prosjekter har vært gjennomført.Ny vurdering av prosjektet gjøres i forbindelse med arbeidet med investeringsplanen for 2024.
Berg skole utbedring av bygningsmasse	44 000	572	2 000	572	Det er gjennomført noen tiltak for å sikre eksisterende bygningsmasse for noe lengre drift. Prosjektet er utsatt inntil videre og også avvente ny skolebruksplan.
Besøkssenter Gjellestad	3 000	530	3 000	530	Gjellestadutgravingen er et komplisert prosjekt med mange interessenter. Arbeidsgruppen er bredt sammensatt og har jevnlig møter. Det gjennomføres to workshops med IFE og HiØ som fasilitatorer, med fokus på Gjellestad som besøksattraksjon. IFE har fått oppdrag med å visualisere Gjellestad med bruk av teknologi som Augmented Reality (AR).
Bevaring av Høyden, Os kirkegård	0	0	1 563	0	Arbeidet regulering av Os-kirkegård inkl. bevaring av Høyden og tilrettelegging for muslimske gravplasser ble igangsatt i 2021. Grunnlagsrapporter på Støy, geoteknikk, forurensa grunn og eventuell muligheter for gjenåpning av sidegren til Osbekken ferdig utarbeidetReguleringsplanarbeidet har pga. ressursbegrensninger ikke vært prioritert i 2023Reguleringsplanen forventes vedtatt ila. 2025. Kostnadsestimat for selve kirkegårds opparbeidelsen/utvidelsen kan først gjøres når reguleringsplan og detaljprosjektering er gjennomført . Eventuell prosjektoppstart forventes tidligst 2026
Bildedatabase	250	0	250	0	Prosjektet er ikke prioritert i 2023
Bookingløsning - Integra	250	152	98	0	Prosjektet er ikke prioritert i 2023
Brannteknisk oppgradering av bygg Brattlibanen	4 069	2 805	164	331	Prosjektet er ikke prioritert i 2023
	0	5 210	0	1 112	VA er ferdigstilt. Usikkerhet rundt problemer med stabilitet på bekk som er åpnet.
Bypark (i regi av kirkens bymisjon)	3 750	4 766	1 650	2 744	Byparken i regi av Kirken bymisjon, ble ferdig stilt i sommer.Prosjektet ble noe utvidet etter ønsker fra BaneNor og Kirkens bymisjon. Forurenset masser, ekstra arbeider og ekstra innkjøp skal betales av Bane Nor.
Datalake	0	654	1 042	0	Prosjektet datalake har vist seg å være vanskelig å gjennomføre på kommunalt nivå, i den formen dette prosjektet la til grunn. Det jobbes i regionale nettverk og på nasjonalt nivå med å

Årsmelding 2023

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Kommentar
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
					utarbeide retningslinjer på hvordan dette bør gjennomføres på kommunalt nivå.
Deponiutvidelse Rokke	20 000	7 902	3 092	3 126	Pågår kontunelig.
Det digitale skoleløftet	39 492	24 087	4 195	4 101	Er iht. plan. Prosjektet fortsetter frem til 2026.
Digital hjemmeoppfølging DHO	8 500	4 406	4 246	1 916	Digital hjemmeoppfølging P3089Med digital hjemmeoppfølging følges pasienter opp av helsepersonell i sine hjem. I 2023 har prosjektet gått inn i en mer aktiv fase med etablering av plattform, ROS og DPIA. Prosjektperioden er 2022 - 2024. Det er planlagt utprøving hos brukere i hjemmesykepleien første halvår 2024.
Digitalisering	1 200	1 366	90	0	Prosjektet startet i 2020 med en totalramme på kr. 1.200.000,-.Investering digitalisering er avsluttet i 2023 med kr. 89.598,- i mindreforbruk.
Digitalisering av byggesaksarkiv	5 378	3 202	2 581	848	Prosjektet pågårPublisering av arkivet i en løsning som er lett tilgjengelig og søkbar for saksbehandler og publikum i ila. 2024
Egenkapitalinnskudd HKP/KLP	8 400	14 291	1 050	4 832	Årlig egenkapitaltilskudd til HKP var budsjettet med 1.050.000 ,- for 2023, mens faktisk påløpt ble noe lavere; 854.358,-I tillegg til dette har Halden kommune i 2023 mottatt krav om egenkapitaltilskudd fra HKP på 3.977.232,-Dette er ikke budsjettet og medfører et merforbruk på tilsvarende.
ENØK-tiltak gatelys	2 000	2 323	2 000	2 323	Ny vurdering gjøres i 2024. Prosjektet avsluttes.
ENØK-tiltak i diverse bygninger	43 793	23 817	12 093	15 752	Det er utført diverse mindre enøktiltak i tillegg til et større Enøk på Iddebo sykehjem. Prosjektet avsluttes og videre fremdrift avklares i 2024.
Enøktiltak på Rødsberg ung.skole	1 460	976	399	100	Inntekt som er ført på prosjekt gjelder utbetaling av spillemidler til ballbinge på Rødsberg. Prosjekt er ellers avsluttet. Utbedringer er nødvendig men dette avventes i påvente av skoleplan
Fjernvarme	4 778	4 230	920	457	Det ble lagt inn fjernvarme i gamle brannstasjon og sparebank 1 bygget. Prosjektet avventer eventuelt ny bevilgning for videre arbeid. Prosjektet avsluttes
Fjernvarme 5.0 Enovaprojekt	0	671	0	671	Det er søkt om tilskuddmidler fra Enova, dette er godkjent. Restutbetaling når prosjekt er ferdig. Det er ikke avsatt egne prosjektmidler prosjekt forventes helfinansiert av tilskudd.
Forkjørregulering av 5 veier	900	172	576	172	Ferdigstilt og avsluttet med et mindreforbruk.
Fotoarkiv av verneverdig bebyggelse	800	640	487	215	Prosjektet pågår. Medarbeider engasjert i 40% stilling. Sydsiden ble ferdigstilt i 2022. Prosjekt har pågått i hele 2023 og forventes ferdigstilt ila. 2024.
Halden sentrum					
Gang- og sykkelvei Asakåsen	0	2	136	0	Reguleringsarbeid pågår etter gjennomføring av geologisk undersøkelse.
Gangbru på Os	0	3 326	0	3 326	Grunnundersøkelser og prosjektering er godt i gang. kostnader skal dekkes av fylkeskommunen.
Gangbru Tistedal	1 900	941	1 900	941	Sluttføres i 2024
Halden Helsehus	247 365	219 773	4 065	1 429	Prosjektet er ferdig.
Hovedplan VA/saneringsprosjekter	1 296 331	451 450	110 000	128 978	Hovedplan VA 2021-2024 er blitt redusert ved politisk vedtak. Ny prioriteringsliste for VA-prosjekter 2024 er politisk vedtatt.
IKT-løsninger/RFID-utrustning	750	665	172	106	Avsluttes i 2024. Vil da gå over på drift
renovasjonsbiler					

Årsmelding 2023

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Kommentar
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Infrastruktur i kommunale bygg	3 000	2 338	674	472	Prosjektet har utbedret digital infrastruktur og trådløs dekning i flere bygg - blant annet Hjortsberg skole. Kostnaden ble lavere enn antatt
Inventar ny brannstasjon	18 750	7 004	18 750	7 004	Prosjektet er i slutfasen. Forvaltes av kommunens eiendomsavdeling.
Kameraovervåking tett trehusbebyggelse	0	638	0	38	Dette er midler som kommunen er tilført fra Riksantikvaren. Kommunen har derfor ikke hatt utgifter på tiltaket. Prosjekt P8049.
Kirkebakken, Borgergt, Sentrumsplan (2015)	0	1	0	1	
Kjøp av eiendommer	44 951	31 507	22 513	24 340	Ses i sammenheng med P1062 kjøp av eiendom.
Kommunal fiber	3 760	1 753	1 028	0	Fiber til kommunale lokasjoner er gjennomført. Det gjenstår noen lokasjoner som er vanskelig å få fram fiber. Disse lokasjonene har i dag en tilfredsstillende løsning via mobilnett. Budsjettet hadde en ramme på kr. 3.760.000,-. Revidert årsbudsjett for 2023 er på kr. 1.028.346,- Disse midlene er ikke benyttet og prosjektet avsluttes. K
Kunstgressbane Strupe og Tistedal	12 085	2 021	2 420	377	Behov prekærtEgen sak blir sendt til behandling når den foreligger.
Langbrygga	5 000	5 180	849	859	Arbeidene er ferdig, inklusiv fremføring av strøm. Område er tilbakestilt etter gravearbeider. Dette ble utført av parkavdelingen.
Maskininvestering Rokke	9 300	2 612	88	0	Må kjøpe nytt snøskjær.
Miljøstasjoner	4 641	1 110	2 410	18	Pågående prosjekt, går ett plan.
Miljøtiltak kunstgressbaner	1 500	1 349	306	163	Sluttføres 2024
Miljøtiltak Rokke avfallsanlegg	4 000	477	4 000	477	Utsatt på grunn av innkjøpstopp.
Mulighetsstudie Storgt. 8 - kvartalet	0	231	0	231	Mulighetsstudie for å optimalisere bruken av lokaler i rådhuskvarteret. Utredning gjelder både rådhus, lokaler til NAV, Storgt. 7 og gamle brannstasjon.
Mulighetsstudier for optimalisering av bygg	0	203	0	203	Er i oppstartsfase. Det arbeides med å se på muligheter for rasjonalisering av bygningsmasse, bl. annet tomgangsbygg som kan selges eller finne alternativ bruk.
My digital city	1 071	71	0	0	Arbeidet er noe forsinket. Det jobbes godt og det er flere søknader om eksterne midler på gang i 2024. Min digitale by (MDB) skal støtte opp under den digitale omstillingen av Halden kommune. MDB vil med hjelp av Halden kommune, kartlegge de største utfordringene til innbyggere og hvert kommuneområde. Kartleggingen vil danne utgangspunktet for digital innovasjon og tjenesteutvikling, hvor pilotering av ulike use-case sammen med kommunens ansatte, innbyggere, kompetansemiljøer og næringsliv, står sentralt. MDB ønsker å sikre at kommunen har selvråderett over digital infrastruktur og data, for å ivareta demokratiske prinsipper, personvern og unngå leverandørlåsing. Involvering av lokalt næringsliv skal stimulere for en kommersiell realisering av felles digitale løsninger og tjenester for flere kommuner i Norge, som på sikt kan bidra til flere lokale arbeidsplasser. Mulighetene for pilotering av ulike use-case er en viktig muliggjør for

Årsmelding 2023

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	Kommentar
Nedgravde innsamlingsløsninger	1 000	437	0	425	forskningsproduksjonen hos IFE, Smart Innovation Norway og Høgskolen i Østfold. Merforbruk, det ble gjort noen avsluttende arbeider. Dekkes inn av prosjekt P6437
Ny brannstasjon	232 153	184 049	144 315	133 510	Anlegget er overlevert HK 1.12.2023 og idriftsatt. Utkjøring Svinesundsveien er forsinket grunnet lang saksbehandling hos vegvesenet.
Ny nettsideløsning	1 250	1 183	45	0	Prosjektet er ikke prioritert i 2023
Ny sentrumsskole inkl idrettshall	903 685	663 482	401 744	279 145	Er iht plan. Halden Arena er overtatt 18.12.2023. Skole, basishall og utearealer planlagt overtatt august 2024.
Ny svømmehall	356 000	4 196	1 590	1 423	Prosjektet er utsatt. Legges inn som en mulighet i områderegeringsplan nyhavn.
Ny vekt Rokke	1 600	1 249	31	0	Avsluttet.
Nytt reservebehandlingsanlegg Asak - sikring av vannforsyning (sammenkobling nab	102 000	156 429	0	18 078	Prosjektet forventes å få den siste totalentreprisefakturaen tidlig januar 2024, ca. 17.200.000,- eks. mva. Utover dette er det mindre beløp til rådgiver og byggeleder. Signert overtakelseprotokoll 14.12.2023. Mindre utbedringer gjenstår, men dette er med i kontraktssummen for totalentreprisen.
Nytt sentralkjøkken og utstyr	47 505	49 270	32 519	36 030	Ligger an til et merforbruk . Noen avklaringer i prosjektet gjenstår inkl sluttoppgjør. Forventes avsluttet ila Q2.
Nytt tak Halden Ishall	2 970	2 879	0	13	Er ferdigstilt 2022 og avsluttet
Nødstrømsaggregat Rådhuset	1 117	0	1 117	0	Er utsatt, prosjektet lå hos beredskapsleder. Det er ikke gjort noe med dette i 2023.
Offentlige lekeplasser, opprusting	2 000	1 503	115	146	I år rehabiliterte vi Høvik lekeplass, med uteplass og nytt lekeapparat.vi overskred budsjett pga ompostering fra maskiner, som jeg ikke hadde tatt høyde for.Prosjektet er ferdig stilt.
Ombygging Solheim	1 000	755	1 000	755	Prosjekt avsluttes da det er fremmet nytt tiltak om å stenge avdeling E.
Omlastingsplass for impregnert treverk	1 000	774	226	0	Utsatt på grunn av innkjøpstopp.
Oppgradering - overvann på veier	7 500	9 396	0	153	
Oppgradering av broer	4 030	3 491	125	0	Prosjekt har ikke blitt prioritert i 2023.
Oppgradering av grønt- og fellesarealer	600	230	300	230	Basert på kartlegging av grønne korridorer og snarveier gjort i 2018, pågår det et prosjekt om å utbedre, skilte og merke bynære stier og grønne korridorer. Det er inngått et samarbeid med idrettslagene. Det er i 2022/23 igangsatt et merkeprosjekt. Dette vil bedre framkommeligheten i bynære friluftsområder, og forhåpentligvis bidra til at flere tar i bruk grønne korridorer som alternativ til bil. I 2023 er det gjennomført merking i sentrum. I tillegg er Hallevägen og Schultzestien prioritert merket. Det ble satt opp 1 info-tavle i Schultzedalen høsten 2023. Det er planlagt å sette opp ytterligere 5 info tavler våren 2024
Oppgradering av vannkummer	10 000	307	1 940	247	Prosjekt følger Hovedplan VA 2021-2024 - fortløpende.
Oppgradering Hjortsberghallen	3 300	4 335	2 527	3 596	Prosjektet er avsluttet og er ferdigstilt 2023.
Overgang til større bunnthømteavfalsb. "renovasjon"	7 450	2 273	2 865	470	Pågående prosjekt, går ett plan

Årsmelding 2023

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Kommentar
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Overvannstiltak	42 000	15 642	5 758	806	Dette prosjektet går ut 2024.
Planskilt gangtrafikk til Kongeveien skole	16 000	761	15 686	472	Kommunen er i dialog med statens vegvesen vedrørende alternativer. Det forventes ikke oppstart av arbeid i år.
Plate til telt på Rokke	1 800	0	1 800	0	Utsatt på grunn av innkjøpstopp.
Pumpestasjon	13 000	6 181	2 045	2 132	Denne er med i prioriteringslista og går ut 2024.
Pyrolyseanlegg for hageavfall	2 000	3 150	0	79	Merforbruk, det ble gjort noen avsluttende arbeider. Dekkes inn av prosjekt P6437
Radonsanering 2018	482	416	52	0	Prosjektet er avsluttet. Det er pr nå ikke behov for tiltak rundt radontiltak.
Regulering og utvidelse Os kirkegård	5 528	964	1 683	0	Arbeidet regulering av Os-kirkegård inkl. bevaring av Høyden og tilrettelegging for muslimske gravplasser ble igangsatt i 2021. Grunnlagsrapporter på Støy, geoteknikk, forurensa grunn og eventuell muligheter for gjenåpning av sidegren til Osbekken ferdig utarbeidet.Reguleringsplanarbeidet har pga. ressursbegrensninger ikke vært prioritert i 2023.Reguleringsplanen forventes vedtatt ila. 2025. Kostnadsestimat for selve kirkegårds opparbeidelsen/utvidelsen kan først gjøres når reguleringsplan og detaljprosjektering er gjennomført . Eventuell prosjektoppstart forventes tidligst 2026
Reserve mannskapsbil	7 636	7 751	7 636	7 751	Prosjektet sluttført. Mindreforbruk.
Ringledning vann	25 000	20 209	417	31	VA ferdigstilt. Diverse grunneiererstatninger gjenstår.
Robotsortering Renovasjon	2 500	1 397	1 420	317	Pågående prosjekt for å sikre kommunens fremtidige løsning på avfallssortering med et planlagt sorteringsanlegg for biologisk avfall på Rokke avfallsanlegg.
Robuste boliger, forprosjekt	1 200	1 537	71	70	Det pågår mulighetstudie for plassering av robuste boliger. Det er foreløpig ikke avsatt budsjettmidler for oppstart av hovedprosjektet.
Salg av leiligheter, helse og sosial - 2013	15 000	15 499	15 000	2 290	Det har blitt solgt helse og omsorgsleiligheter i 2023 for nær 5 mkr. Dette er et løpende prosjekt
Samlokalisere dagsentertilbud - Samspillsentreprise	0	47 623	0	47 623	
Samlokalisere dagsentertilbud - Sideentreprenører	0	494	0	494	
Samlokalisere dagsentertilbud for funksjonshemmede	126 600	5 107	102 100	366	Er iht. plan- ferdigstilt uke 27 2024
Samlokalisering av dagsentertilbud - Avd. BRA-veien	0	1 366	0	1 314	
Sortering/omlasting husholdningsavfall	6 000	1 837	4 163	0	Utsatt på grunn av innkjøpstopp.
St. Joseph - skille overvann og septikk, drenering rundt bygget	1 900	1 110	1 760	982	Er ferdigstilt.
Tilkobling av tett oppsamlingstank for overflatevann fra slamlager	281	329	0	17	Ferdig. Kostnad under budsjett. Prosjekt skal nå formelt avsluttes.
Tilskudd spillemidler	20 000	363	2 343	17	Prosjekt tilskudd spillemidler er kommunens egenandel i prosjekt vi mottar spillemidler til. Eksempler på prosjekt som ligger i denne potten er treningspark på Stranda, Porsnes, tuftepark ved bryggepromenaden, mange ballbinger rundt om i kommunen, skatepark med flere. Det gjøres mange tiltak som er med å sikre gode nærmiljøanlegg og økt aktivitet og når kommunen kan bidra med denne egenandelen får vi mye for pengene.

Årsmelding 2023

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Kommentar
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. bud.	Regnskap	
Tilstandsrapport på brygger/murer Porsnes	1 250	473	786	102	Det er utarbeidet tilstandsrapporter og kostnadsestimat, utført av eksternt konsulentfirma. Flere tiltak for å sikre mot utglidninger av jordmasser må planlegges her i årene som kommer.
Trafikksikkerhetstiltak kommunedelplan	13 000	4 573	219	416	Det er behov for mye tiltak innenfor trafikksikkerhet rundt om i kommunen. Tiltak er utført over flere år i henhold til kommunedelplan for trafikksikkerhet. Det ble imidlertid ikke funnet rom for å prioritere midler til dette i budsjett 2023, tiltak som er gjort i år relaterer seg til restbevilgning fra 2022. Nye midler for 2024.
Trygge lokalsamfunn	2 000	0	2 000	0	Arbeid er foreløpig ikke igangsatt
Trygghetsboliger	7 291	3 852	1 784	42	Trygghetsboliger P3092Det er i 2023 små belastninger på dette prosjektet. Boligen er pusset opp, møblert og vi har noe utstyr på lager for digitalt tilsyn, GPS og Komp. Prosjektet har vært et samarbeid mellom Teamet, forvaltningsenheten og enhet hjemmebaserte tjenester og tilrettelagte boliger.
Trykkavløp	36 075	20 687	2 000	259	Prosjekt går ut på å koble til områder som tidligere har hatt private løsninger på vann- og avløpsanlegg.
Turstier/grøntdrag i sentrum	900	1 765	328	714	Neste prosjekt er utvidelsen av elvepromenaden, som skal inkludere tursti til Tistedal. Dette finansieres bl.a. gjennom midler fra Sparebank 1 stiftelsen Halden og spillemidler.
Universell utforming - kartlegging av lydmiljø i skole	0	55	0	20	Det er søkt om og mottatt tilskuddsmidler fra Bufdir for å utbedre lydmiljø i grunnskolene. De siste lydmålinger og korrigerende tiltak vil pågå i vinterferie.
Universell utforming off bygninger	8 490	6 561	3 328	2 730	Det er utført mindre prosjekter ila 2023, hvor Omgjøring på Hjortsberg skole var det største. Det arbeides videre med kartlegging og behov på formålsbygg.
Utbedring - kvikkeire, løsmasseskred	10 000	3 032	7 985	1 377	Norges Geotekniske institutt (NGI) har på oppdrag fra Halden kommune utført grunnundersøkelser og gjort en vurdering av sikringstiltak mot løsmasseskred ved Solheim boligfelt og på Trolltangen ved Remmenbekken Trolltangen Analyser ved Trolltangen viser at stabiliteten ikke er tilfredsstillende. Grunne glidninger kan skje i de bratte skråningene, særlig som følge av høy langtidsnedbør, eller korte, intensive perioder med nedbør med påfølgendeoppbløting av løsmassene. I tillegg til grunnere glidninger kan dypere rotasjonsskred også potensielt forekomme i de bratteste partiene i skråningen, men slike skred antas ikke å kunne nå barnehagen. Selv om det ikke stilles krav til stabiliserende tiltak i regelverket så anbefales dette utført. Det er ikke gjennomført tiltak ved Trolltangen i 2023Solheim Basert på grunnundersøkelsene har NGI definert en kvikkleiresone i Solheimområde. Kvikkleiresonen i Solheimområde er vurdert til faregrad middels, konsekvensklasse alvorlig

Årsmelding 2023

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Kommentar
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. Regnskap bud.		
					(flere hus innenfor sonen) og risikoklasse 3. Tiltak bør i første rekke rette seg mot å forhindre prosesser som forverrer stabilitetsforholdene, slik som erosjon og overflateglidninger. Erosjonssikring i ravinen (steinplastring, f.eks.) er et anbefalt tiltak mot dyperegående og grunnere skred. Motfylling i nedre del av skråninger og avlastning i toppen av skråninger er også mulige tiltak mot dypere glidninger.
Utendørs Treningspark Stranda (Porsnes)	0	2 425	0	63	Trimparken er ferdig og siste del av tilskuddsmidler er mottatt i 2023
Utfasing av oljefyring i off. bygninger	12 165	7 548	1 755	511	Er under videre utredning. Alle oljefyrer er konvertert til biobrensel, eller sanert og erstattet med annen energikilde. Det arbeides med muligheter for sanering av biobrenselkjeler som trinn 2 av arbeidet.
Utvidelse av sorteringsplate (Rokke)	400	390	10	0	Avsluttet
Utvidelse avløpsrenseanlegg Remmen	6 000	9 088	0	639	En entreprise fra ombyggingen/tilbyggingen som i utgangspunktet var ferdig desember 2016 er pr. 31.12.2023 ikke overtatt. Dette skyldes at prosessen ikke renser tilfredstillende. Det har gjeennom alle disse årene foregått utbedringer, men de har ikke bidratt til at prosessen/ rensingen virker som den skal. Det er nå innhentet uttalelser fra to uavhengige instanser som begge har påpekt feil/mangler. vi vil nå ta tak i dette sammen med entreprenøren. Antar dette vil være ferdig innen utgangen av 2024. Da vil et års prøvedrift starte for denne entreprisen. Gjenstår ca. 950.000,- å betale i følge kontrakten.
Utvikling Sydsiden	3 700	4 099	3 700	4 099	Områdereguleringen for stasjonsområdet inkludert detaljregulering for svømmehall m.m ble igangsatt i 2021. Planprogrammet ble vedtatt høsten 2022. Prosjektet forventes å pågå ut 2025. Bane NOR Eiendom og Halden kommune har gjennom områdereguleringen en felles ambisjon om å gjøre stasjonsområdet om til en integrert del av Halden sentrum. Med fokus på bærekraft og attraktivitet både for befolkningen og de besøkende kan utviklingen av stasjonsområde bli et supplement til, og styrke Halden som destinasjon og livskraftig. Politisk nivå holdes løpende orientert om framdriften i prosjektet gjennom politiske saker knyttet til milepæler i prosjektet. Det blir nedsatt en styringsgruppe for prosjektet i januar 2024.
Vann til brannhydrant og avløp fra slamplate	650	0	813	0	Avsluttet
Vannmålere	4 000	421	4 014	0	Prosjektet er ikke med på prioriteringslista for 2024, som er redusert i forhold til godkjent hovedplan VA 2021-2024, som er vedtatt politisk.
Velferdsteknologi	13 400	4 344	5 719	1 364	Prosjektet vurderes i 2024 i forbindelse med gjennomgangen i Helse og mestring. For å realisere målet om velferdsteknologi som førstevalg innenfor helse og mestring er det fortsatt behov for midler i 2024 og årene som

Investering	Totalbudsjett		Årets budsjett		Kommentar
	Vedtatt totalt	Påløpt totalt	Rev. Regnskap bud.		
Sum øvrige prosjekter	631 885	559 372	1 000	14 433	kommer.
Sum	4 602 916	2 710 677	1 011 494	784 504	

Klimarapport for Halden kommune 2023

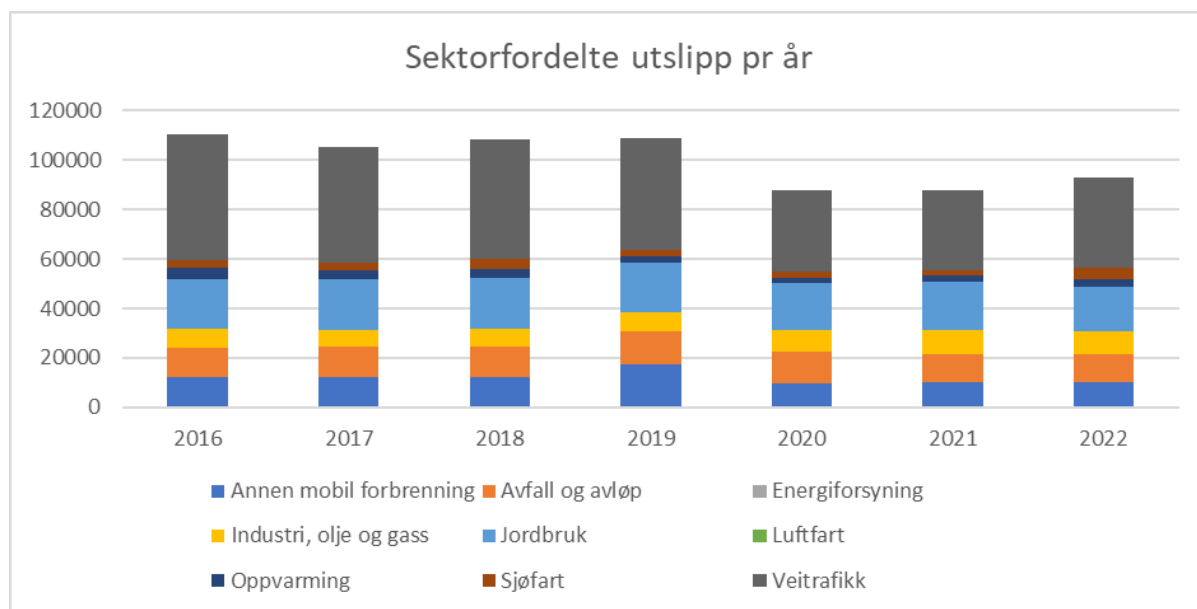
Med denne klimarapporten ønsker vi å vise utviklingen av klimagassutslipp i Halden kommune. Utviklingen vises både med beregning av direkte utslipp innenfor kommunens grenser og diverse indikatorer som viser hvordan kommunen ligger an med tanke på omstilling til lavutslippssamfunnet. Til slutt gis også en kort oppsummering av noen tiltak som er gjennomført i 2023.

Miljødirektoratets kommunefordelte utslippsberegninger

Miljødirektoratet publiserer hvert år beregninger over utslipp av klimagasser i norske kommuner. Siste oppdatering av beregningene ble lagt fram 12. desember 2023 og viste tall for 2022. Siden tallene for 2021 ble publisert, er beregningsmetodikken forbedret og fjorårets tall er derfor ikke direkte sammenlignbare med de nye.

Klimamål og måloppnåelse i 2022

Halden kommune har vedtatt klimamål i kommunedelplan for klima og energi om 60 % reduksjon i utslippene i 2030 sammenlignet med 2016, og 30 % reduksjon i 2023.

Figur1 Direkte klimagassutslipp i Halden kommune vist i tonn CO2-ekvivalenter. Kilde: Miljødirektoratet, <https://www.miljodirektoratet.no/klimagassutslipp-kommuner/?area=517&or=-2>

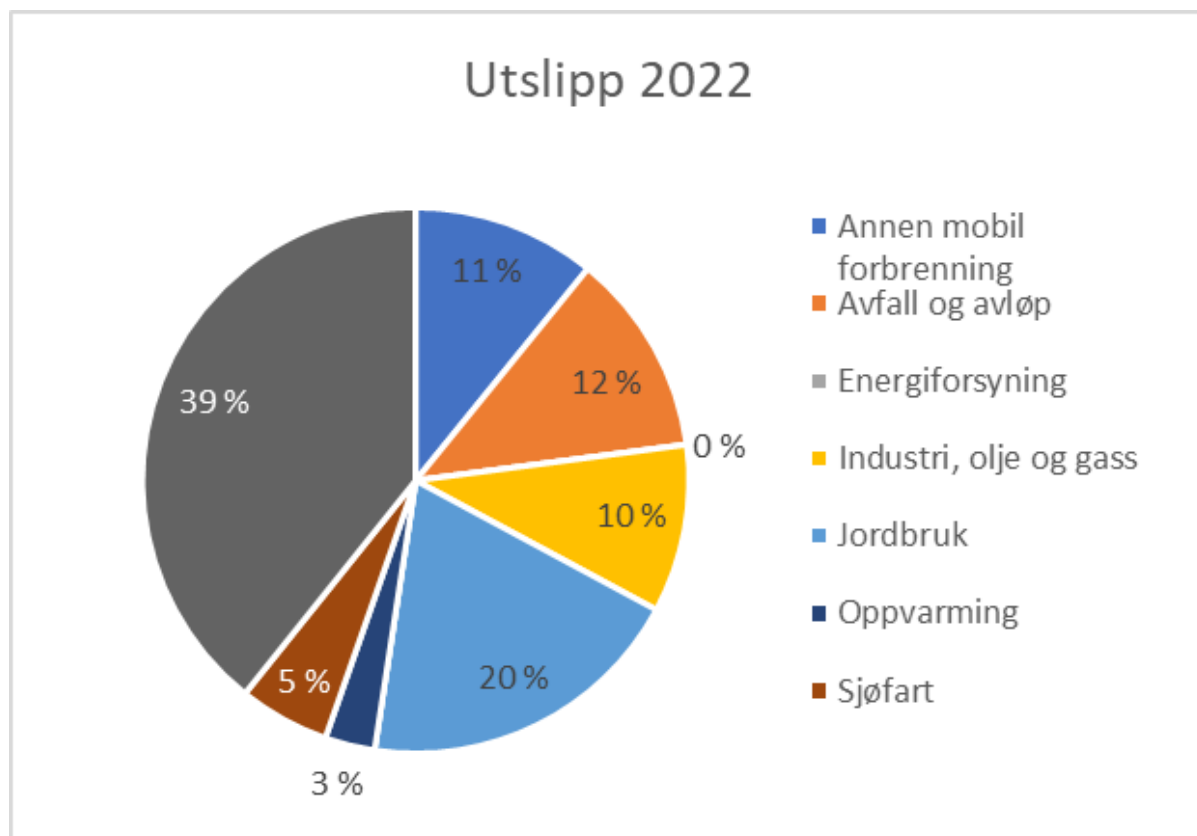
Tabell 1 Totale utslipp i Halden fra 2016-2022. Kilde: Miljødirektoratet.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Utslipp i tonn CO2-ekv.	110 600	105 100	108 100	109 000	87 600	87 600	93 100
Endring		-5,0 %	-2,3 %	-1,5 %	-20,8 %	-20,8 %	-15,8 %

Kommentarer til utslippsberegningene

Totalt er det en nedgang i utslipp av klimagasser på 15,8 % fra 2016 til 2022 innenfor Halden kommunes geografiske område. Dette tilsvarer en økning på 6 % i forhold til 2021, noe som var forventet med tanke på økt trafikkarbeid etter oppheving av Covid-19 restriksjoner.

Det er fortsatt veitrafikken som er den største kilden til utslipp i Halden, og bidrar med hele 39 %. Denne sektoren hadde en stor nedgang i 2020 pga. Covid-19 tiltak og den stengte grensen til Sverige. I 2021 lå utslippene på omtrent samme nivå som året før. I 2022 har trafikkarbeidet økt igjen, noe som har medført 13 % økning i utslippene fra veitrafikk. Gjennomgangstrafikken på E6 til Sverige har altså stor betydning for utslippene i Halden. Miljødirektoratet anslår at 24,6 % av utslippene fra tungtransport i Halden kom fra kjøring på Europavei, mens samme andel for person- og varebiler var 29,9 % i 2022. Dette er ikke bare gjennomfartstrafikk på E6, men også biler som skal til og fra Halden. Siden referanseåret 2016 er utslippene fra veitrafikk redusert med 28 %.

Figur 2 Fordeling av utslipp på de ulike sektorene i 2020. Kilde: Miljødirektoratet.

Den nest største kilden til utslipp er jordbruk med 20 %. Her inngår utslipp fra fordøyelsesprosesser hos husdyr, gjødselhåndtering og jordbruksarealer. Siden 2016 er det en nedgang på 8,9 %. Endringen fra 2021 til 2022 er en nedgang på 4,7 %. Det er ut som hovedgrunnen til nedgangen er færre antall husdyr i kommunen.

Sektoren avfall og avløp står for 12 % av utslippene. Her er det hovedsakelig avfallsdeponigass som bidrar til utslippene, men også biologisk behandling av avfall (kompostering og biogassproduksjon) og avløpssektoren har betydelige bidrag. Siden 2016 har utslipp innenfor denne sektoren gått ned med 6,9 %. Siden 2021 har disse utslippene gått ned med 3,1 %, men produksjonen av biogass har økt.

Annen mobil forbrenning vil si utslipp fra bruk av avgiftsfri diesel og bensin til ikke-veigående motorredskaper som traktorer, anleggsmaskiner og snøscootere. 11 % av Haldens utslipp kommer fra denne kategorien. Sammenlignet med 2016 er det en nedgang på 16,9 %, og det var en liten økning siden fjoråret. Denne sektoren har kommunen mulighet til å påvirke direkte, ved å velge utslippsfrie anleggsmaskiner i sine prosjekter.

Innenfor sektoren industri rapporterer fire virksomheter inn sine utslipp til Miljødirektoratet: Norske Skog Saugbrugs, Fresenius Kabi, PVK Packaging og Nexans. Samlet står industrien i Halden for 10 % av utslippene, og siden 2016 er det en økning på 20,7 %. Det er energibehovet til bedriftene som delvis

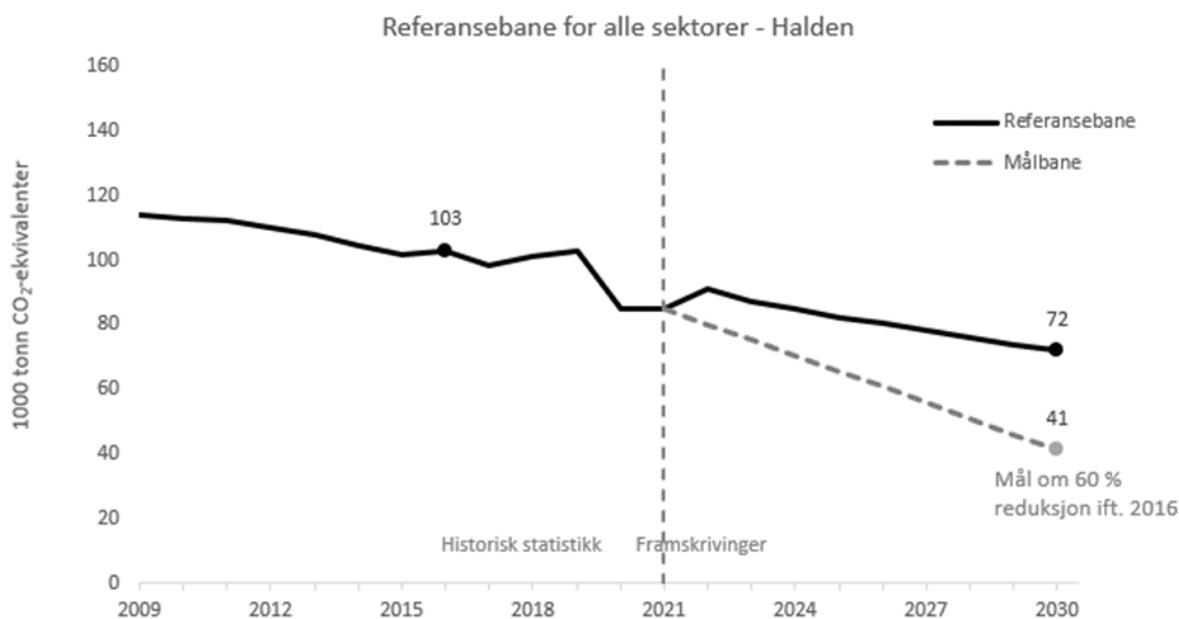
dekkes av fossile energikilder som diesel, fyringsolje, LNG og propan, som er hovedgrunnen til utslippene.

Sektoren sjøfart har økt med hele 113 % siden 2021 og utgjør nå 5 % av de totale utslippene med ca. 5000 tonn. Det er etablert et landstrømanlegg på Halden havn som bidrar til mindre utslipp fra skip som ligger til kai her, men dette fanges ikke opp av statistikken. Havnekontoret jobber med å få rapportert inn data til Miljødirektoratet, slik at statistikken blir korrekt.

Til slutt kommer stekoten oppvarming som står for 3 % utslippene. Vi ser en økning i utslipp fra vedfyring og LPG (flytende petroleumsgass), samt fossil olje. Økte strømpriser er trolig forklaringen. Sektoren energiforsyning omfatter fjernvarmeanlegget på Torpum, og har et nesten ubetydelig bidrag til utslippene i Halden.

Referansebane

Det har blitt utarbeidet en referansebane for utslipp fram mot 2030. CICERO har utført oppdraget på vegne av Klima Østfold. Referansebanen anslår hvor store utslippene i Halden vil være i 2030, dersom ingen nye tiltak settes inn. Banen er ikke oppdatert med utslippstall for 2022, men hovedkonklusjonen er likevel at vi har langt igjen dersom vi skal nå målet om 60 % reduksjon i 2030. Det er altså svært viktig at vi iverksetter nye tiltak som har reduserende effekt på utslippene innen 2030.

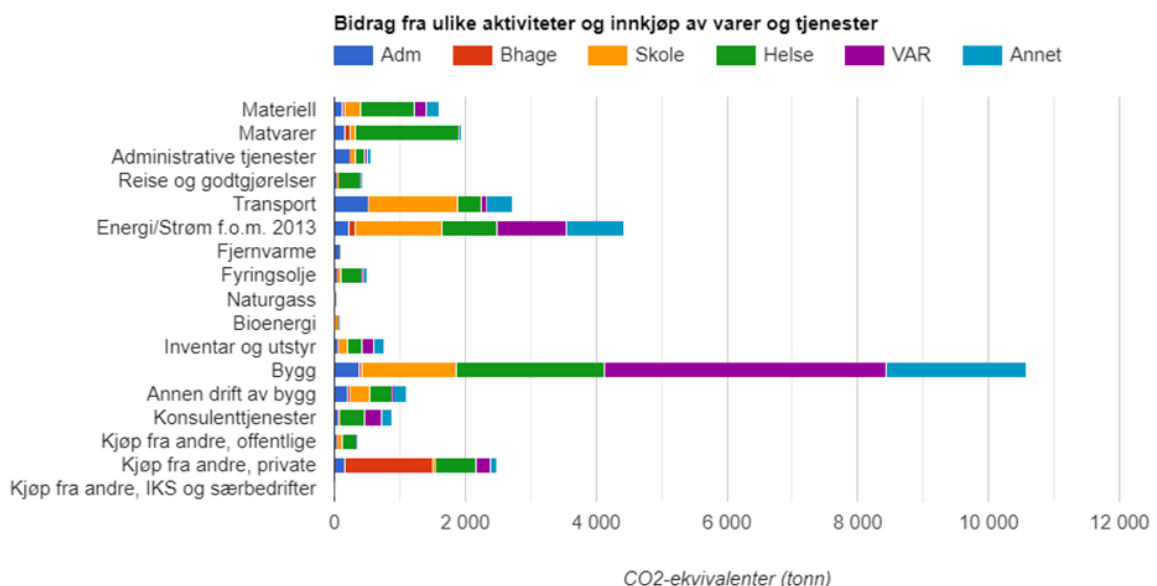

Figur 3 Referansebane for klimagassutslipp i Halden. Målet om 60 % reduksjon i 2030 er angitt med grått punkt. Utarbeidet av CICERO.

Klimakost – Halden kommunes klimafotavtrykk

Halden kommune har fått utført beregninger i verktøyet Klimakost fra Asplan Viak. Beregningene viser klimafotavtrykket til kommunen som virksomhet, dvs. tall fra kommuneregnskapet er benyttet til å beregne utslipp knyttet til ulike utgiftskategorier slik som innkjøp av mat, materiell, transport og energi. Utslippene er altså ikke begrenset til å være innenfor kommunes geografiske grenser, men inkluderer også utslipp som oppstår andre steder. For 2021 ble Halden kommunes klimafotavtrykk anslått å være 28 491 tonn CO₂-ekvivalenter fordelt på ulike innkjøpsarter.

Sektoren bygg inkluderer også anleggsarbeider, og bidro med 40,9 % av kommunens klimafotavtrykk i 2021. Energi sto for 17,9 %, både kjøp av tjenester og forbruksvarer sto for 15,1 % hver og reise og transport utgjorde 11 %. Figuren under viser ulike tjenestefunksjoners bidrag til klimafotavtrykket fordelt på innkjøpsarter.

Figur 4 Halden kommunes klimafotavtrykk hentet fra Klimakost. Kilde: Asplan Viak.

Klimaindikatorer for Halden kommune

Kommunale kjøretøy

Tabell 2 Oversikt over lette kjøretøy i kommunens bilpark og andel nullutslippskjøretøy. Kilde: DFØ <https://anskaffelser.no/analyseverktoy/bilparkdata>

Person- og varebiler	2020	2021	2022
Antall nullutslipp	50	55	66

Antall fossil	82	81	80
Totalt	132	136	146
Andel nullutslipp %	38	40	46

Oversikten omhandler alle lette kjøretøy kommunen har i sin bilpark, både selveide og leasede, dvs. busser, lastebiler, person- og varebiler. 76 % av personbilene og 27 % av varebilene er elektriske, mens alle lastebilene eller bussene er dieseldrevne. I 2022 anskaffet kommunen 19 kjøretøy hvor 58 % av disse var elektriske mens 42 % var dieseldrevne.

Registrerte personbiler i Halden fordelt på drivstofftype

Tabell 3 Totalt antall registrerte personbiler i Halden kommune.. Kilde: SSB tabell 11823.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bensin	7948	7571	7266	7112	6821	6359	6035
Diesel	7197	7632	7838	7952	7862	7608	7240
Parafin	1	1	1	1	0	0	0
Gass	1	0	0	0	1	1	1
El.	244	361	512	757	1070	1693	2342
Hydrogen	0	0	0	0	0	0	0
Hybrid	410	669	824	1020	1255	1527	1726
Totalt	15801	16234	16441	16842	17009	17188	19366

Andelen fossilfrie personbiler har økt i Halden fra 2 % i 2016 til 12 % i 2022. Totalt har antallet personbiler økt med 3565 stk.

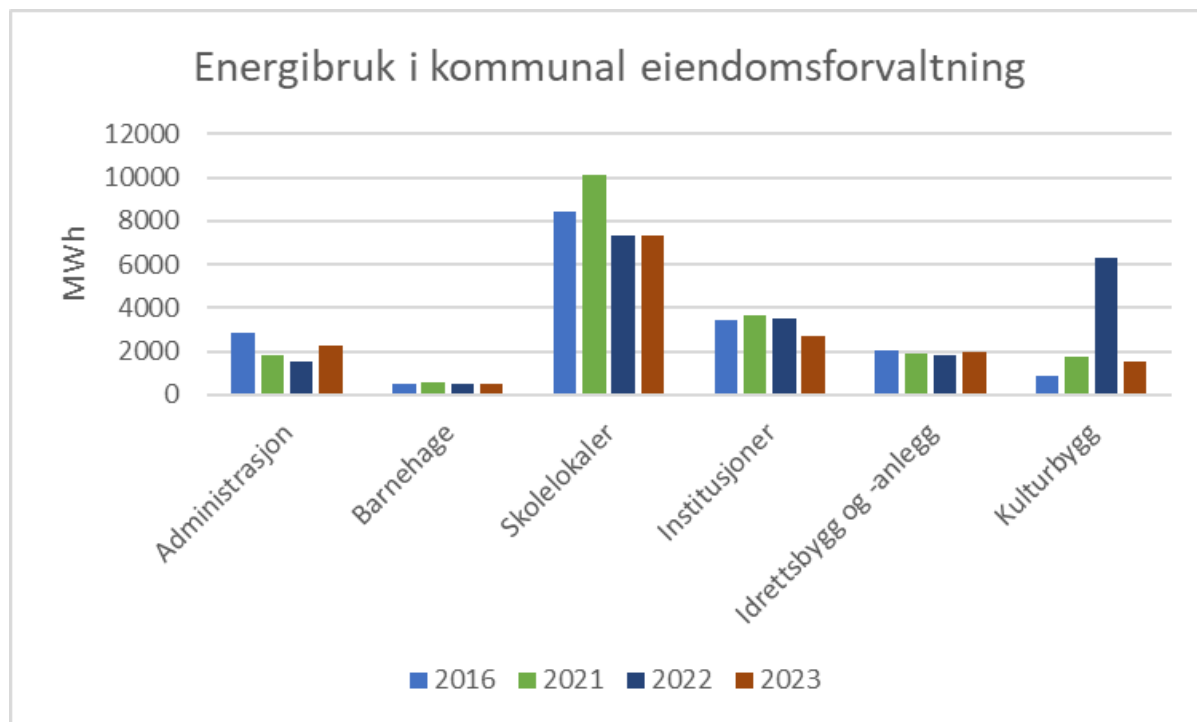
Offentlig tilgjengelige ladepunkter

Tabell 4 Offentlig tilgjengelige ladepunkter i Halden. Kilde SSB tabell 13227

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Elbiler per ladepunkt	4	5	8	9	8	13	10
Elbiler (antall)	244	361	512	757	1070	1693	2342
Ladepunkt totalt	69	70	65	80	133	133	231
Normalladere	65	63	57	67	89	89	141
Hurtigladdere	4	7	8	13	44	44	90
Lynladere	0	0	0	0	0	0	0

Offentlige ladepunkt er hentet fra elbilforeningen. Her vises antall ladepunkt det aktuelle året, samt effekten på ladepunktene. Normallading = 3.6 - 43 kW, Hurtiglading = 50 - 250 kW og Lynlading = >300 kW.

Energiforbruk i kommunale bygg

Figur 5 Energiforbruk i kommunale bygg. Kilde: Eiendomsavdelingen og SSB tabell 13231

Gjennom KOSTRA rapporterer kommunen inn energibruk i kommunal eiendomsforvaltning. Energiforbruket i kommunal eiendom i 2016 var totalt 18 155 MWh, mens det i 2023 var 16 303 MWh. Dette tilsvarer en nedgang på 10,2 %. Målet i klima- og energiplanen er at energibruken i kommunale bygg skal reduseres med 20 % innen 2030. Eiendomsavdelingen har jobbet aktivt med ENØK-tiltak som energistyringssystemer, LED-belysning og optimalisering av ventilasjonsanlegg.

Energiforbruk i Halden

Tabell 5 Nettoforbruk av elektrisk kraft i Halden i GWh pr år. Kilde: SSB tabell 10314

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bergverksdrift og industri mv.	1243,9	1296,7	1303,7	1203,8	1037,9	996,8	941,8

Tjenesteyting mv.	132,6	130,0	127,9	120,9	116,3	123,6	117,1
Husholdninger og jordbruk	234,5	238,8	242,3	235,5	235,6	249,3	211,9
Totalt	1611,0	1665,5	1673,8	1560,2	1389,8	1369,8	1270,8

Forbruket av elektrisk kraft i industrien går nedover. For første gang siden 2016 ses en nedgang i energiforbruk også i husholdningene og jordbruket.

Gjennomførte eller pågående klimatiltak

Temasamlinger for landbruket og tilskudd til klimakalkulator

Det ble gjennomført tre temasamlinger for landbruket vinteren 2022. Temaene som det ble informert om var klimakalkulatoren i jordbruket, jordhelse, klimatilpasning (hydroteknikk) og presisjonsjordbruk. Det ble gjennomført en samling om solenergi i slutten av februar 2023. Det ble gitt tilskudd på 1000 kr til alle som tok i bruk klimakalkulatoren, men kun fem landbruksforetak har søkt om å få utbetalt dette tilskuddet.

Klima Østfold-prisen 2023

Halden kommune nominerte eiendomsavdelingens satsing på energismarte bygg til Klima Østfold-prisen 2023. Det var Aremark kommune som vant for sin satsing på rehabilitering, med Aremark barnehage som eksempel.

Måling og evaluering av deponigasemisjon fra Rokke Avfallsanlegg

Gjennom et felles klimasatsprosjekt med Sarpsborg, Halden, MOVAR og Klima Østfold har tre deponier fått kartlagt sitt metanutslipp. FORCE Technology og Danmarks Tekniske Universitet har gjennomført målinger av metan og de har utarbeidet en rapport med resultater og foreslått tiltak for å redusere utslippene.

På Rokke ble det målt utslipp av 16,2 kg metan/time i november 2021 og 8,6 kg metan/time i mai 2022. Det ble også avdekket steder på deponiet med forhøyede utslippsverdier, og disse stedene er beskrevet i rapporten. Det viktigste tiltaket for å minimere utslipp vil være å få det eksisterende gassanlegget opp og kjøre stabilt. Deretter er det foreslått supplerende overdekking av oppfylte arealer og tetting av brønner. I første halvdel av 2024 vil gassbrønner utbedres. Videre er det planlagt installering av et online kontrollsystem for overvåking og styring av fakkelen, og dette vil sikre mer stabil drift.

Åpnet lynlader

På parkeringsplassen i Vognmakergata ble det etablert et nytt tilbud for elbilister i sommer. I juli åpnet lynladestasjonen som er et samarbeid mellom kommunen og Circle K. Anlegget har åtte ladepunkter med en effekt på over 150 kWh. Ladestasjonen er åpen for alle, men på et par av plassene er det prioritet for taxi.

Etableringen av den nye ladestasjonen er mulig takket være et politisk vedtak tilbake i 2021. Da vedtok politikerne i Halden at det skulle brukes klimamidler til etablering av en lynladestasjon som kunne prioriteres for taxibiler. Halden Taxi har gjort en stor jobb med å legge om driften sin, og alle deres personbiler er utslippsfrie. Dette tilsvarer et utslippskutt på ca. 300 tonn CO₂ pr år.

Matsvinn i barnehager

Halden kommune deltar med pilot inn i det europeiske forskningsprosjektet Tango-W. Her skal vi se på metoder for hva vi i Halden trenger for å påvirkes positivt til å ta mer bærekraftige valg framover. Vi vil bruke vårt opparbeidede erfaringsgrunnlag fra tidligere matsvinnarbeid, til å jobbe smartere med mat for å hindre at vi kaster eller ødelegger holdbarheten på mat vi kunne spist.

Kommunale barnehager skal i ett år jobbe med å dele kunnskap om hvordan de behandler maten, med hverandre og andre. 29. august 2023 startet prosjektet med en samling for alle ansatte i kommunale barnehager. Målet er mat som er bra for både kropp og klode.

Innbyggerundersøkelse

Figur 6 Lynladestasjon i Vognmakergata.

I februar ble 1000 haldensere ringt opp i forbindelse med en spørreundersøkelse om klima og bærekraftig utvikling. Målet med undersøkelsen var å få en bedre forståelse av haldenseres holdninger til klimaendringer, klimapolitikk og eget ansvar i klimaarbeidet. Med bedre kunnskap, vil det være lettere å få med innbyggerne i klimaarbeidet. Funnene i undersøkelsen har blant annet blitt brukt til å velge ut temaer til foredrag under Framtidsuka.

Noen interessante funn fra undersøkelsen:

- Halvparten av haldenserne mener at vi allerede opplever klimaendringer her hos oss (48 %). Eksempler på hva det kan være, flom, tørke, ras og ekstremnedbør. Bare 22 % mener at vi er godt rustet til å takle klimaendringer og ekstremvær. 33 % har ingen formening om dette.
- Mer enn halvparten mener det er umulig å løse klima- og miljøproblemene uten å redusere vårt materielle forbruk (55 %).
- Kun 3 % av Haldens befolkning mener at klimaendringene ikke er reelle.
- 2 av 5 mener det er klimakrise og at det haster å gjøre noe. Nesten like mange mener det er alvorlig, men at det fortsatt er tid til å forhindre krise.
- Halvparten mener de har en bærekraftig livsstil (49 %). Samtidig har 56 % ambisjoner om en mer bærekraftig livsstil.
- 3 av 4 haldensere sier de sannsynligvis vil gjøre tiltak for å redusere matsvinnet sitt det neste året. (75 %)
- 2 av 3 haldensere vil gjerne reparere, leie eller kjøpe brukt i stedet for å kjøpe nytt. (64 %)
- Halvparten av innbyggerne i Halden vil energieffektivisere hjemmet sitt. (54 %)
- Halvparten av haldenserne vil gjerne feriere mer i nærmiljøet sitt. (52 %)

Solcellestudie

Eiendomsavdelingen fikk på begynnelsen av året utført en studie som viste potensialet for solenergi på kommunale takflater. COWI AS har tatt for seg 13 utvalgte bygg og vurdert egnetheten for solceller og solfangere. Samlet potensiale for strømproduksjon fra solceller på alle disse byggene er beregnet til 2693 MWh/år med en total investering på 30,88 mill kr. Solfangere har potensiale til å produsere 1743 MWh varmeenergi med en investering på 9,55 mill kr. Hovedfunnene er oppsummert i tabellen under.

	Solceller	Solfangere
Halden Ishall	***	**
Gimle skole	***	**
Hjortsberg skole	***	
Karrestad Trygdehybler	***	
Vannrenseanlegg Asak	***	
Risum USK	**	**
Tistedal skole	**	**
Iddebo Sykehjem	**	**
Sommerro driftsstasjon	**	
Vannrenseanlegg Lille Erte	**	
Renseanlegg Refne	**	
Halden helsehus	*	*
Rådhuset	*	*

Tabell 7 Oppsummering av byggene i prioritert rekkefølge, med skala: Spesielt anbefalt ***, Anbefalt **, Egnet *.

Før det besluttes å gå videre med slike anlegg, må det gjøres en vurdering av byggenes dimensjonerende bæreevne, samt energiforbruk av strøm og varme sammenlignet med potensialet for produksjon. På Iddebo er det nå installert solceller og gjort flere ENØK-oppggraderinger med støtte fra Husbanken.

Mulighetsstudie utslippsfrie anleggsplasser

Det er også gjennomført en mulighetsstudie for utslippsfrie anleggsplasser i kommunen. COWI AS fikk oppdraget etter en utlysning. Kommunen har selv full styring over sine egne bygge- og anleggsplasser, og har derfor full mulighet til å kutte utslipp knyttet til disse. Studien ble gjennomført for å se om utslippsfri anleggsplass i det hele tatt er mulig i Halden, og eventuelt hva dette vil koste.

Det er beregnet at dersom hele hovedplan VA ble gjennomført med utslippsfrie anleggsplasser, ville dette spart oss for utslipp tilsvarende 1832 tonn CO₂. Mulighetsstudien har sett på to spesifikke VA-prosjekter som var i planleggingsfasen, og begge kunne gjennomføres utslippsfritt med kjente maskiner og løsninger. Dersom det ikke er tilstrekkelig nettkapasitet i nærheten av prosjektet, kan det benyttes en batteriløsning. COWI mener at utslippsfri anleggsplass kan gjennomføres i hele Halden kommune.

Det er knyttet en merkostnad til leie av utslippsfrie maskiner, til ladeinfrastruktur, samt til framføring av tilstrekkelig nettkapasitet til prosjektet. Det ble søkt om og bevilget klimasats-støtte til å gjennomføre prosjektene. Inntil 75 % av beregnede merkostnader kunne blitt dekket av Miljødirektoratet, opp til 1 410 000 kr. Resterende merkostnad måtte blitt dekket av kommunen selv. Grunnet ønske om å ikke øke kommunale VA-gebyrer mer enn strengt nødvendig, ble det takket nei til støtten, og prosjektene gjennomført med fossile maskiner. Det skal nevnes at merkostnadene trolig ville blitt enda høyere, ettersom prosjektene ikke var prosjektert ferdig og gjennomføringstiden vil være lenger enn den som er ført opp i mulighetsstudien.

Skilting for gående

Det er satt ut skilter i sentrum som viser retning av avstand til ulike destinasjoner, slik som festningen, jernbanestasjon, torget, Skofabrikken osv. Det vil også bli satt ut skilter til og fra Halden arena. Målet er at både haldensere, men også turister kan ta beina fatt for å komme seg rundt i sentrum.

Det er også skiltet mot turområdene Venås og Høyås, samt til Hallevägen helt fra sydsiden. Videre er det skiltet gjennom Schultzedalen mot Stenrød, Hjortsberg, Venås og Høyås.

Sykkelparkering

Det blir montert sykkelstativer i begynnelsen av 2024. Stativene plasseres på Risum VGS, Risum ungdomsskole, plassen foran Kulturhuset og på Torget.

Fjernvarme 5.0

Med støtte fra Enova er det gjennomført en konseptutredning for nye fjernvarmeløsninger for stasjonsområdet og nærliggende områder som Tyska og deler av Sauøya. Smart Innovation Norway AS og COWI AS har også vært med i prosjektet.

Det er gjennomført tre samlinger i løpet av året. Den første med prosjektinformasjon og diskusjon om fjernvarme på området. Den andre om konseptteknologier og den tredje var en konseptskissepresentasjon. Rapport for arbeidet er oversendt Enova. Videre vil det jobbes fram et

Figur 7 Skilt i sentrum

beslutningsgrunnlag for politisk behandling med spørsmål om det er ønskelig å etablere fjernvarme i Halden med fjernvarmeleverandør.

Framtidsuka

4.-11. november ble Framtidsuka arrangert – en hel uke dedikert til mulighetene som ligger i en bærekraftig framtid. Det var smaksmarked på Skofabrikken, debatt om framtidens mat på Porsnes, klesbyttedager, reparasjonsverksteder, moteshow med brukte klær og mye mer. Kommunen hadde en egen fagdag om klima og natur, Halden næringsutvikling arrangerte NæringsLIV med fokus på bærekraftige løsninger hos sine medlemmer og det var arrangementer for innbyggerne.

Totalt deltok 2259 personer på de 23 ulike arrangementene, mens 150 hjalp til med gjennomføringen.

Figur 8 Plakat for Framtidsuka

Økonomirapportering drift

Totaloversikt økonomi

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev.bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Rammetilskudd		-1 068 234	1 150 957	1 173 444	1 192 554	19 110	1,60 %
Inntekts- og formuesskatt		-960 909	-901 748	-906 748	-919 705	12 956	1,40 %

Årsmelding 2023

Eiendomsskatt		-89 228	-92 841	-97 841	-100 268	2 427	2,50 %
Andre generelle driftsinntekter		-4 224	-1 750	-1 750	-5 431	3 681	213,10 %
Sum generelle driftsinntekter		-2 122 596	-	-	-	38 176	1,80 %
Korrigert sum bevilgninger drift, netto		1 853 409	1 867 395	2 000 607	1 990 567	11 136	0,60 %
Avskrivninger		164 262	144 826	144 826	187 837	-43 012	-29,70 %
Sum netto driftsutgifter		2 017 671	2 012 221	2 145 485	2 178 404	-32 919	-1,50 %
Brutto driftsresultat		-104 924	-135 075	-34 330	-39 554	6 348	18,50 %
Renteinntekter		-18 045	-16 296	-33 201	-50 302	17 101	48,30 %
Utbytter		-15 007	-20 024	-29 600	-30 163	563	1,90 %
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		-38	0	0	-2	2	0,00 %
Renteutgifter		102 822	132 063	148 534	185 432	-36 898	-20,30 %
Avdrag på lån		145 829	163 020	163 020	161 456	1 564	0,40 %
Netto finansutgifter		215 561	258 763	248 753	266 421	-12 976	-5,20 %
Motpost avskrivninger		-164 262	-140 968	-140 968	-187 837	46 869	33,20 %
Netto driftsresultat		-53 625	15 136	73 507	39 030	40 230	54,80 %
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering		6 891	18 019	4 000	4 000	0	0,00 %
Avsetninger til bundne driftsfond		27 918	2 813	10 136	34 068	-23 932	-236,11 %
Bruk av bundne driftsfond		-32 024	-3 419	-18 222	-33 387	15 165	109,20 %
Avsetninger til disposisjonsfond		50 840	29 415	0	0	0	
Bruk av disposisjonsfond		0	-31 691	-69 420	-43 711	-25 709	-37,03 %
Dekning av tidligere års merforbruk i		0	0	0	0	0	

Årsmelding 2023

driftsregnskapet							
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		53 625	15 136	-73 507	-39 030	-40 230	-54,80 %
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0	0	0 %

	Note	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Fellesområder		99 039	0	0	1 081	-1 081	0,00 %
Sentraladministrasjon		210 683	276 012	308 316	295 212	13 133	4,30 %
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst		755 190	765 051	784 860	779 377	5 483	0,70 %
Kommunalavdeling Helse og mestring		763 761	738 359	817 951	848 228	-29 768	-3,70 %
Kommunalavdeling Teknisk		103 638	163 601	160 344	162 868	-2 524	-1,60 %
Fellesfunksjoner		-20 237	-16 048	-21 941	-31 628	9 686	44,10 %
VAR og Havn		26 304	0	12 184	1 926	5 533	84,19 %
Sum bevilgninger drift, netto		1 938 380	1 926 974	2 061 707	2 060 173	1 523	0,10 %
Herav:							
Avskrivninger		164 262	144 826	144 826	187 837	-43 012	-29,70 %
Motpost avskrivninger		-164 262	-140 968	-140 968	-187 837	46 869	33,20 %
Netto renteutgifter og -inntekter		54 000	56 257	56 259	70 516	-14 258	-25,30 %
Avdrag på lån		0	70	70	0	70	100,00 %
Overføring til investering		0	0	9 000	4 000	276	3,10 %
Avsetninger til bundne driftsfond		27 845	2 813	10 136	33 985	-23 341	-230,30 %
Bruk av bundne driftsfond		-32 024	-3 419	-18 222	-38 111	19 890	109,20 %
Avsetninger til disposisjonsfond		35 150	0	0	0	0	
Bruk av disposisjonsfond		0	0	0	-3 892	3 892	0,00 %

Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 853 409	1 867 395	2 000 607	1 990 567	11 136	0,60 %
--	------------------	------------------	------------------	------------------	---------------	---------------

KOSTRA hovedtall

	Halden 2022	Halden 2023	Kostragruppe 10	Viken
Økonomi				
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger *)	102 118	100 715	99 117	96 860
Eiendomsskatt totalt Beløp per innbygger (kr) *)	2 939	3 140	3 176	1 832
Frie inntekter i kroner per innbygger *) **)	66 693	65 233	65 378	67 220
Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)	1,7 %	-1,0 %	1,0 %	1,0 %
Netto driftsutgifter i kroner per innbygger *) **)	67 099	68 567	72 382	71 222
Rammetilskudd Beløp per innbygger (kr) *)	35 518	37 343	31 641	28 354
Skatt på inntekt og formue Beløp per innbygger (kr)	30 284	28 799	33 024	38 408

Kommunens tjenesteområder

Fellesområder

Status økonomi

Beløp i 1000

Rammeområde/enhet	Regnskap 2022	Regnskap 2023	Rev. bud. 2023	Avvik i kr	Avvik i %
Sum	1	1 081	0	-1 081	0,0 %

Kommentar til status økonomi

Sentraladministrasjon

Tjenesteområdebeskrivelse

Sentraladministrasjonen består av en rekke enheter som løser samfunnsnyttige oppgaver for kommunen.

NAV

NAV-kontoret leverer både kommunale og statlige arbeids- og velferdstjenester. Samarbeidet mellom staten og kommunen er basert på et partnerskap med felles ansvar for å sikre et samordnet og tilgjengelig tjenestetilbud. Målet er å hjelpe folk i arbeid, bidra til sosial inkludering, aktiv deltakelse i samfunnet, samt gi sosial og økonomisk trygghet. Kommunens ansvar inkluderer å tilby sosiale tjenester og veiledning for å fremme økonomisk og sosial trygghet, bedre levekår for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling, samt forebygge sosiale problemer

Kultur

Kulturenheten jobber for et mangfoldig kulturliv., omfatter Brygga kultursal, biblioteket, kulturskolen, Ungdomshuset, Rockehuset, Remmen svømmehall, og tilrettelagte fritidsaktiviteter. Målet er å skape verdiskaping gjennom kunst og kultur samt være en arena for lokale og internasjonale opplevelser. Kulturskolen tilbyr undervisning innen kunst og kultur for barn og unge, mens Brygga kultursal er et allment kulturhus med variert program. Biblioteket drifter hovedbiblioteket og fengselsbiblioteket, mens Ungdomshuset og Rockehuset gir trygge ungdomstilbud og støtte i sårbare situasjoner.

Samfunn

Enheten samfunn skal bidra til utvikling innenfor boligsosialt arbeid, dekommisjonering av atomavfall, eierstyring, folkehelse, frivillighet, idrett, næringsutvikling, overordnet plan, samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT), salg, servering og skjenking, smart city, og universell utforming.

Økonomi

Overordret ansvar for kommunen sin økonomistyring inkl. investeringer, likviditet og regnskap.

HR

Overordnet ansvar for rekruttering, opplæring, HR-politikk, og trivsel.

Digitalisering og Utvikling:

Drift og videreutvikling av digitale plattformer, dokumentadministrasjon, innkjøp, og støtte til politiske organer. I tillegg er kommunikasjon og servicesenter en del av enheten.

Kommuneadvokaten

juridisk rådgivning, håndtering av juridiske saker, og sikring av lovlig operasjon.

Utvikling og utfordringer

NAV: I 2023 opplevde NAV i Halden endringer i ledelsen med en ny NAV-leder som startet i mai, og en avdelingsleder som sluttet og ble erstattet i desember. Til tross for disse endringene, har ledergruppen nå stabilisert seg og jobber effektivt sammen. Bekymringer om høy sykefravær, ventelister, manglende kartlegging, redusert oppfølging og potensielt økte bidragsutbetalinger preger situasjonen etter en rekke avganger i 2022 og 2023. U-garantien, som trådte i kraft 1. juli, introduserer nye krav til NAV, spesielt gjennom Ungdomsgarantien for de under 30 år, som håndteres av Ungdomsavdelingen og Ung Arena. Bosetting av 71 flyktninger, hovedsakelig fra Ukraina, har også vært en betydelig oppgave, men alle er nå bosatt og de fleste deltar i introduksjonsløp.

Samfunnsavdelingen: Avdelingen har i løpet av 2023 oppnådd betydelige resultater gjennom fokus på samarbeid. Samarbeidet med Lindholmen Science Park i Göteborg og tettere forhold til Strømstad og Svinesundskomiteen har styrket avdelingens nettverk. Videre har vellykket samarbeid med kommunene i Søndre Østfold, Høgskolen i Østfold, og Fredrikstad kommune ført til utviklingen av prosjekter som "Attraktive studentbyer" og "Studentuka."

Avdelingen har også initiert og deltatt i flere samarbeidsprosjekter med det private næringslivet, inkludert "Min digitale by" og den internasjonale konferansen AI+, i samarbeid med flere partnere.

I 2023 tok avdelingen ansvar for søknaden til staten om deltakelse i ordningen med områdesatsinger, og de sikret bevilgning på 25 MNOK over 5 år, med arbeidet som starter i 2024.

Videre har avdelingen engasjert seg aktivt i å støtte et inkluderende russefeiringssystem ved Halden videregående skole, med støtte fra sparebankstiftelsen. Dette initiativet har fått nasjonal oppmerksomhet.

Avdelingen har koordinert arbeidet med å skape et trygt lokalsamfunn, som resulterte i Halden kommunes sertifisering som trygt lokalsamfunn i 2022. I 2023 har fokuset vært på å bli godkjent som en trafiksikker kommune.

I tillegg har avdelingen arbeidet med å gjøre Halden til et aldersvennlig samfunn gjennom prosjekter knyttet til boliger, transport, aktiviteter, og universell utforming av elvepromenaden. Besøk fra Aldersvennlig Norge og mediedekning av Halden bibliotek har bidratt til oppmerksomhet rundt dette arbeidet.

Avdelingen har også vært involvert i å utvikle et skolestartfestivalkonsept i Halden, støttet av prosjektmidler fra Sparebank1 stiftelsen Halden og Sparebankstiftelsen DNB.

I tillegg har avdelingen støttet Låbyprosjektet og arbeidet med nærmiljøskoler, bidratt til søknader om prosjektmidler, og deltatt i oppgraderingen av sentrum, inkludert uteserveringer, benker, planter, sykkelstativ, og universell utforming av uteområder og bygg.

Eksterne tilskudd har spilt en vesentlig rolle i gjennomføringen av mange av tiltakene. Avdelingen har også vært involvert i vedtaket av kommunens arealdelplan og evalueringen av sentrumsplanen i 2023. Disse prestasjonene er en del av avdelingens fortsatte innsats for samfunnsutvikling i Halden.

Kultur: Enheten arbeider etter målene som er gitt i kommunedelplan kultur for Halden kommune 22-34.

Planen er en helhetlig, moderne og ambisiøs kulturplan, og hvert år utarbeides det en handlingsplan med tiltak.

2023 var første år der enheten jobbet ut ifra en slik handlingsplan, og av totalt 70 tiltak gav dette følgende resultat:

- Gjennomførte eller igangsatte tiltak 61
- På vent 5
- Urealiserte tiltak uten videreføring 4

Noen eksempler på gjennomførte tiltak i 2023 fra handlingsplanen er:

- Igangsette tilskudd- og mentor-ordning for unge kulturaktører mellom 15 og 25 år.
- Øke elevkapasiteten og undervisningstilbudet ved kulturskolen.
- Utvikle Sparebanksalen Blak Box som produksjons- og visningsarena for scenekunstfeltet i samspill med brukergruppene.
- Kartlegge og formidle Halden kommunes kunstsamling, og etablere sentralt magasin.

Ut over dette har 2023 vært et år der kulturaktiviteten i byen har fortsatt økningen etter pandemien, og enhetens driftsavdelinger har levert meget gode resultater gjennom året.

Kulturskolen har et godt fagmiljø av lærere innenfor et spekter av disipliner. Den mest begrensende ramme faktoren er derimot byggets beskaffenhet, og det påvirker både vekst og faglig utvikling. Kulturskolen skal ha større satsning på gruppetilbud for at flere barn og unge skal få mulighet til å få plass, samtidig som lokalene i liten grad er tilrettelagt for det. Det gjøres tiltak på den ene salen tidlig i 2024 for å avbøte situasjonen noe. Bygget har liten grad av universell utforming. Det er ekskluderende for en del potensielle elever, og er en utfordring når kulturskolen skal være for alle.

Brygga kultursal hadde et sterkt program i 2023, og det underbygger at Brygga har posisjonert seg godt i bransjen når det gjelder å bli prioritert som turnéhus. Med dette følger også en forventning om god synlighet for hvert enkelt arrangement og artist. Markedsføring er stadig et utfordrende punkt, og profesjonalisering av dette vil styrke sannsynligheten for økt salg og synlighet. Det vil alltid være en risiko knyttet til å nå salgstallene, og det er en løpende utfordring for avdelingen å øke marginene, og redusere de økonomiske risikoene.

Biblioteket har generelt sett høyere aktivitetsnivå i Skofabrikken, enn før flyttingen. Mer av arbeidshverdagen går til å håndtere ulike mennesker, tekniske utfordringer, mindre av tiden til å faglig

drift, noe som påvirker de faglige tjenestene i biblioteket noe. Besøktallet har økt siden 2022, og holder seg stabilt høyt både ift historikken i Halden og landsgjennomsnittet. Dette er på den ene siden hyggelig, samtidig som det allerede kan merkes i slitasje på bygning og møbler. Frekvens for renhold og vakthold oppleves som en utfordring i forhold til bruk og behov, og det er også noen bekymringer knyttet til høyere sykefravær enn tidligere.

Ungdomshuset og Rockehuset – Ungdomshuset er inne i sitt andre driftsår i Skofabrikken og har siden flyttingen utvidet åpningstiden, og antallet besøkende har også økt betraktelig. Som en følge av dette er plassmangel blitt en større faktor. Samtidig har utfordringene man har hatt i Skofabrikken, og en del omtale av dette også påvirket de ansattes arbeidsmiljø. Tiltakene som er vedtatt for Skofabrikken er dermed viktige å få gjennomført godt – ikke bare for besøkendes trivsel, men også de ansattes.

Utvalgte resultater

Utvalgte resultater til årsmeldingen 2023:

NAV:

Nye kontorlokaler har vært på agendaen i flere omganger siste 5-6 årene. Sommeren 2023 ble det satt i gang et arbeid med å kartlegge behovene ved kontoret. Det er to alternativer som peker seg ut som aktuelle: Pusse opp nåværende lokaler eller flytte hele virksomheten til gamle brannstasjonen. Akkurat nå fremstår gamle brannstasjonen som det mest aktuelle alternativet.

I budsjett 2024-prosessen ble det tatt et strategisk valg om å styrke Nav Halden Aremark med fem årsverk for å redusere utgiftene til bidrag. Dette arbeidet startet i 2023 og fortsetter i 2024. De første ansatte er på plass i mars/april 2024.

Samfunnsavdelingen:

I 2023 oppnådde avdelingen betydelige resultater gjennom sitt fokus på økning av sysselsettingsgraden og langvarig samarbeid med ulike interessenter. Dette engasjementet resulterte i at Halden kommune ble utnevnt som Norges beste vertskommune for næringslivet av KS og NHO.

Avdelingen ledet også prosjektet "Nettverk for kompetansetilflyttere," som utvidet seg til Søndre Viken og inkluderte over 700 deltakere i regionen. Dette prosjektet involverte jevnlig møter med tilflyttere og HR-avdelinger i bedrifter.

I 2023 var avdelingen aktivt involvert i arrangementer og koordinerte ulike aktiviteter sammen med frivilligheten i Halden. Videre ble det ferdigstilt en frivillighetsplan, mens støtte til fritidsaktiviteter, finansiert med bufdirmidler, ble håndtert av avdelingen. Samleoversikter over fritidsaktiviteter for barn og unge, samt frivillige lag og foreninger, ble etablert gjennom Ungfritid.no og Frivillig.no.

Avdelingen mottok økonomisk støtte fra Sparebankstiftelsen DNB for skolebesøk med fokus på kultur og idrett. Videre arrangerte de "Idrettens helg" i samarbeid med Halden idrettsråd, som bidro til kompetanseheving og nettverksbygging blant idrettslagene.

Innenfor smarte byprosjekter ble det gjennomført ulike initiativer, inkludert et matsvinnprosjekt i kommunale barnehager og evaluering av fjernvarmeløsninger i nye sentrumsområder. Prosjekter som AirQMan og The Local Development Program ble også utført i samarbeid med ulike partnere.

Kommunens engasjement i dekommisjoneringen av Haldenreaktoren ble fremhevet, med fokus på anskaffelses- og entreprisemodeller, kompetansebygging, og samarbeid med Norsk nukleær dekommisjonering (NND). Kommunen har aktivt involvert innbyggerne gjennom Dekommisjoneringsutvalget, og strategier for en vellykket gjennomføring av prosjektet er under utvikling.

Energisituasjonen ble adressert, med kommunen som pådriver for utredning av kjernekraft som en del av energimiksen. Halden kjernekraft AS ble etablert for å utforske mulighetene, og kommunen tok en ledende rolle i etableringen av Norske kjernekraftkommuner. Halden kommune erkjente også den nødvendige økningen i kraftproduksjon for å oppnå bærekraftsmål og FN's naturavtale.

Kultur:

Halden kommune rangeres på 141. plass i Norsk kulturindeks for 2022. Dette er en forbedring på 55 plasser fra 2021 (196. plass) og 95 plasser fra 2020 (236. plass). Indeksen inneholder parametere fordelt mellom ti ulike målområder, og er for omfattende å beskrive enkeltvis i denne årsmeldingen, men kan om ønskelig studeres nærmere her: <https://kulturindeks.no/indeks>.

Kulturskolen har i løpet av det siste året øket antall elevplasser i bruk fra 180 plasser til 260 plasser i bruk per 26.02.2024, og er i stadig økning. Kulturskolen er initiativtaker og koordinator for fordypningstilbudet og nettverksbygging i visuell kunst og teater, som er i samarbeid med fire andre kulturskoler i Østfold, Galleri F15 og Kunsthøgskolen i Oslo. Halden er også deltaker i UngMusikk, og kulturskolen organiserer her ulike samlinger gjennom ordningen, og er en kontaktflate til alle barn og unge i Halden inn mot ordningen.

Høsten 2023 feiret kulturskolen 55 års jubileum, noe som også ble markert gjennom kombinert jubileums- og juleforestilling i Immanuels kirke i desember. Sammen med Ungdomshuset og Rockehuset har de gjort Halden kommune til årets «Turbokommune» i Viken fylkeskommune for deres arbeid med å gjøre UKM (Ung Kultur Møtes) til helårsaktivitet, noe som også resulterte i rekordstor deltakelse under UKM-forestillingen.

Brygga kultursal har jevnt over gode salgstall, og 2023 var et toppår, både for omsetning og programmering. 17 500 besøkende er et godt resultat, til tross for at etterslepet av pandemien fortsatt preget første halvår noe. Madrugadas to konserter i august solgte til sammen for nærmere 1 million kr. Det var to «superhelger» med hhv Vassendgutane og Wig Wam (1500 besøkende) og Ramón og Emma Steinbakken (1000 besøkende). Begge helger ble på mange måter suksesser, selv om det var plass til flere på sistnevnte. Konseptet med å samle arrangementer i slike helger, gir gode ringvirkninger på flere måter for byen, og avdelingen jobber med å få flere slike helger også videre. Halden storband nevnes også fordi de solgte fullt hus, noe som er første gang. Det er et hyggelig resultat, og en konsekvens av å bygge en god tradisjon med gode musikere, dirigenter og gjestesolister over tid.

Biblioteket genererte 120 000 utlånte medier, og 150 000 besøkende i 2023 er et stabilt svært godt resultat. Biblioteket har også hatt en stor økning av arrangementer (439), hovedsakelig eksternt finansiert. Antall arrangementsdeltakere var 10 146. Som følge av innkjøpsstopp leverte biblioteket et økonomisk mindreforbruk. Fast medvirkningsgruppe med ungdom er også etablert, og følges opp kontinuerlig. Biblioteket markerte seg godt som debattarena, og arrangerte 14 samtale- og debattarrangementer i 2023. Leseiosk ved Busterudparken ble åpnet, og satsingen Bokstart ble igangsatt. Biblioteket var medarrangør for Skolestartfestivalen, og har etablert faste datakurs i regi Seniornett, og i samarbeid med servicesenteret. Nytt av 2023 var det også at man startet med å dele ut velkomstpakker til nye innbyggere i Halden i regi Halden næringsutvikling.

Ungdomshuset og Rockehuset hadde 12 650 besøkende i 2023, og mange brukere som benyttet seg av begge tilbudene. Av disse er det også en positiv økning av jenter som lager musikk og får instrumentopplæring.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Lønn	161 931	171 508	172 995	178 982
Refusjon lønn	-4 387	-1 033	-2 733	-6 977
Sum Lønn	157 543	170 475	170 262	172 005
Drift	53 848	55 395	64 532	53 019
Kjøp av produksjon	9 359	8 142	8 277	12 607
Overføringer	150 851	117 849	155 034	163 763
Finansutgifter	6 621	415	415	8 207
Sum Utgifter	220 679	181 803	228 259	237 596
Brukerbetaling	-15 829	-21 381	-21 729	-19 641
Refusjoner	-27 717	-21 318	-21 901	-27 310
Overføringer	-45 807	-32 494	-46 624	-57 216
Finansinntekter	-9 123	0	78	-10 221
Sum Inntekter	-98 475	-75 193	-90 175	-114 389
Netto resultat	279 747	277 084	308 346	295 212

KOSTRA Nøkkeltall

	Halden 2022	Halden 2023	Kostragruppe 10	Viken
Prioritet				
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb (B) *) **)	4 937	3 674	4 529	4 487
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (120) Administrasjon (B) (*) **)	4 618	3 579	4 478	4 447
Netto driftsutgifter i prosent 120 administrasjon (B)	7,2 %	4,4 %	5,3 %	5,7 %
Netto driftsutgifter per innbygger (120) administrasjon (B) *) **)	5 107	3 198	4 049	4 196

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel oppfølgingssamtaler med ansatte som har vært ute av arbeid i 2 år ihht kommunens sykefraværsoppfølgingsrutiner	100,0 %	400,0 %
Antall besøkende bibliotek	150 000	149 734
Antall besøkende brygga kultursal	18 000	17 398
Antall besøkende Ungdomshus og Rockehus	15 000	12 650
Antall elevplasser i bruk kulturskole	320	325
Antall langtidsmottakere - over 6 mnd med sosialhjelp	180	212
Antall sosialhjelpsmottakere under 30 år	145	159
KVP deltakere	50	42
Samlet antall mottakere av økonomisk sosialhjelp pr mnd i snitt	485	652

Brygga kultursal har hatt et toppår ift programmet for 2023, parallelt med godt besøk (17 398). Spesielt trakk Madrugada mange besøkende. Samtidig har det også vært god aktivitet med et bredt mangfold av arrangementer. Høsten i Brygga kultursal hadde et veldig sterkt program med den lokale musikalen "Verdiløse menn" først ut, deretter fulgt av artister som Kurt Nilsen, Maria Mena, Sigrid, Jarle Bernhoft, Secret garden m.m. Resultatet for Brygga er godt, både når det gjelder innholdet, og effekten dette har hatt for byens relaterte næringer. Det er verd å merke seg at dette har skjedd i et år som har vært krevende for arrangører og kulturhus rundt omkring i landet, med tanke på at publikums kjøpekraft har vært presset gjennom hele 2023.

Halden bibliotek har i 2023 hatt 149 734 besøkende i 2023. Dette er tidenes høyeste besøkstall for Halden bibliotek, og det gir en svært god positiv effekt også på antallet lånetakere og utlån, som har økt fra 2022 til 2023. Biblioteket er også blitt en attraktiv arrangementsarena, med en økende andel eksterne som benytter lokalitetene til sine arrangement. Totalt i 2023 var det 364 ulike arrangementer med til sammen 8000 besøkende.

Innenfor NAV ser vi at målene som ble satt for 2023 ikke er oppnådd. Det har vært flere brukere innom NAV sine tjenester enn det som ble lagt til grunn i budsjettet for 2023. Det har likevel vært en reduksjon av antall sosialhjelpsmottakere sammenlignet med 2022.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,79 %	3,28 %	5,06 %
Årlig sykefravær 2020	1,46 %	3,07 %	4,53 %
Årlig sykefravær 2021	1,12 %	3,42 %	4,54 %
Årlig sykefravær 2022	1,68 %	3,54 %	5,22 %
Årlig sykefravær 2023	1,23 %	4,79 %	6,02 %

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Bredbåndsutbygging	Halden har fortsatt en rekke områder med dårlig mobil og bredbåndsdekning. Flere steder er man fortsatt avhengig av eksisterende kobbernett. Flere familier har dessuten opplevd at Telenor sender varsel om at fasttelefonnettet stenges i løpet av kommende år, uten at de har fått tilbud om et godt alternativ. Den pågående utbyggingen vil bedre situasjonen i flere områder, men fortsatt er det husstander som ikke har fått noe nytt tilbud. Administrasjon må raskt etablere en kontaktordning (kontaktperson, telefon, mail) hvor husstander i kommunen kan henvende seg vedrørende dårlig mobil og bredbåndsdekning. Det legges fram en statusrapport til politisk behandling i løpet av våren.	Iht. plan	Middels risiko	Samarbeidsprosjektet med å etablere 5 nye mobilmaster ble sluttført i 2023. Bredbåndsutbyggingen for øvrig fortsetter i tråd med søknader og tildelte midler fra Nkom
Brukerombud	Som ledd i å styrke økt brukermedvirkning i forhold til kommunens forvaltning, opprettes det et Brukerombud, som skal være et kontaktpunkt for kommunens innbyggere overfor de enkelte tjenestegrener. Kommunedirektøren bes legge fram en sak i første halvår om etablering av et Brukerombud; med oppgavebeskrivelse, stillingsomfang og vurdering av plassering i administrasjonen for sikre en uavhengig rolle. Det anslås en kostnad på 350 000 kroner som dekning ut året 2022, økende til 700 000 kroner i planperioden.	Ferdig	Lav risiko	Brukerombud er ansatt fra august/september 2023 og er organisatorisk plassert i kommunekajson og service
FNs bærekraftsmål	Når kommunedirektøren legger fram saker til politisk behandling eller når det utarbeides planer, høringer og andre kommunale dokumenter henvises det til FNs bærekraftsmål. Fremover skal	Iht. plan	Lav risiko	Arbeidet med dette pågår. Halden har koblet seg på "Bærekraftsløftet" der KS, NHO og Viken arbeider sammen med flere kommuner for å finne gode modeller og løsninger for vurdering og måling av bærekraft i vid forstand.

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	kommunedirektøren vise til hvilke bærekraftsmål som påvirkes positivt og hvilke bærekraftsmål som påvirkes negativt. Hensikten er at alle større og / eller prinsipielle saker skal bidra positivt til mange flere bærekraftsmål enn det påvirker negativt og at summen totalt sett er positiv. Dette krever at administrasjonen utarbeider rutiner for et mer tverrsektorielt og helhetlig perspektiv i saksutredninger. Dersom det trengs midler til opplæring, forutsettes det at dette løses innen eksisterende rammer. Viken fylkeskommune har allerede god kompetanse på feltet, og er en av flere aktører som sikkert kan bistå ved behov. I mindre saker og i saker uten prinsipiell betydning behøver ikke administrasjonen vise til FNs bærekraftsmål.			
Heltidskultur	Verbalvedtak fra budsjett 2021 Samarbeidspartiene støtter igangsettelsen av pilotprosjekter for heltidskultur i kommunen. Kommunedirektøren bes i forlengelsen av og i tråd med en påfølgende evaluering av prosjektene om å vurdere mulighetene for utvide dette til et mer helhetlig prosjekt som gjelder for hele kommuneorganisasjonen. Verbalvedtak fra budsjett 2023 Å øke antall heltidsstillinger er en hovedsatsing for Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Målet om heltidskultur er viktig for framtidig tjenesteproduksjon, for de ansattes hverdag og arbeidsmiljø, og for politisk og administrativ ledelse. Halden kommune skal ligge i front på heltid, og prosess og organisering av heltidsprosjektet blir avgjørende for å få dette til. De ansatte er kommunens viktigste ressurs, og lønn er en vesentlig post i kommunenes utgifter. Det er derfor viktig at kommunen organiseres på en slik måte at ansatte blir involvert i de ulike prosessene.	Iht. plan	Middels risiko	Nytt siden sist: 1. Prosjektgruppa Heltid og Tørn har kommet frem til forslag til tiltak for å øke heltidsandelen og organisere tjenester slik at Halden kommune er forberedt på fremtiden med færre helsepersonell. Statistisk sentralbyrået viser at Norge i 2035 kommer til å mangle i antall årsverk på rundt 28 000 sykepleiere og 17 500 helsefagarbeidere. Dette betyr at tjenestene må organiseres annerledes enn i dag med riktig organisering og kompetanse på rett sted. Vi kan ikke la kompetansen til å jobbe med noen annet enn det de er utdannet til. Dette støttes av NOU melding av 2023 hvor fremkommer: «Oppgavedeling handler ikke om at alle skal kunne gjøre alt, men at oppgavene er riktig fordelt etter personellens kompetanse. Kvalitet i tjenestene og forsvarlighet forutsetter at de som skal utføre oppgavene får tilstrekkelig opplæring, og at personell med spesifikk kompetanse som hovedregel ikke gjør oppgaver andre kan løse. Noen personellgrupper har kompetanse som bare egen profesjon eller faggruppe kan forvalte». Det er kun to avdelinger på Bergheim bo og aktivitetssenter som har deltatt i Tørn prosjektet, avdeling abc 1 og abc 2. For å nå målet med Tørn og få større spillerom ved igangsetting av tiltak er det nødvendig

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
				å inkludere flere avdelinger. Tiltak som er ønskelig å teste ut er følgende: Sykepleieteam med arbeid langvakter i helgene, samt digitale løsninger i form av LMP (samhandlingsverktøy som pr i dag brukes av hjemmesykepleien). Gjennomføring av tiltak fordrer andre endringer, bl. a. økning av bemanning. Detaljert informasjon er presentert for styringsgruppa den 20.12. 23, hvor avdelingsleder fra den ene avdelingen har presentasjon av dagens økonomiske situasjon på Bergheim. For å involvere ansatte på de ytterligere tre avdelinger som ikke har deltatt i Tørn, har det blitt avholdt møter med både ledere i forkant og ansatte på avdeling efg 1, efg 2 og tilrettelagte boliger. Møter ble avholdt avdelingsvis, hvor ansatte fikk generell informasjon om Tørn prosjektet og informasjon om hva vi har jobbet med og hva vi har oppdaget gjennom kartlegging. Planen videre er å informere alle ansatte på fem avdelinger om overnevnte tiltak og besvare deres spørsmål. Felles informasjonsmøte er 30.01. Enhetsleder og hovedtillitsvalgte inviteres til dette møte. Iddebo er i gang med kartlegging av deltidsansatte og deres ønsker om å øke sin stillingsprosent. Fristen ble utsatt til 19.01.24 etter deres ønske. Når kartlegging er gjennomført, vil Iddebo gjennomføre samme prosess som Bergheim som innebærer å skaffe det økonomiske bildet av dagens situasjon og ønsket situasjon etter igangsetting av tiltak. Tiltak som Iddebo ønsker å sette i gang er at ansatte jobber på tvers av avdelinger istedenfor å være knyttet til en, sykepleieteam, samt bruk av digitale løsninger (LMP). Det er satt tid til eget møte med ledere, tillitsvalgte og verneombud på Iddebo den 23.01.24. Hensikten er å diskutere fremdrift. 1. Vaterland inkluderes i prosjektet i år. Leder, tillitsvalgte og verneombud er invitert til møte med prosjektleder den 22.02.24. Hensikten med møte er informasjon om arbeidet som har pågått, samt diskutere hvordan inkludere Vaterland i prosjektarbeid på best mulig måte. 2. Prosjektgruppa Tørn ble invitert til å delta i læringsnettverk for tidligere Tørn kommuner, noe vi

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
				ønsker. Nettverket har som formål å være en støtte for oss i deres arbeid med å spre og skalere arbeidet med ny oppgavedeling og organisering av arbeidet og arbeidstiden. Avventer svar fra KS. Før jul ble det sendt søknad om å delta i Tørn Nasjonalt læringsnettverk som initieres og arrangeres av KS. Søknaden er ferdigstilt og Halden kommune har fått innvilget plass. Dvs. at arbeidet med TØRN utvides i kommunen og vil nå omhandle både oppgavedeling og arbeidstidsordninger.
Lærling- og praksisplasser	Kommunedirektøren bes ta ansvar for å sikre et tilstrekkelig antall lærling- og praksisplasser i egen, kommunal regi.	Iht. plan	Lav risiko	1320 Personal & Organisasjon Halden kommune har en målsetting om å ha 2 lærlinger pr. 1000 innbygger. Pr. dato har kommunen 62 lærlinger, samt 7 «fagbrev på jobb» og 4 «menn i helse». Lærlingansvarlig i kommunen jobber aktivt med å gjøre Halden kommune kjent som lærlingbedrift, noe vi ser gjennom antall søkere til lærlingplasser i kommunen. Halden kommune har lærlinger i mange av kommunens avdelinger: • bygghandlerfaget • barn – ungdomsarbeiderfaget • institusjonskokk • helsefagarbeider • vei-anlegg • kontor og administrasjonsfaget • feierfaget • anleggsgartnerfaget • IKT servicefaget • lette kjøretøy Vi har i 2023 blitt lærebedrift for tre nye fag: • Renholdsoperatørfaget • Medieteknikerfaget • Innholdsproduksjonsfaget Ca. halvparten av de ordinære lærlingene avslutter sin læretid denne våren og det har vært prosess for inntak av nye lærlinger. Det er tatt inn 32 lærlinger høsten 2023. Oppstartsmøte for disse ble avholdt 14. august 2023.

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Samarbeid mellom fagenheter, kommunale virksomheter, tillitsvalgte og kommuneledelsen	Verbalvedtak fra 2021: Samarbeidet mellom fagenhetene, kommunale virksomheter, tillitsvalgte og kommuneledelsen videreutvikles. De fleste utviklingsprosjekter og prosesser krever lokal erfaring og et tverrfaglig perspektiv. Til tross for at alle enhetene har stort arbeidspress, kan det oppleves som motiverende å få delta i utviklingen av sitt arbeidssted. Implementeringsarbeidet ved nye tiltak og endringer i organisasjonen vil bli lettere å gjennomføre og oppleves mer hensiktsmessige dersom det er basert på erfaringer og kompetanse som enhetene besitter. Samarbeid på tvers av enhetene gjennom ulike prosjekter og prosesser kan redusere "silotenkning" og føre til en bedre forståelse av kommunens helhetlige organisering og tjenesteforløp.	Iht. plan	Middels risiko	1320 Personal & Organisasjon Kommunen har til enhver tid fokus på hensiktsmessig tverrfaglig samarbeid og god medvirkning. Dette er noe vi jobber med kontinuerlig for å sikre gode prosesser og nedbygging av «siloer». Dette også for å skape et sterkere fellesskap og en sterkere «VI» følelse der vi framstår som EN organisasjon. Samarbeidet mellom fagenhetene, kommunale virksomheter, tillitsvalgte og kommuneledelsen vil fortsatt være et prioritert arbeid da vi alltid kan bli bedre.
Utredning midlertidig ansatte, variabel lønn og innleie	Verbalvedtak fra 2021; Bruken av midlertidige ansatte, variabel lønn og innleie av vikarbyråer skal reduseres. Kommunedirektøren bes utrede det totale omfanget av alle ulike utgiftsposter knyttet til dagens situasjon, redegjøre for muligheter og utfordringer og legge fram en helhetlig plan for hvordan en slik reduksjon kan oppnås. Planen bør ses i sammenheng med rekruttering og arbeidet med heltidskultur i kommunen.	Iht. plan	Middels risiko	1320 Personal & Organisasjon Kommunedirektøren drøfter midlertidig tilsetting og bruk av innleid arbeidskraft med Hovedtillitsvalgte i kommunen to ganger pr. år. Sist i desember 2023. Dette iht. tariffavtalens bestemmelser. Tallgrunnlag og utvikling legges fram for drøfting. Prosjekt heltid er igangsatt med bakgrunn i disse drøftingene. En reduksjon i bruken av midlertidige ansatte, variabel lønn og innleie av vikarbyråer sees i sammenheng med heltidsprosjektet og innføring av nye arbeidstidsordninger med tanke på å prøve ut arbeidstidsordninger med mål om å redusere behovet for innleie. Etter drøfting i mai fattet kommunedirektøren beslutning om at prosjekt heltid videreføres som et satsningsområde også for å redusere bruken av midlertidig tilsetting og innleie. I tillegg til prosjekt heltid har kommunedirektøren fattet beslutning om å prøve ut økt grunnbemanning i helse og mestrings ut over pilotene i heltidsprosjektet. Kommunedirektøren har gjennomført dialog med hovedtillitsvalgte vedr. formalisering, organisering og gjennomføring av dette i sektoren i samarbeid med HR. Det er gjennomført møte 16. oktober og 2. november for utarbeidelse av et grunnlag med mål og kriterier for videre arbeid. Videre arbeid avventes i forhold til kartlegginger som nå

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
				gjøres i sektoren.
				20. desember 2023 var nye drøftinger iht. hovedtariffavtalen.
				Arbeidet på dette området intensiveres i 2024.

Klima

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Utbygging av bredbånd	Utbygging av bredbånd kan bidra til at flere kan jobbe hjemmefra, og dermed ikke har behov for å reise til kontoret hver dag. Dette kan være med på å redusere antall jobbreiser. Samtidig kan det gi redusert behov for kontorplasser, noe som igjen kan gi energibesparelser.	Ferdig	Middels risiko	Avsluttes. Gjennomføres via NKOM midler.

Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalavdelingen for undervisning og oppvekst ivaretar oppgaver som er av stor betydning for barn og unges oppvekst i Halden. Avdelingen har et stort spenn av oppgaver og til sammen 20 enhetsledere fra henholdsvis skoler, HKK, barnehager og enhetene knyttet til Familiens hus rapporterer til kommunalavdelingen. Avdelingen består av direktør og en stab på til sammen syv personer.

Utvikling og utfordringer

Asylsøkere og bosatte flyktninger

Som følge av Russlands invasjon av Ukraina våren 2022, har Halden kommune i 2022 og 2023 bosatt et større antall flyktninger enn det som har vært vanlig gjennom tidligere år. 58 barn og unge har fått plass i barnehager og skoler. I tillegg til flyktninger fra Ukraina, er det bosatt flyktninger fra Syria og Sudan. Akuttmottaket for asylsøkere på Svinesundparken ble avviklet allerede høsten 2022, men våren 2023 ble et privat omsorgssenter enslige mindreårige asylsøkere etablert innenfor kommunen. Senteret har en liten gruppe ungdommer fra Afghanistan, Syria og Jemen. De har skoleplass i våre ungdomsskoler. Halden kommune mottar tilskudd fra staten for opplæringstiltak for asylsøkere under 18 år i grunnskoleopplæring. Etter pandemien har familie- og arbeidsinnvandringen tatt seg opp til et normalnivå igjen. Det innebærer at vi har flere nyankomne innvandrere i tjenestene våre i tillegg til asylsøkere og bosatte flyktninger.

Halden kommune har hatt kapasitet til å gi barn i førskolealder løpende plass i mottaksgruppa på Stangeløkka barnehage slik at foreldrene deres har kunnet starte opp på norskopplæring og introduksjonsprogram. Ved det årlige hovedopptaket, har barna fått plass i ordinære barnehager i kommunen.

Staten har gitt kommunene mulighet til å gi et annet opplæringstilbud til barn og unge fra Ukraina. Halden kommune har imidlertid gitt flyktningene fra Ukraina de samme rettighetene som alle andre barn til plass på nærskolen og i en ordinær klassegruppe. Så langt har vi hatt tilgang på tospråklige ressurser i ukrainsk, russisk, arabisk og pashto (Afghanistan). Innføringstilbudene ved Os skole og Rødsberg barneskole har vært fullsatt fram til høsten 2023. Siden da har antallet gått noe ned, og flere nyankomne foretrekker også å gå på sin nærskole. Vi vurderer fortløpende om det er behov for å endre kapasiteten ved disse tilbudene.

De voksne flyktningene har fått norskopplæring eller grunnskoleopplæring på Halden kommunale kompetansesenter (HKK). Bosatte fra Ukraina har en rett, men ikke plikt til norskopplæring, og de fleste bosatte valgte i 2023 å ta ut denne retten som en del av sitt introduksjonsprogram. HKK har også en håndfull med ungdom over grunnskolealder i grunnskoleopplæring. Dette er ungdom som ikke har vitnemål fra grunnsopplæring fra tidligere, og dermed ikke rett til opplæring i videregående skole.

For våre barnehager og skoler (inkludert HKK) har økningen i flyktninger medført utgifter knyttet til kapasitet i barnehage, innføringstilbud og norskopplæring (HKK), kompetansetiltak, skoleskyss og tospråklige ressurser. De aller fleste enhetene i Undervisning og oppvekst har opplevd økt behov for tolketjenester de siste årene.

Visma Flyt

I 2023 sluttførte kommunen innføringen av Visma Flyt som et helhetlig fagsystem for barnehage, skole og PPT. Disse løsningene var ferdig innført i desember 2023. Disse løsningene digitaliserer en rekke prosesser knyttet til læreres og elevers skolehverdag. Løsningen bidrar også til enklere kommunikasjon med hjemmet.

Viktige begivenheter

Kommunedelplan oppvekst 2023-2032

Kommunedelplan oppvekst ble vedtatt i kommunestyret 11.06.2023. Oppvekstplanen ble revidert i forbindelse med nytt lovkrav i barnevernloven som sier at kommunen skal ha en helhetlig plan for å forebygge atferdsvansker og omsorgssvikt.

Hovedmålet for kommunedelplan oppvekst er:

«Halden er en god kommune å vokse opp i, der tjenestene samhandler for å gi barn og unge best mulig utviklingsbetingelser uavhengig av forutsetninger, sosial, økonomisk og kulturell bakgrunn. Vi skal legge til rette for inkludering og en barndom som gir meningsfylte liv.»

Kommunedelplan oppvekst består av 6 utviklingsområder med tiltak under hvert område:

1. Medvirkning
2. Helsefremmende oppvekst
3. Forebyggende tidlig og tverrfaglig innsats
4. Opplæring og utdanning
5. Foreldresamarbeid
6. Utviklingsarbeid

Kommunedelplan oppvekst retter seg mot alle enheter som arbeider med barn, unge og deres familier. For å sikre implementering og eierskap på tvers har kommunedirektørens ledergruppe besluttet å opprette en koordineringsgruppe for kommunedelplan oppvekst som består av sentrale personer i de ulike kommunalområdene. I 2023 er det påbegynt et implementeringsarbeid i alle enhetene i undervisning og oppvekst.

Oppfølging av Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø

Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø som ble vedtatt i Hovedutvalg for undervisning og oppvekst september 2022. Planen er en temaplan under Kommunedelplan oppvekst. Barn og elevers rett til et trygt og godt barnehage- og skolemiljø står sentralt i både barnehageloven og opplæringsloven, og har fått et forsterket og forpliktende fokus gjennom Barnehagelovens kapittel 8 og Opplæringslovens § 9A. Implementering av handlingsplanen startet i desember 2022 og fortsatte utover våren 2023.

Handlingsplan for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø er en felles plan for alle ansatte i barnehagene og skolene i Halden kommune, og skal beskrive hvordan de skal jobbe med forebygging gjennom et bevisst og målrettet arbeid fra barnehagestart og ut ungdomsskolen. Handlingsplanen skal sette arbeidet med et trygt og godt barnehage- og skolemiljø i system, og sikre at ansatte arbeider i tråd med forskrifter, lovverk og overordnede kommunale mål.

Planen er også et verktøy for å gjennomføre internkontroll ved de enkelte enheter. Høsten 2023 inngikk skolenes oppfølging av planen som en del av kvalitetsdialogen mellom skolenes ledelse og fagledere skole.

Inkluderende praksis i barne- og ungdomsskolene fortsetter etter Oppfølgingsordningen

Inkluderende praksis er satt som et overordnet satsingsområde for Halden-skolene under arbeidet med Oppfølgingsordningen, men har fortsatt videre etter at ordningen er avsluttet. Inkludering handler om å tilpasse læringsmiljøet til mangfoldet blant barn og elever, og gi alle reell mulighet til å delta i det faglige og sosiale fellesskapet. Et inkluderende læringsmiljø verdsetter mangfold som en ressurs. Gjennom ulike ordninger har barne- og ungdomsskolene mottatt veiledning, kompetansetilfang og midler som gir oss

muligheten til å utvikle praksis ut fra lokale behov. Skolesektoren i Halden kommune mottok midler i 2023 under Kunnskapsløftet for spesialundervisning og inkluderende praksis og Desentralisert ordning for kompetanseutvikling (Dekomp).

Skoleåret 2023/2024 har administrasjonen jobbet spesielt med følgende tiltak:

- Ressursnettverkene er videreført innenfor følgende fagfelt: Spesialundervisning, tidlig innsats, særskilt språkopplæring og nyutdannede. I nettverkene inngår lærere, ressurspersoner i og utenfor skolene og fagledere skole. Nettverkene hatt flere årlige fagsamlinger ledet av fagledere. Enkelte nettverk har også deltatt i kompetansehevingstiltak med ressurser fra høyskolemiljøet.
- Det er gjennomført fagsamlinger innenfor temaet ordinær opplæring, tidlig innsats og spesialundervisning. Her har skolens ledelse, relevante ressurslærere og PP-tjenesten deltatt.
- Kompetanseutvikling av lærer på 3. og 4. trinn i elevaktiv læring gjennom bruk av IPad i opplæringen. IKT-veilederne og enkelte skoleledere har også deltatt på kurssamlingene.
- Det har vært nedsatt en kommunal arbeidsgruppe som har jobbet med kommende leseplan for 1.-10. trinn. Planen skal ha fokus på utvikling av leseferdigheter og leselyst/leseglede.
- Internkontrollen har blitt oppdatert på flere områder med rutiner, veiledere, planer, maler og skjema. Alle dokumentene skal legges inn i det digitale kvalitetssystemet Samsvar ut over våren 2023. Maler for skriv og vedtak ligger i Visma Sikker Sak.
- De årlige kvalitetsdialogene med skolene hadde høsten 2023 skolens arbeid med elevenes skolemiljø som tema – hvordan de fremmer et godt og trygt skolemiljø, forebygger mobbing og andre krenkelser og håndterer skolemiljøssaker. Besøkene er en del av internkontrollen.
- Halden kommune deltar i flere samarbeid med Høgskolen i Østfold innenfor etterutdanning, forskning på praksis og gjensidig kvalitetsutvikling.

Kommunikasjon, relasjonsarbeid og inkluderende praksis i barnehagen

Barnehagene har de siste par årene hatt særlig fokus på relasjonene i barnehagen, mellom barn og mellom barn og voksne. For at alle barn skal føle seg inkludert i et trygt og godt barnehagemiljø, må den enkelte voksne sørge for å skape gode relasjoner der det enkelte barn opplever seg sett og anerkjent. Slik dannes grunnlaget for læring og utvikling i barnehagen og videre over i skolen.

De minste barna i barnehagen uttrykker seg non-verbalt gjennom kroppsspråk og følelsesuttrykk (latter, gråt osv.), og når de voksne er oppmerksomme og besvarer deres uttrykk på en relevant måte, vil de etter hvert utvikle det verbale språket, som igjen danner grunnlag for senere leseopplæring.

I 2022 startet arbeidet med å gi barnehageansatte en kompetansepakke med fem kurskvelder med «Se barnehagebarnet innenfra». Dette kurset har gitt en fordypning i hvordan man bruker kunnskap fra utviklingspsykologien for alle barn, men særlig de barna som trenger den trygge relasjonen aller mest. Et av temaene har vært å øke forståelsen for barn som har med seg utrygge erfaringer og for barn med temperamentsmessige utfordringer. Dette arbeidet har fortsatt i 2023, med flere kurskvelder.

I tillegg til dette får alle nyansatte COS (Circle of security)– innføring hvor temaet er tilknytning og hvilken betydning det har for alle barns utvikling og læring.

Barnehagene drev i 2023 videreutvikling av barnehagene som helsefremmende. De har hatt fokus på psykisk helse de siste årene, i tråd med arbeid med et trygt og godt barnehage- og skolemiljø.

Fokus på aktivitet, sunn mat og bærekraftige valg har vært en bevisst del av barnehagenes praksis i 2023.

Matsvinnreduksjon i barnehagene

Barnehagene har i 2023 gått inn i et prosjekt med Samfunnsavdelingen med mål om å redusere matsvinn. Barnehagene har kommet ulikt på vei i prosjektet, men har lagt ned arbeid tilpasset egen barnehage. Og alle er på god vei mot minimalt matsvinn i barnehagene. Tiltakene er blant annet kompetanseheving om og økt fokus på oppbevaring og behandling av mat, datomerking, frysing, justering av utvalg ved innkjøp, bestrebe næringsrikt innhold i produktene som blir servert.

Les for meg! Bokstart i Halden

Bokstart er et samarbeid mellom helsestasjonen, Halden bibliotek, private og kommunale barnehager, med støtte fra Foreningen lles. Målet med prosjektet er å oppmuntre foreldre til å lese for barnet sitt, snakke om bøker og gradvis utvikle et godt og livslangt forhold til lesing og litteratur hos barn, slik at de utvikler gode leseferdigheter. I tillegg til å stimulere til språkutvikling og bedre leseferdigheter kan det at barna blir lest høyt for bidra til bedre skriveferdigheter, konsentrasjon, fantasi, sosiale ferdigheter, økt nysgjerrighet og viktig relasjonsbygging. I Bokstart deler helsestasjonen og biblioteket ut bokgaver, boktips og veiledning i bruk av litteratur, til foresatte i forbindelse med 10 måneder- og 2-årskontroll på helsestasjonen.

TIBIR- Tidlig innsats for barn i risiko

Etter initiativ fra enhetslederne i Familiens hus inngikk Halden kommune en samarbeidsavtale med NUBU (Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge) om implementering av programmet TIBIR (Tidlig Innsats for Barn i Risiko) tilbake i 2020. TIBIR er et program rettet mot familier med barn i alderen 3-12 år, som har utviklet eller er i risiko for å utvikle atferdsvansker. Målsettingen med TIBIR er å forebygge og redusere atferdsvansker på et tidlig tidspunkt. Programmet skal også bidra til å utvikle barns positive og prososiale atferd. I tillegg skal programmet gi ansatte og ledere som har ansvar for barn i sitt arbeide, en felles forståelse av hvordan atferdsproblemer oppstår og kan avhjelpes.

Programmet består av seks ulike intervensjoner:

- PMTO-behandling
- TIBIR-Foreldrerådgiving
- Foreldregruppe (i PMTO eller TIBIR)
- Konsultasjon
- Kartlegging
- Sosial ferdighetstrening

Kjernen i TIBIR er PMTO-behandling (Parent Management Training) og i januar 2023 hadde vi 3 ferdig utdannede PMTO-terapeuter i Halden kommune. Det er videre opprettet et implementeringsteam, bestående av en styringsgruppe og en arbeidsgruppe. Styringsgruppen består av enhetsledere i Familiens hus, samt fagledere fra staben i undervisning og oppvekst og barnehagemyndighet. Arbeidsgruppen består av tre PMTO-terapeutene. PMTO-terapeutene er i sitt daglige virke tilknyttet enhetene i Familiens hus. De har i tillegg til PMTO-saker også hatt ansvar for opplæringen av TIBIR-foreldrerådgivning. 17 ansatte fra tjenestene i Familiens hus har påbegynt rådgiveropplæringen i 2023, og fullfører denne i løpet av 2024. Det er også lagt en plan for intervensjonene konsultasjon og kartlegging vårhalvåret 2024. Konsulentene vil kunne veilede barnehager og skoler og kartleggerne vil få et verktøy for å identifisere risikofaktorer.

Administrering av TIBIR og tildeling av saker skjer gjennom Familietjenesten

Ny barnevernlov

1. januar 2023 trådte ny barnevernslov i kraft og barneverntjenesten har arbeidet med å implementere nye lovhomeer.

Barneverntjenesten mottok totalt 569 bekymringsmeldinger i 2023- og ligger jevnt ift året før. En stor andel av mottatte meldinger omhandler barn som barneverntjenesten allerede har iverksatt undersøkelse eller tiltak overfor.

Familietjenesten

Familietjenesten er organisert under Enhet helsestasjon i Familiens hus. Tjenesten er et lavterskeltilbud til alle familier med barn under 20 år som opplever at de strever med små eller store utfordringer i hverdagen innenfor temaer som grensesetting, foreldrekonflikter, dårlig økonomi, vanskelig bosituasjon, psykisk helse og rus.

Tjenesten har også en veilednings- og støttefunksjon overfor ledere og ansatte som arbeider med barn, unge og deres familier. Familietjenesten kan bidra til å komme i kontakt med andre instanser og eventuelt koordinere tjenester og fasilitere samarbeid.

Familietjenesten har hatt økning i antall henvendelser. De mottok 319 henvendelser i 2023 mot 285 i 2022.

Familietjenesten består av 2 fulle stillinger. Halden kommune fikk i 2023 tilskudd til kommunalt rusarbeid fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, for å styrke og videreutvikle Familietjenesten gjennom prosjekt «Laget rundt barnet». Midlene benyttes til å ansette tre nye stillinger i en prosjektperiode på to år fra 01.01.2024.

Utvalgte resultater

Undervisning og oppvekst har et samlet mindreforbruk på 5,5 mkr. Resultatet fordeler seg med et mindreforbruk på 0,64 mkr på netto lønn, et merforbruk på 2,4 mkr på driftsutgifter og en merinntekt på 7,2 mkr.

Dette er en forbedring fra 3 kvartal på 5,5 mkr. Endringene fra 3 kvartalsrapporten til 4 kvartalsrapporten er:

- Pensjon: 2 mkr lavere kostnad
- Arbeidsgiveravgift: 1,5 mkr lavere kostnad
- Refusjon sykepenger: 1,8 mkr høyere refusjon
- Kjøp staten barnevern: 1,3 mkr lavere kostnad

Som beskrevet i tidligere rapporter har det vært knyttet utfordringer til lønnsutgifter og drift innenfor skole og tilrettelagt barnehage. Vi ser at grunnskolene fortsatt har rundt 3 mkr. i merforbruk. Dette er en forbedring fra tidligere år, og den tette oppfølgingen av skolene, vil fortsette inn i 2024.

Barnevernet er som kjent en hendelsesstyrt tjeneste. Plasseringer og akutte tiltak er ekstremt dyre. På bakgrunn av usikkerheten av finansieringen av barnevernet har det blitt jobbet med å se på andre muligheter før institusjonsplassering. I løpet av året har utviklingen vært veldig positiv, og behovet for de dyre tiltakene har blitt mye lavere enn noen kunne forutse. Dette gjør at barnevernet har et mindreforbruk på 3,1 mkr i 2023.

Høsten 2023 ble det innført ansettelsesstopp i Halden kommune. Hos undervisning og oppvekst har dette ført til at det har vært fire ubesatte stillinger høsten 2023, tre stykk i læringsmiljøteamet og en i staben. Dette har gitt en innsparing på ca. 1,1 mkr.

Forholdene som gir undervisning og oppvekst et mindreforbruk i 2023, er alle forhold som må regnes som engangs forhold slik at man ikke kan forvente samme effekt i 2024.

Det har igjennom året vært tett budsjettoppfølgingsmøter med enhetene. Dette arbeidet videreføres i 2024.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Lønn	563 802	546 164	565 972	565 224
Refusjon lønn	-33 750	-17 870	-29 496	-29 391
Sum Lønn	530 051	528 294	536 476	535 833
Drift	74 609	42 372	50 381	57 611
Kjøp av produksjon	224 403	232 839	249 467	246 536
Overføringer	18 199	21 995	18 356	15 945
Finansutgifter	5 505	0	7 324	7 842
Sum Utgifter	322 716	297 206	325 528	327 934

Årsmelding 2023

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Brukerbetaling	-24 205	-28 922	-19 806	-20 259
Refusjoner	-32 280	-20 038	-33 932	-36 144
Overføringer	-29 345	-9 752	-15 787	-21 159
Finansinntekter	-3 839	-1 738	-7 619	-6 828
Sum Inntekter	-89 669	-60 450	-77 144	-84 390
Netto resultat	763 098	765 051	784 860	779 377

KOSTRA Nøkkeltall

	Halden 2022	Halden 2023	Kostragruppe 10	Viken
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev *)	121 751,2	118 488,3	121 001,7	114 774,7
Årstimer til spesialundervisning per elev med spesialundervisning (antall)	95,9	106,8	131,5	137,0
Dekningsgrad				
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 (B)	83,6	85,5	103,4	90,2
Årsverk i barnevernet/1000 barn (0-17 år)	4,7	5,1	6,1	5,8
Grunnlagsdata (Nivå 3)				
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigerte oppholdstimer i kommunale barnehager (kr) *)	76	77	74	74

*) Inflasjonsjustert med deflator

Nøkkeltall aktivitet

Barnehage

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel barn som får spesialpedagogisk hjelp i bhg	3,0 %	3,2 %
Andel barn som går i barnehage og mottar tilretteleggingstilskudd	3,0 %	3,8 %
Antall barn per pedagog	14,0	12,9
Antall barn per årsverk	6,0	5,7
Score i foreldreundersøkelsen (tilfredshet)	4,7	4,6
Andel godkjente helsefremmende kommunale barnehager	100,0 %	100,0 %
Andel saker meldt til drøftingsteam før vedtak	80,0 %	44,8 %

Barnevern

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel undersøkelser innenfor frist	100,0 %	84,7 %
Andel barn med tiltak som har tiltaksplan	100,0 %	90,0 %
Andel barn under omsorg med omsorgsplan	100,0 %	98,6 %
Andel fosterbarn som kommunen har	100,0 %	72,2 %

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
tilsynsansvar for (under 18 år) som har fått tilsynsbesøk oppfylt		
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk	17,0	16,0

Helsetasjon

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel barselbesøk av jordmor innen 4 dager etter utskrivelse fra sykehus	100,0 %	73,0 %
Andel hjemmebesøk av helsesykepleier før barnet er 10 dager	100,0 %	73,3 %
Andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 2 år og 2 mnd.	100,0 %	52,3 %
Andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 4 år og 2 mnd.	100,0 %	92,3 %

Skole

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Mobbing 7. trinn	0,0 %	14,9 %
Mobbing 10. trinn	0,0 %	13,1 %
Andel elever med spesialundervisning	7,5 %	10,2 %
Overgang fra grunnskole til videregående skole	100,0 %	98,2 %
Motivasjon (fra Elevundersøkelsen)	4,0	3,6
Antall saker der PPT bistår med systemrettet arbeid	20,0	20,0
Saker Læringsmiljøteam	40,0	14,0

Barnehage:

- I 2023 har litt flere barn fått spesialpedagogisk hjelp enn målet på 3%. Ved å følge opp kompetansehevings behovet i barnehagene og sette inn riktig tiltak og støtte, kan flere barn i varetas innenfor det ordinære barnehagetilbudet.
- Vi er pr nå færre ekvivalenter pr pedagog enn normen tilsier. Ved nytt barnehage opptak, vil vi bestrebe å ha 14 ekvivalenter pr pedagog.
- Alle barnehagene er helsefremmende barnehager.
- Det er et mål om at flest mulig saker skal drøftes før henvisning til PPT eller søknad om tilrettelegging etter §37.
- Vi har per nå litt færre ekvivalenter pr bemanning enn normen tilsier og vil etterstrebe å være på norm i 2023.

Skole:

- Nøkkeltallene på elever som i Elevundersøkelsen rapporterer at de blir mobbet har gått noe ned målt mot 2022 i Halden kommune på barneskole, mens det har økt noe på ungdomsskolen. Tallene er fra Elevundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2023. Nasjonalt øker også tallene på alle trinn. Tallene for Halden kommune viser at en stor andel barn oppgir at de ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dette er svært alvorlig. Resultatene vil bli analysert og

det vil utarbeides tiltak på den enkelte skole og berørte parter skal involveres i dette. Skoleeier følger opp skolenes arbeid.

- Elevene rapporterer noe høyere på motivasjon i 2023 enn de gjorde i 2022.

Helsestasjon:

- Tallene til styringsindikator vedr. barselbesøk av jordmor og hjemmebesøk av helsesykepleier påvirkes av faglige vurderinger knyttet til utsettelse av besøk.
- Tallene til styringsindikator vedr. andel fullførte helseundersøkelser innen barnet er 2 år og 2 måneder påvirkes av fastlegemangelen i Halden kommune.

Barneverntjenesten:

- Det har vært en nedgang på antall barn med undersøkelse eller tiltak pr antall årsverk fra 2022 til 2023. I 2022 var tallet 21 barn pr. årsverk. Nå er det 16 barn pr. årsverk. Det er fordi barneverntjenesten økte med to stillinger i løpet av 2023.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,94 %	6,27 %	8,21 %
Årlig sykefravær 2020	2,14 %	4,56 %	6,71 %
Årlig sykefravær 2021	2,31 %	4,92 %	7,23 %
Årlig sykefravær 2022	2,78 %	5,33 %	8,12 %
Årlig sykefravær 2023	2,37 %	5,03 %	7,40 %

Kommunalavdeling Helse og mestring

Tjenesteområdebeskrivelse

Helse og mestring skal levere tjenester som skal bidra til mestring, trygghet, aktivitet og ressursmessig bærekraft over tid. Tjenestene og ressursene skal ha en rettferdig fordeling og de må forvaltes godt og gjennomtenkt slik at det kommer alle innbyggere i Halden til gode. Dyktige og kompetente ledere og medarbeidere sørger for gode og trygge tjenester til innbyggerne.

Kommunalområdet består av:

- Enhet sykehjem
- Enhet Bo- og miljøarbeidertjeneste
- Enhet Hjemmebaserte tjenester og tilrettelagte boliger
- Enhet Forvaltning
- Enhet Rus og psykisk helse
- Enhet Halden helsehus
- Stab og Team innovasjon

Helse og mestring har organisert tjenestene i robuste enheter for i best mulig grad møte fremtidens vekst og behov. På denne måten kan vi benytte ressurser og kompetanse på en effektiv måte, samt gjennomføre nødvendig kvalitets- og utviklingsarbeid.

Utvikling og utfordringer

Det har i 2023 vært jobbet med analyser og strategier for endring og omstilling i Halden kommune. Utfordringsbildet som er tegnet opp for norske kommuner betyr at vi må tenke nytt på hvordan vi skal og bør levere tjenestene framover. Halden kommune har verken personellmessige eller økonomiske ressurser til å levere tjenester til alle som treng det i framtida, dersom alle blir levert slik som vi gjør det i dag. Halden kommune er ikke noe unntak. Vi har et ansvar for å sikre at alle som har et reelt behov for tjenester, skal få dekket sine behov på en tilfredsstillende måte. Dette betyr også at man har et ansvar for å omstilling og dreining av tjenestene. Endringer av det omfanget man nå står ovenfor er utfordrende og det vil forde at Halden kommune klarer å gi god og nødvendig informasjon til innbyggerne i kommunen og at de blir godt kjent med den dreiningen av det kommunale tjenestetilbudet som må til innenfor kommunal området helse og mestring uten at dette skaper for store reaksjoner fra innbyggerne. Med bakgrunn i disse utfordringene har Halden kommune satt i gang en analyse og strategiarbeid innenfor tjenesteområdene. Målet har vært å sikre felles kunnskap og forståelse for situasjonen. Det er vedtatt en strategi gjennom kommunedelplan for helse, omsorg og mestring.

Utvalgte resultater

Enhet sykehjem deltar både i **prosjekt TØRN** og **prosjekt heltidskultur**, og har med to sykehjem som piloter i prosjekt Heltidskultur. Ved sykehjem er det mottatt prosjektmidler fra Statsforvalter for å etablere tilbud om dagsenterplass, en kveld i uken, som ett prøveprosjekt. Det er fortsatt store ventelister på dagsentrene.

Sentralkjøkken har flyttet inn i nye lokaler med stort fokus på effektivitet, miljø og bærekraft. Kjøkkenet har solceller på taket og strømstyringssystem, som skal senke strømkostnadene.

Iddebo sykehjem fikk i oktober en ENØK oppgradering, det er montert solceller på taket, blitt byttet vinduer, lysarmatur og varmeelementer i store deler av bygget.

Bo- og miljøarbeidertjenesten fikk fra 2023 Båstadlund Arbeids- og aktivitetssenter, som er et tilrettelagt arbeids- og aktivitetstilbud til mennesker med funksjonshemming, organisert under enheten. Fra 1. oktober ble avdeling "Brygga" lagt inn under enheten.

Hjemmebaserte tjenester og tilrettelagte boliger oppleves det fortsatt et høyt trykk på tjenesten. Pasienter utskrevet fra Helsehus og spesialisthelsetjeneste har et stadig mer komplekst sykdomsbilde, og mange har stort bistandsbehov, både medisinsk og pleie. Hos flere av våre pasienter er det behov for å være to bistandsyttere.

Forvaltningsenheten har et høyt fokus på Digitalisering av arbeidsoppgaver, og søknad om helse- og omsorgstjenester og søknad om ledsagerbevis er nå digitalisert.

Rus og psykisk helse opplever økt pågang etter utskrivning fra sykehuset, både for mennesker med psykiske helseutfordringer og rusutfordringer. I tillegg merker vi en økt sykklighet i befolkningen for øvrig, der mange er i behov av tjenester for både rask psykisk helsehjelp, men også mer langvarig oppfølging. For å redusere venteperioden, tilbyr vi i større grad gruppebehandling, slik at flere brukere kan få hjelp samtidig, og tidligere enn ved individuell oppfølging.

Årsmelding 2023

Halden helsehus har gjennom året hatt høy turnover av pasienter og økende kapasitetsutfordringer, dette har ført til flere perioder med overbelegg og plassberedskap på grønt og gult nivå. Årsakene til at det er økende kapasitetsutfordringer på helsehuset er sammensatt, og har både med et høyt antall inneliggende pasienter fra Halden på Sykehuset Østfold og at det til enhver tid ligger mellom 10-15 pasienter på helsehuset som venter på sykehjemsplass. Fysioterapitjenesten er en travel tjeneste som har hatt 780 hjemmebesøk i 2023, fysioterapeutene opplever at brukerne er eldre og skrøpeligere enn tidligere år. Ergoterapeutene har hatt mange aktive saker og antall hjemmebesøk i 2023 er på 1.877, det brukes mye tid på ansvarsgruppemøter samt å ha koordinatorrolle for barn. Halden kommune har per i dag 28 fastleger. Av disse er 24 privatpraktiserende og 4 fastlønnede. De 4 fastlønnede jobber ved Stangeberget legesenter, som i sin helhet driftes av kommunen. Halden helsehus åpnet 10 plasser for avlastning og tidsbegrenset opphold i 5 etg.

Det er mange gode resultater å vise til i 2023 takket være mange dyktige og engasjerte medarbeidere.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Lønn	753 284	742 607	848 701	936 171
Refusjon lønn	-38 750	-23 579	-27 779	-47 091
Sum Lønn	714 534	719 028	820 922	889 079
Drift	141 599	95 000	157 606	141 168
Kjøp av produksjon	85 483	94 499	94 499	107 058
Overføringer	29 991	23 752	23 767	30 848
Finansutgifter	7 067	3	3	5 842
Sum Utgifter	264 140	213 255	275 876	284 916
Brukerbetaling	-90 574	-93 460	-93 645	-98 920
Refusjoner	-187 729	-141 088	-165 963	-191 297
Overføringer	-47 393	-19 928	-19 528	-27 448
Finansinntekter	-10 471	-251	-251	-8 108
Sum Inntekter	-336 167	-254 727	-279 387	-325 773
Netto resultat	642 507	677 555	817 411	848 222

KOSTRA Nøkkeltall

	Halden 2022	Halden 2023	Kostragruppe 10	Viken
Prioritet				
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B) *) **)	21 815	24 065	25 980	25 082
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass *)	1 707 543	1 797 228	1 799 606	1 641 405
Kommunekasse				
Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger (254) Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende (Kommunekasse) (B) *) **)	14 525	15 492	14 535	13 543

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Netto driftsutgift pr innbygger for pleie og omsorg viser økning siste år. Halden har lavere kostnadsnivå enn Viken og Kostra Grp.10.

Korrigerte brutto driftsutgifter institusjon pr kommunal plass øker i 2023, Halden ligger lavere pr plass enn Kostra grp. 10.

Korrigerte brutto driftsutgifter pr innbygger til hjemmeboende øker i forhold til tidligere år. Viken og Kostra grp. 10 viser lavere kostnad pr innbygger.

Nøkkeltall aktivitet

Halden Helsehus

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Beleggsprosent KAD	85,0 %	30,0 %
Overliggende pasienter somatikk	50,0	40,0
Ventetid pr dag ergo/fysio	14,0	59,0

helse og mestring

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Økning heltid pr år	4,0 %	6,4 %

Hjemmebaserte tjenester

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Antall medisin dispensere	100	85

Rus og psykisk helse

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Antall måneder ventetid i psykisk helse og avhengighet	0,0	2,0

Sykehjem

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Antall på dagsenter demens	40	0

Utdelingen av antall medisindispensere har gått noe senere enn tenkt i budsjettet.

Ventetid for behandling og tilbud innenfor rus - og psykisk helse ble redusert til 1 mnd. i slutten av 2022. Vi ser dessverre en økning i 2023 hvor ventetiden var på 3 mnd men nå er kommet ned til 2 mnd. Dette til tross for flere årsverk innenfor psykisk helseteam, FACT er etablert og RPH (rask psykisk helsehjelp) er etablert.

Dagsenter på Bergheim har økt antall plasser og tilbyr nå plasser til flere enn målet for 2023. Det er stor pågang på dagsenteret og vi har ventelister. Tilbud på kveld er etablert. Det er søkt og fått tilskuddsmidler for å kunne åpne et kvelds tilbud i de samme lokalene på Bergheim og for samme målgruppe. Dette er under testing for å målet om det dekker et reelt behov.

Pasientlogistikken er fortsatt god og kommunen klarer å ta hjem pasientene fra sykehuset. Nivå på overliggerdøgn er nå godt innenfor det akseptable, og under måltallet for 2023. For å klare å ta i mot alle pasienter, har imidlertid plass beredskapsplan vært iverksatt store deler av året, noe som medfører

at vi har hatt flere plasser åpne enn hva ordinær drift er lagt opp til. Det er 4 ekstra plasser på Bergheim og 6 ekstra plasser på Helsehuset som benyttes etter beredskapsplan.

I pressperioder benyttes også KAD plasser til USK pasienter, noe som medfører lav beleggsprosent på KAD, men dette skyldes da at det er en annen pasientgruppe i disse sengene.

Ergo og fysio har lange ventelister og det jobbes for å ta ned ventetid for å få behandling. 46 personer står på venteliste noe som er 4 ned fra 1. tertial.

Helse og mestring jobber med heltid og har hatt en økning på 30 ansatte fra januar 2023 til desember 2023. Arbeidet med å øke antall heltidsstillinger fortsetter.

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	2,47 %	6,99 %	9,45 %
Årlig sykefravær 2020	2,47 %	7,55 %	10,03 %
Årlig sykefravær 2021	2,53 %	6,84 %	9,37 %
Årlig sykefravær 2022	3,09 %	6,83 %	9,92 %
Årlig sykefravær 2023	2,89 %	6,96 %	9,85 %

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Båstadlund arbeids- og aktivitetssenter	Arbeiderpartiet og Senterpartiet ønsker å bygge nytt arbeids- og aktivitetssenter på Båstadlund. Dette er et viktig tilbud til en gruppe som har måttet vente i alt for mange år på å få nye lokaler på plass. Planleggingsarbeidet må fortsette, selv om byggestart må avvente til den statlige medfinansieringen er på plass. I mellomtiden må brukerne sikres et godt tilbud. Det bør vurderes om avdelingen ved BRA-veien midlertidig kan flyttes til bedre forhold på Karrestad.	Iht. plan	Lav risiko	Driften av BRA veien og "gamle Båstadlund" er overflyttet til Karrestad. Bygging av nye Båstadlund er nå startet
Demensvennlig samfunn	Nasjonalforeningen for folkehelsen og Halden kommune har i 2021 inngått avtale om samarbeid for å skape et mer demensvennlig samfunn. Dette følges opp administrativt av Halden kommune med det mål at mennesker med demens skal oppleve best mulig mestring og inkludering i vårt samfunn.	Iht. plan	Lav risiko	Arbeidet er godt i gang og sees i sammenheng med "Trygge lokalsamfunn". Flere bedrifter har fått opplæring og byen planlegges for trygg ferdsel, også for personer med demens. Det er tett samarbeid med demensforeningen.

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Heltid	Å øke antall heltidsstillinger er en hovedsatsing for samarbeidspartiene. Heltidsprosjektet styrkes med netto 5 millioner kroner. Målet om heltidskultur er viktig for framtidig tjenesteproduksjon, for de ansattes hverdag og arbeidsmiljø og for politisk og administrativ ledelse. Halden kommune skal ligge i front på heltid. Prosess og organisering av heltidsprosjektet blir avgjørende for å få dette til. Innsatsen økes betraktelig etter at prosjektet ble igangsatt i inneværende år, og fordeler seg på tre ulike elementer i heltidssettingen. Det omfordes nærmere 20 millioner kroner fra variabel lønn til fast lønn. En hovedutfordring er å erstatte deltidsstillinger som i dag dekker mange helgevakter, med personer i full stilling. Det krever at det etableres nye stillinger med en turnusordning som gjør dette mulig. En del av oppgaven blir å vurdere de lønsmessige forhold som gjør slike stillinger attraktive for kompetent personale. Netto utgjør dette 1,1 millioner kroner til gjennomføring av pilotprosjekter. Trepartssamarbeidet skal derfor være et styrende prinsipp gjennom hele prosjektorganiseringen. Det er avsatt ytterligere 0,9 millioner kroner til prosjektledelse knyttet til gjennomføring av pilotprosjekter og en videre prosess innenfor større deler av organisasjonen. Rapport om framdrift, forslag til tiltak og omlegging fremmes for politisk behandling i første halvår.	Iht. plan	Lav risiko	Prosjektleder jobber godt med pilotstedene
Kartlegging av behovene til de eldre	Kommunedirektøren skal kartlegge hvilke behov de eldre som enda ikke trenger assistanse fra hjemmesykepleien trenger for å ha god livskvalitet. Hvilke møteplasser er viktige for de? Hvilke møteplasser savner de? Hvilke fritidstilbud er viktige? Hvilke fritidstilbud savner de? Hva er viktig for deres livskvalitet? Hensikten er å få et kunnskapsgrunnlag som sier noe om hvilke ønsker og behov de eldre har, spesielt hva de eldre mener de trenger for å forebygge ensomhet og få mer fysisk aktivitet i hverdagen.	Ferdig	Lav risiko	Spørreundersøkelse til alle over 67 år er sendt ut og fristen besvarelse var 25. oktober. Svarene fra undersøkelsen er analysert og det er utarbeidet rapport som ble lagt frem for politisk behandling nå i desember 2023.

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Sykehjemsplasser og botilbud	Vi blir stadig flere eldre i samfunnet og med det øker også behovet for sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Vi skal i tiden fremover følge den nye Helse, omsorg og mestringsplanens mål og strategier, som legger til rette for å bo lengst mulig i egen bolig, og som satser på forebygging, folkehelse og tidlig innsats. Dette for å møte det økte tjenestebehovet og fortsatt kunne levere trygge og gode helse og omsorgstjenester i kommunen. Fremtidens omsorg vil ikke kunne innebære å skalere opp antall sykehjemsplasser på samme måte som før. Det vil verken kommuneøkonomien eller samfunnsøkonomien kunne bære. Målet skal være at alle skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den. Da vil det være avgjørende at eldres botilbud planlegges på en langsiktig og god måte. Derfor ber vi administrasjonen å fremlegge en plan for botilbud og sykehjemsplasser for eldre i løpet av 2023.	Iht. plan	Lav risiko	Analyse er i slutfasen og det er nedsatt arbeidsgruppe som jobber med konkret handlingsplan for heldøgns omsorgsplasser. Handlingsplanen vil komme med konkrete forslag og vil bli presentert for politisk behandling før sommeren 2024

Klima

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Virtuell kort- og langtidsavdeling	Ved hjelp av teknologi og digital oppfølging med trygghetsalarmer og nettbrett, kan pasienter bo hjemme i stedet for på institusjon. Målet er å skape trygghet for pasientene hjemme, frigjøre institusjonsplasser og gå fra frekvensbaserte tilsyn til behovsbaserte. Resultatet er redusert arealbehov som følge av at pasientenes tilbud blir i eget hjem- enten korttids plass som erstatter institusjonsplass eller som et langvarig tilbud for kronikergruppen, reduserte driftskostnader generelt som følge av dette og redusert reisevirksomhet for den ambulerende helsetjenesten, noe som vil ha positive energi- og klimaeffekter .	Iht. plan	Lav risiko	Det jobbes kontinuerlig med fjernkonsultasjon og fjernoppfølging. Det er inngått samarbeid med Sykehuset Østfold og Fredrikstad kommune for ytterligere utvikling. Prosjektet er moden for fase 2 hvor tidligere løsning avvikles pga. nye etableringer

Kommunalavdeling Teknisk

Tjenesteområdebeskrivelse

Kommunalavdelingen teknisk er en sentral aktør i Halden kommune, både når det kommer til å få kommunale tjenester samt Haldensamfunnet forøvrig til å fungere så godt som mulig.

Kommunalområdet leverer gjennom sin drift og tjenester både vesentlige forvaltnings- og driftsoppgaver knyttet til kommunes infrastruktur, veier, parker og bygningsmasse med mer.

Kommunalavdelingen består av flere enheter; Plan og Miljø, Kommunalteknikk, Eiendom og Brann. Under disse finner vi mange ulike fagfelt. Sammen har disse enhetene spilt en avgjørende rolle i å sikre at kommunen fungerer smidig og effektivt, samtidig som vi opprettholder høy kvalitet på våre tjenester. Målet er å levere god kvalitet ved å sikre gode tjenesteleveranser samt å yte god service til brukere og innbyggere.

Utvikling og utfordringer

Kommunen har og er i ferd med å avslutte store investeringsprosjekter. Blant disse finner vi nye Halden Arena, en ny brannstasjon, nytt sentralkjøkken samt igangsettingen av et nytt dagsenter på Båstadlund i tillegg til flere mindre prosjekter. Halden arena er et vesentlig tilskudd til idrett- og kulturlivet i kommunen; en ny storstue og en elitearena med rom for store og spennende arrangementer i fremtiden. Ny brannstasjon er tatt i bruk og er fremtidsrettet for tjenesteområdet. I tillegg er et nytt, moderne og energismart sentralkjøkken ferdigstilt og tatt i bruk. Dette kjøkkenet skal levere mat til eldresenter, institusjoner og andre brukere. Videre er et nytt dagsenter i gang med planlagt ferdigstillelse i løpet av 2024.

Skofabrikken er et viktig tilbud med mange av kommunens tjenester på samme sted og tilbyr blant annet et stort og moderne bibliotek, familiens hus med Mautua åpen barnehage, barnevern, frivillighetssentral, ungdomsklubb m.m. I tillegg har Halden her fått en ny og moderne kino med tre kinosaler.

Teknisk har også hatt et år med mange utfordringer. Et svingende og til tider ekstremt vær har gitt oss mye nedbør og rekordmye snø, i hvert fall i lokal målestokk. Spesielt snørydding av veier har vært spesielt krevende det siste året. Våre ansatte har imidlertid utvist stor innsats og har i perioder hatt en ekstremt stor arbeidsbelastning for å sikre at våre veier blir trygge og farbare for våre innbyggere.

Ekstremværet har gitt stor slitasje på veinettet. Lite vedlikeholdsmidler er en gjennomgående utfordring for kommunalavdelingen. Vedlikehold, på bygningsmasse og veier med videre, har gjennom mange år blitt nedprioritert til fordel for andre viktige kommunale oppgaver. Teknisk avdeling er i dag ikke på nivå når det kommer til verdibevarende vedlikehold med tanke på bygningsmasse og veinett.

Utvalgte resultater

Kommunalavdeling teknisk avsluttet året med et merforbruk på 2,5 mkr. Merforbruk er i hovedsak relatert til vintervedlikehold samt inntektssvikt for plan, byggesak og oppmåling der vi tydelig ser effekten av mindre aktivitet i bygg- og anleggsbransjen.

Hovedavvik målt mot budsjett:

- Merforbruk vintervedlikehold på 2 mkr
- Merforbruk vedlikeholdsarbeid på Remmen svømmehall på 1 mkr
- Sviktende inntekter innenfor oppmåling, byggesak og plan 1,8 mkr
- Merforbruk relatert til renhold 1 mkr
- Merforbruk relatert til vedlikehold 2 mkr

Årsmelding 2023

- Merinntekt på Rokke avfallsanlegg på 0,7 mkr
- Lavere prognose på strømkostnader 4 mkr

Budsjett på vintervedlikehold var allerede i februar brukt opp og ved mye snøvær mot slutten av året økte kostnadene betraktelig. Videre har det gjennom hele 2023 vært mindre aktivitet i byggebransjen og færre private reguleringsplaner, dette resulterer i svikt i inntekter innenfor både byggesak, oppmåling og reguleringsplaner.

Fra januar 2023 har all strøm og renhold blitt håndtert fra kommunalavdeling teknisk mot tidligere løsning der hver enhet håndterte disse kostnadene selv. Strømprisene har gått ned sammenlignet med 2022 og budsjett ble, på våren, redusert med 12 mkr som ble fordelt tilbake til de ulike kommunalavdelingene.

Det ble som innsparingstiltak, inn i 2023, avtalt redusert vask på enkelte lokasjoner. Ny avtale med leverandørene av tjenesten ble inngått tidlig i 2023. Besparelse lå an til å bli 1,2 mkr. i forhold til kontrakt. Samtidig kom det på andre økte renholdskostnader i form av økte arealer og frekvenser samt hovedrenhold på større arealer enn planlagt. Dette spiste opp den opprinnelige besparelsen og renhold har dermed et merforbruk på 1 mikr i forhold til vedtatt budsjett 2023.

Med ansvar for rundt 170 000 kvadratmeter har eiendomsavdelingen mye å ta vare på. Det er i 2023 gjort mindre av det opprinnelig planlagte vedlikeholdet (rundt 1 mkr) og noe mer av strakstiltak og reparasjoner rundt på ulike lokasjoner (rundt 3 mkr). Merforbruk relatert til vedlikehold ender dermed på ca. 2 mkr.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Lønn	88 608	115 848	98 503	100 924
Refusjon lønn	-1 748	-706	-499	-2 301
Sum Lønn	86 860	115 142	98 004	98 624
Drift	110 845	146 291	135 456	145 018
Kjøp av produksjon	13 806	14 362	14 291	13 190
Overføringer	24 000	16 511	21 529	32 647
Finansutgifter	2 741	619	619	3 248
Sum Utgifter	151 392	177 783	171 895	194 103
Brukerbetaling	-98 008	-111 956	-86 508	-84 032
Refusjoner	-26 062	-16 439	-22 118	-33 928
Overføringer	-4 584	0	0	-4 819
Finansinntekter	-3 756	-930	-930	-7 080
Sum Inntekter	-132 410	-129 324	-109 555	-129 859
Netto resultat	105 841	163 601	160 344	162 868

KOSTRA Nøkkeltall

	Halden 2022	Halden 2023	Kostragruppe 10	Viken
Prioritet				
Netto driftsutgifter per innbygger (301) plansaksbehandling (B) *) **)	149	117	318	333
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger *)	186	165	120	120
Netto driftsutgifter til funksjon 339	1 117	1 190	1 001	913

Årsmelding 2023

pr. innbygger *)

Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr) *)	127 789	136 889	227 051	284 418
--	---------	---------	---------	---------

Produktivitet

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid (dager)	55	31	29	30
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter	75,2	52,7	93,4	130,5
Formålsbygg, kommune Utgifter per kvadratmeter bygg (kr) *)				
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	3 458	3 245	3 234	3 386
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	5 215	6 576	5 890	6 422
Årsgebyr for feiing og tilsyn - ekskl. mva. (kr) *)	512,0	490,0	548,0	666,0
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr) *)	3 261	4 067	4 165	4 927

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Netto driftsutgifter til plansaksbehandling

Kommunen har en effektiv planavdeling i forhold i behandling av private reguleringsplaner og dermed lavere netto driftsutgifter per. innbygger enn andre kommuner i samme kommunegruppe.

Netto driftsutgifter til brann- og ulykkesvern, F338 og F339:

Halden kommune ligger over sammenlignbare kommuner når det kommer til både forebyggende og beredskap. Brannvesen innenfor kommunegruppe 10 har de samme krav når det kommer til døgnbemanning og heltidspersonell, men siden Halden er blant de kommunene med færrest innbyggere blir det færre å dele de totale kostnadene på. I tillegg er kommunene Molde, Indre Østfold, Lørenskog, Ullensaker, Porsgrunn m.fl. fra samme kostragruppe deltakere i interkommunale brannvesen sammen med flere andre kommuner. De har da flere stordriftsfordeler og har langt flere å dele kostnadene på.

Likevel er Halden et forholdsvis dyrt brannvesen. En av årsakene kan være at kommunen har en stor andel innbyggere som er definert som risiko-utsatte grupper i samfunnet. Brannvesenets statistikk viser at Halden kommune har langt over gjennomsnitt av oppdrag relatert til rus, psykiatri, eldre og flyktninger. Det brukes også store ressurser innenfor forebyggende enhet (F338) for å forebygge uønskede hendelser i disse miljøene. I 2023 hadde Halden bla 23 bygningsbranner og 709 oppdrag. Dette er ny rekord og tallene øker årlig.

Brannvesenet i Halden har i tillegg en vaktordning med fem brannkonstabler. Dette skyldes tidligere inngåtte avtaler mellom boligbyggelag og kommunen, hvor kommunen har gitt utbyggere mulighet til å benytte brannvesenets høydemateriell som alternativ rømningsvei ved brann / rømning. I tillegg er kommunens vannforsyning mangelfull utenfor tettbebygde områder. Brannvesenet må derfor i stor grad medbringe eget slokkevann. Noen av de andre kommunene har kun fire på vakt og har derfor ikke sammenlignbare lønnskostnader.

Netto driftsutgifter til kommunale gater og veier pr. kilometer:

Tallene for Halden kommune viser en liten økning i 2023 sammenlignet med tidligere år. I disse tallene

inngår også kostnader til snøbrøyting og annet vintervedlikehold har vært vesentlig høyere i 2023 sammenlignet med foregående år.

Halden kommune er likevel lavest i hele kostragruppe 10 og nest lavest i fylket, bare slått av Hvaler kommune. Kostnadsøkningen ligger delvis på drift og vedlikehold av veier og gater (2,6 mkr) og gatelys (0,8 mkr). Forvaltning vei går samtidig noe ned (0,5 mkr). På grunn av lite budsjettmidler er det bortfall av vedlikeholdsoppgaver og det er nedbemannet innenfor forvaltning.

Etterslep har på grunn av lite budsjettmidler til vedlikehold økt kraftig de siste årene og det er i dag et enormt behov for oppgradering av kommunale veier.

Saksbehandlingstid Byggesaksbehandling og eierseksjonering

Kommunalområdet viser til at det har vært en betydelig resultatforbedring på byggesak i forhold til saksbehandlingstid. Dette henger sammen med både metodeutvikling og at det er ha vært en noe redusert tilgang på nye saker.

Utgifter til vedlikeholdsaktivitetet i kommunale formålsbygg pr. kvadratmeter

Kostra-tallene viser at midler til vedlikeholdsaktiviteter i kommunens formålsbygg er redusert fra 2020, hvor det ble gitt statlige tilskuddsmidler, og at det har vært en gradvis nedtrapping av avsatte vedlikeholdsmidler. Grafene viser også at kommunen ligger svært lavt sett i forhold til sammenlignbare kommuner innenfor dette området.

Årsgebyr for vannproduksjon

Kostra-tallene viser at vi følger tendensen i de øvrige sammenlignbare kommunene i forhold til de kommunale gebyrer for vann. Den viser også en økning i gebyrer for 2023. Økning er i hovedsak relatert til investeringstakten de senere årene, blant annet som en konsekvens av offentlige pålegg (reservevann-løsning og separering av ledningsnett mv)

Nøkkeltall aktivitet

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Saksbehandlingstid disp.søknader (Frist 84 dg.) Antall dager	90	54
Saksbehandlingstid klagesaker (frist 56 dg.) Antall dager	56	62

Brann

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Utrykningstid i hht krav – Dimensjoneringsforskrift.	100,0 %	100,0 %

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
«Forebyggende arbeid – risikobaserte grupper og objekter»	100,0 %	100,0 %

Byggesak

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel saker behandlet innen 3 ukersfristen	100,0 %	88,0 %
Andel saker behandlet innen 12 ukersfrist	100,0 %	94,0 %

Geodata

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel oppmålingssaker behandlet innenfor frist - 16 uker	100,0 %	98,3 %
Andel ferdigstilte saker i matrikkel innenfor frist - 5 dager	100,0 %	88,3 %

Miljø og landbruk

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel oppgraderte private renseanlegg i kommunen	95,0 %	98,0 %

Plan

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel megleroppgaver behandlet innenfor frist - 5 dager	100,0 %	93,3 %
Andel plansaker gjennomført innen frist - 12 uker.	100,0 %	100,0 %

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,06 %	3,06 %	4,12 %
Årlig sykefravær 2020	0,76 %	3,45 %	4,20 %
Årlig sykefravær 2021	1,04 %	1,96 %	3,01 %
Årlig sykefravær 2022	1,56 %	1,64 %	3,20 %
Årlig sykefravær 2023	1,43 %	2,80 %	4,23 %

Status politiske vedtak

Verbalvedtak

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
En insektsvennlig kommune	Verbalvedtak fra 2021; Kommunedirektøren bes utrede hvilke grøntområder (plener, rabatter, osv) som kan gjøres insektsvennlige og begynne arbeidet med å gjøre Halden til en	Ferdig	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk Polinatorplanen er behandlet og vedtatt av HTEK 14. juni 2023

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	insektsvennlig kommune.			
Klimabudsjett	Indirekte klimagassutslipp skal også legges inn i klimabudsjettet. Slik det er nå blir bare utslipp fra arealet til Halden kommune vurdert. En stor del av vårt forbruk bidrar til utslipp andre steder og vil ikke påvirke vårt budsjett. Samtidig får vi store utslipp (blant annet E6) som ikke er knyttet til innbyggerne i Halden. Dette medfører at vi ikke ser på løsninger som bidrar til lavere indirekte utslipp, men at vi må fokusere på store utslipp som ikke vi kan påvirke. Løsninger som vi ser lite på i dag og som vi må jobbe med er utslipp knyttet til forbruk og materialvalg. Trondheim er en by som har jobbet med dette og som det er mulig å lære av.	Iht. plan	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk Plan - og miljø utgir årlig; Klimarapport for Halden kommune. Rapporten viser utviklingen av klimagassutslippet i lokalsamfunnet. Utviklingen vises både med beregning av direkte utslipp innenfor kommunens grenser og diverse indikatorer som viser hvordan kommunen ligger an med tanke på omstilling til lavutslippssamfunnet. Til slutt gis også en kort oppsummering av noen tiltak som er gjennomført i 2023. Se "Klimarapport for Halden kommune 2023". Med denne klimarapporten ønsker vi å vise utviklingen av klimagassutslipp i Halden kommune. Utviklingen vises både med beregning av direkte utslipp innenfor kommunens grenser og diverse indikatorer som viser hvordan kommunen ligger an med tanke på omstilling til lavutslippssamfunnet. Til slutt gis også en kort oppsummering av noen tiltak som er gjennomført i 2023. Klimarapport for Halden kommune 2023.docx (sharepoint.com)
Lokalisering og kalkyler av ny svømmehall	Verbalvedtak fra 2021; Å gi barn svømmeopplæring er en livsviktig oppgave for Halden kommune av den grunn må bygging av ny svømmehall i sentrum prioriteres. Kommunedirektøren bes i første halvår 2020 å legge frem nytt forslag til hvor svømmehallen skal lokaliseres og kalkyler som viser både investerings- og driftskostnader for anlegget	Ferdig	Middels risiko	1340 Eiendom Foreløpig avventes videre arbeid med ny svømmehall. Det ble, høsten 2023, utført helt nødvendige vedlikeholdsarbeider på Remmen svømmehall og avtalen her løper videre i noen år til. Ny politisk sak vil fremmes før arbeid med ny svømmehall igangsettes igjen.
Lyssetting av overgangsfelt	Kommunedirektøren skal kartlegge om det er overgangsfelt i kommunen som er dårlig opplyst. Arbeidet begynner med å kartlegge rundt skoler og barnehager. Er det steder som er dårlig lyssatt skal det utbedres innen eksisterende rammer.	Ferdig	Lav risiko	1346 Forvaltning - Veier og gater Arbeid er utført ved hjelp av eksterne tilskuddsmidler.

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Os-prosjekt	Verbalvedtak fra 2021; Det skal bygges idrettsarena og basishall som planlagt på Os-tomta så raskt som mulig. Reguleringsplanen skal bearbeides slik at nåværende Os barneskole beholdes og totalrenoveres under forutsetning av at man når kravene til universell utforming og til et moderne skolebygg. Det må settes av arealer til nye skolebygg. Det må reguleres tilstrekkelig uteareal i tilknytning til skolen	Iht. plan	Lav risiko	Halden arena ble overtatt ved årsskiftet og er tatt i bruk. Resten av anlegget skal være klart til skolestart 2024. Arbeid går i henhold til plan.
Sentrumsutvikling	Verbalvedtak fra 2021; Det er et behov for nye boliger i sentrum for folk med lavere og middels inntekt. Kommunen skal utvikle prosjekt på egne tomter som er egnet for boligbygging og i tillegg samarbeide med grunneiere og entreprenører for utvikling av større boligprosjekt. Arbeidet med gatebruksplaner skal intensiveres og være et hjelpemiddel i forbindelse med større gravearbeider i sentrum. Et aktuelt prosjekt med oppstart tidlig 2021 vil være Olav 5 gate.	Ikke startet		Planarbeid pågår

Klima

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Energiøkonomisering i kommunale bygninger (ENØK)	Halden kommune Halden kommune har sentral driftskontroll i flere bygninger, hvilket gir god mulighet til oppfølging av energibruk. Dette kan avdekke områder med et forbedringspotensial, og planlegging av ulike tiltak for energieffektiv utnyttelse av bygningene. ENØK-tiltaket inneholder flere enkelttiltak på ulike kommunale bygninger i Halden kommune. Tiltakene utredes, planlegges og gjennomføres i driftsåret. Dette kan være etterisolering, bytte ut vinduer, installasjon av varmepumper og andre energiløsninger m.v. som vil bidra til reduserte oppvarmingskostnader i bygninger.	Ferdig	Lav risiko	1340 Eiendom I 2023 ble det utført mange ENØK-tiltak. Mål om reduksjon i strømkostnader ble nådd. Det er ikke bevilget investeringsmidler til slike tiltak fra 2024, evt. egne saker vil bli fremmet.
	Kommunalavdeling Teknisk Halden kommune har sentral driftskontroll i flere bygninger, hvilket			

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	gir god mulighet til oppfølging av energibruk. Dette kan avdekke områder med et forbedringspotensial, og planlegging av ulike tiltak for energieffektiv utnyttelse av bygningene. ENØK-tiltaket inneholder flere enkelttiltak på ulike kommunale bygninger i Halden kommune. Tiltakene utredes, planlegges og gjennomføres i driftsåret. Dette kan være etterisolering, bytte ut vinduer, installasjon av varmepumper og andre energiløsninger m.v. som vil bidra til reduserte oppvarmingskostnader i bygninger.			
Fossilfri kollektivtransport, fylkeskommunalt tiltak	Halden kommune Fra sommer 2022 trer ny avtale i kraft mellom Østfold kollektivtrafikk og tjenesteleverandør. Fra da skal 100 % av kollektivtrafikken være fossilfri. Det vil kjøre elektriske busser i Halden fra sommeren 2022. Kilde: Østfold kollektivtrafikk. Kommunalavdeling Teknisk Fra sommer 2022 trer ny avtale i kraft mellom Østfold kollektivtrafikk og tjenesteleverandør. Fra da skal 100 % av kollektivtrafikken være fossilfri. Det vil kjøre elektriske busser i Halden fra sommeren 2022. Kilde: Østfold kollektivtrafikk.			Fylkeskommunalt tiltak
Gjenbruk av kontormøbler		Ferdig	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk Det er etablert et lager for overskuddsmøbler på Asak skole. Kommunen har i tillegg anskaffet "Loopfront" som et digitalt verktøy som benyttes til å holde oversikt over overskuddsmøblene, og som samtidig beregner besparelser i klimagassutslipp. Miljø- og landbruk har foreløpig ansvar for prosjektet, og det har vært flere henvendelser med behov for møbler i ulike virksomheter. I de tilfellene der det ikke har vært passende møbler på vårt lager, har brukerne blitt oppfordret til å kjøpe brukt framfor nytt kontorutstyr. Det gjenstår å operasjonalisere prosjektet fult ut. Det er også ønskelig med reparasjon/fiksing/redesign av

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
				møbler for å gjøre slik gjenbruk mer attraktiv. Det jobbes videre med prosjektet i 2024.
Klimafokus i skogbruksplaner	Halden kommune Det skal utarbeides nye skogbruksplaner i Berg i 2023-2024. Kommunen ønsker i den sammenheng å sette ekstra fokus på klimatiltak for å øke bindingen av CO2 i skogen. Med konkrete tiltak tilpasset den enkelte skogeier, vil skogbruksplanen være et bedre verktøy i arbeidet med å øke karbonbindingen. Kommunalavdeling Teknisk Det skal utarbeides nye skogbruksplaner i Berg i 2023-2024. Kommunen ønsker i den sammenheng å sette ekstra fokus på klimatiltak for å øke bindingen av CO2 i skogen. Med konkrete tiltak tilpasset den enkelte skogeier, vil skogbruksplanen være et bedre verktøy i arbeidet med å øke karbonbindingen.	Iht. plan	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk
				Det er vanlig å utelate utslipp og opptak i sektoren for skog- og arealbruk når man snakker om norske utslipp av klimagasser. Sektoren for skog- og arealbruk har et stort netto opptak. I 2021 var det på omtrent 15 millioner tonn CO2 - ekvivalenter. Dette kan deles i et brutto opptak på skogarealene på omtrent 20 millioner tonn CO2 - ekvivalenter, og et brutto utslipp fra de andre arealbrukskategoriene på omtrent 5 millioner tonn CO2 - ekvivalenter. Hvis man hadde inkludert det samlede netto opptaket i sektoren for skog- og arealbruk i den totale summen for norske utslipp, ville ikke denne totalsummen vært Landbrukskontoret arbeider for å styrke miljøarbeidet gjennom informasjonsspredning blant bønder og skogbrukere i kommunen. Det er gjennomført flere temasamlinger. Utvalgte temaer for samlingene bestemmes gjennom dialog med næringen, men kan f.eks. være gjødsling, kompost, lokal energiproduksjon, fossilfri maskinpark, planting og valg av treslag og tilbakeføring av myr. Arbeidet med nye skogbruksplaner i Berg er startet opp, og kommunen har spilt inn temaer som egnede arealer for alternative hogstformer, vurdering av kvaliteten på MIS-kartleggingen til planarbeidet. Foreløpig er det behovet for revidering av miljøregistreringene (MIS) som skal vurderes
Klimamesterskap blant ansatte og politikere	Halden kommune Deltakelsen i Klimamesterskapet 2022 ble gjennomført for å øke bevisstheten om at våre valg i hverdagen har betydning for klimagassutslippene. Kommunalavdeling Teknisk Deltakelsen i Klimamesterskapet	Ferdig	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk
				Klimamesterskapet ble arrangert av Ducky som hadde et samarbeid med Viken Fylkeskommune og kommunene i Viken. Dette samarbeidet ble avsluttet, og det ble derfor ikke arrangert noen flere konkurranser.

Årsmelding 2023

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	2022 ble gjennomført for å øke bevisstheten om at våre valg i hverdagen har betydning for klimagassutslippene.			
Klimasamlinger for landbruket i Halden	Halden kommune Landbrukskontoret har et ønske om å styrke innsatsen med informasjonsspredning blant bønder og skogbrukere i kommunen. Det planlegges å gjennomføre flere temasamlinger i vinterhalvåret 2022/23. Utvalgte temaer for samlingene vil bestemmes i dialog med næringen, men kan f.eks. være gjødsling, kompost, lokal energiproduksjon, fossilfri maskinpark, planting og valg av treslag og tilbakeføring av myr. Kommunalavdeling Teknisk Landbrukskontoret har et ønske om å styrke innsatsen med informasjonsspredning blant bønder og skogbrukere i kommunen. Det planlegges å gjennomføre flere temasamlinger i vinterhalvåret 2022/23. Utvalgte temaer for samlingene vil bestemmes i dialog med næringen, men kan f.eks. være gjødsling, kompost, lokal energiproduksjon, fossilfri maskinpark, planting og valg av treslag og tilbakeføring av myr.	Iht. plan	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk Klimautvalget 2020 ble oppnevnt ved kongelig resolusjon 13. august 2021 for å gjøre en helhetlig utredning av hvilke veivalg Norge står overfor for å nå målet om å bli et lavutslippssamfunn innen 2050. I analysen fra Klimautvalget vil rundt tre fjerdedeler av Norges samlede klimagassutslippene i 2050 stamme fra matproduksjon i jordbruket. Det er vanskelig å se for seg at utslippene fra jordbruket kan bli lavere uten redusert aktivitet. Landbrukskontoret arbeider for å styrke miljøarbeidet gjennom informasjonsspredning blant bønder og skogbrukere i kommunen. Det er gjennomført flere temasamlinger. Utvalgte temaer for samlingene bestemmes gjennom dialog med næringen. Det ble det arrangert åpent møte om solenergi i februar og temamøte om biologisk mangfold i mars. I november 2023 var "Påfyll på Porsnes" med debatten "Hva skal vi spise i framtida" en del av Framtidsuka. I debatten deltok leder av bondelaget og småbrukarlaget, Norgesgruppen samt klimaforskere og bærekraftprofiler. Debatten ble ledet av politisk redaktør i Nationen, Anne Ekorholmen. Under Framtidsuka arrangerte også Skogselskapet i Østfold en skoleskogdag for 165 elever i Halden skolen. Alle skolene fikk tilbud om å delta. Målet med dagen var å øke kunnskapen om produkter fra naturen og samfunnsnyttene fra disse.
Klimavennlige løsninger for Berg skole	Halden kommune I forbindelse med utbedringer på Berg barneskole gjennomføres et forprosjekt for å se på klimavennlige løsninger. Klimavennlige materialer, ulike energiløsninger, og muligheten for gjenbruk skal utredes. I tillegg må fossilfri byggeplass vurderes. Det søkes klimasatsmidler for å dekke			1160 Enhet Miljø og Landbruk Renovering av Berg skole ble utsatt. Det ble derfor ikke søkt klimasatsmidler i 2023. Arbeidet tas eventuelt opp dersom investeringen vedtas på et senere tidspunkt.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	del av kostnadene for rapporten. Kommunalavdeling Teknisk I forbindelse med utbedringer på Berg barneskole gjennomføres et forprosjekt for å se på klimavennlige løsninger. Klimavennlige materialer, ulike energiløsninger, og muligheten for gjenbruk skal utredes. I tillegg må fossilfri byggeplass vurderes. Det søkes klimasatsmidler for å dekke deler av kostnadene for rapporten.			
Lynladestasjon med prioritet for el-taxi	Halden kommune sørger for at det etableres en ny lynladestasjon i sentrum. Ett av ladepunktene skal være reservert for elektriske taxier. Halden Taxi vil bytte ut alle sine personbiler med elbiler i løpet av 2022, og har da behov for flere lynladere.	Ferdig	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk Lynladestasjonen ble åpnet sommeren 2023. Det er satt opp skilt som viser plasser prioritert for taxi. Både taxiplassen og de øvrige P-plassene med lynladere har hatt godt belegg (langt over gjennomsnittet) etter åpningen.
Områderegulering av Stasjonsområdet	Halden kommune Arbeidet med områderegulering av Stasjonsområdet er i oppstartsfasen. Gjennom planarbeidet skal det utredes gode energiløsninger og det skal ses på gode mobilitetsløsninger. Kommunalavdeling Teknisk Arbeidet med områderegulering av Stasjonsområdet er i oppstartsfasen. Gjennom planarbeidet skal det utredes gode energiløsninger og det skal ses på gode mobilitetsløsninger.	Iht. plan	Middels risiko	1350 Plan, byggesak, oppmåling Områdereguleringen for stasjonsområdet inkludert detaljregulering for svømmehall m.m ble igangsatt i 2021. Planprogrammet ble vedtatt høsten 2022. Prosjektet forventes å pågå ut 2025. Bane NOR Eiendom og Halden kommune har gjennom områdereguleringen en felles ambisjon om å gjøre stasjonsområdet om til en integrert del av Halden sentrum. Med fokus på bærekraft og attraktivitet både for befolkningen og de besøkende kan utviklingen av stasjonsområde bli et supplement til, og styrke Halden som destinasjon og livskraftig by Politisk nivå holdes løpende orientert om framdriften i prosjektet gjennom politiske saker knyttet til milepæler i prosjektet. Områdereguleringen forventes 1.gang behandlet sommeren 2024 Det vil bli oppnevnt en styringsgruppe for områdereguleringen ila. januar 2024
Oppgradering av gateløys	Halden kommune	Forsinket	Lav risiko	1346 Forvaltning - Veier og gater

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	Oppgradering av gatelys omhandler kjøp og installasjon av nye armaturer med LED-belysning. LED-armaturene er mer energieffektive enn de gamle, og de kan dimmes. Investeringen vil gi en besparelse på strøm samt bedre trafiksikkerhet. Kommunalavdeling Teknisk Oppgradering av gatelys omhandler kjøp og installasjon av nye armaturer med LED-belysning. LED-armaturene er mer energieffektive enn de gamle, og de kan dimmes. Investeringen vil gi en besparelse på strøm samt bedre trafiksikkerhet.			Det gjenstår fremdeles noe arbeid før alle lyskilder er oppgradert og skiftet ut til led, men med tidligere investeringsmidler har man kommet langt på vei. Det er ikke bevilget noe til videre arbeid med oppgradering, egen sak med bevilgning må evt. fremmes dersom arbeid skal fortsette.
Plan for gatenett og gatebruk i Halden sentrum	Gatenett- og gatebruksplanen har som formål å legge til rette for at langt flere skal gå, sykle og kjøre buss, ved å prioritere areal og tiltak for disse trafikantgruppene. Sentrum skal være attraktivt og tilgjengelig med gode forhold for beboere, besøkende og handelsstand. Plan skal ferdigstilles i løpet av 2023.	Iht. plan		1160 Enhet Miljø og Landbruk Planprogrammet var oppe til behandling i Hovedutvalg for plan, teknisk, landbruk, klima og miljø 18.05.22, sak PS 61/2022. Det ble vedtatt å sende planprogrammet på høring med frist for innspill 1. juli 2022. Vedtaket omfattet også en innstramning i framdriftsplanen med mål om vedtatt plan i juni 2023. Administrasjonen har i senere HTEK-møter orientert om fremdriften i arbeidet. Det jobbes for at et utkast til gatebruksplan kan behandles politisk februar/mars 2024
Skilting for gående og syklende	Halden kommune Basert på kartlegging av grønne korridorer og snarveier gjort i 2018, bør slike veier skiltes og merkes bedre. I tillegg til navnet på destinasjon, bør skiltene også inneholde opplysninger om hvor lang avstanden er. Dette vil bedre framkommeligheten i byen, og kan bidra til at flere tar i bruk grønne korridorer som alternativ til bil. Kommunalavdeling Teknisk Basert på kartlegging av grønne korridorer og snarveier gjort i 2018, bør slike veier skiltes og merkes bedre. I tillegg til navnet på destinasjon, bør skiltene også	Iht. plan	Lav risiko	1160 Enhet Miljø og Landbruk Basert på kartlegging av grønne korridorer og snarveier gjort i 2018, pågår det et prosjekt om å utbedre, skilte og merke bynære stier og grønne korridorer. Det er inngått et samarbeid med idrettslagene. Det er i 2022/23 igangsatt et merkeprosjekt. Dette vil bedre framkommeligheten i bynære friluftsområder, og forhåpentligvis bidra til at flere tar i bruk grønne korridorer som alternativ til bil. I 2023 ble det satt ut skilt i sentrum. Disse vil suppleres med skilting til/fra Halden arena. I tillegg ble Hallevägen og Schultzestien merket.

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	inneholde opplysninger om hvor lang avstanden er. Dette vil bedre framkommeligheten i byen, og kan bidra til at flere tar i bruk grønne korridorer som alternativ til bil.			
Solceller på kommunale tak	Eiendomsavdelingen ønsker å utrede muligheten for lokal energiproduksjon fra solceller på kommunale tak. F.eks. er takene på byggene til Teknisk drift på Sommerro store og godt egnet for energiproduksjon. Ettersom bygget er i bruk på dagtid, kan solceller et godt alternativ her. Det utføres en mulighetsstudie for å finne de best egnede takflatene.	Ferdig		1340 Eiendom Det er bestilt og mottatt rapport om mulighetsstudie for solenergi på kommunale tak. Denne blir brukt aktivt for planlegging av videre arbeid med solenergi.
Utbedring av turstier og grøntdrag i sentrum	Halden kommune Halden kommune har etablert og vedlikeholdt flere turstier og grøntdrag i sentrum de seneste årene. Vi ønsker å utbedre og videreutvikle disse. Eksempler på konkrete tiltak er å tilrettelegge for universell utforming, merking og skilting og tilrettelegge rasteplasser. Det pågår også et arbeid med å vurdere nye stier og grøntdrag som kan tilrettelegges. Tiltaket har en positiv effekt på klimagassutslipp ved at flere personer kan velge gange og sykkel som en fossilfri alternativ transportmetode. Kommunalavdeling Teknisk Halden kommune har etablert og vedlikeholdt flere turstier og grøntdrag i sentrum de seneste årene. Vi ønsker å utbedre og videreutvikle disse. Eksempler på konkrete tiltak er å tilrettelegge for universell utforming, merking og skilting og tilrettelegge rasteplasser. Det pågår også et arbeid med å vurdere nye stier og grøntdrag som kan tilrettelegges. Tiltaket har en positiv effekt på klimagassutslipp ved at flere personer kan velge gange og sykkel som en fossilfri alternativ transportmetode.	Iht. plan		1160 Enhet Miljø og Landbruk Hallevågen og Schultzestien er ferdig merket. Infotavler på Schultzestien forventes etablert ila. vår 2024 Det arbeides med plan om å forlenge Tista-stien fra Skåningsfoss til Spinneriet.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Lønn	17 537	29 600	19 600	22 476
Sum Lønn	17 537	29 600	19 600	22 476
Drift	12 033	10 670	15 085	12 520
Kjøp av produksjon	474	0	0	0
Overføringer	2 154	1 000	692	-1 908
Finansutgifter	143 759	85 500	85 500	127 610
Sum Utgifter	158 420	97 170	101 277	138 222
Brukerbetaling	-1 088	-950	-950	-912
Refusjoner	-800	0	0	-291
Overføringer	0	0	0	-5
Finansinntekter	-166 308	-141 868	-141 868	-191 118
Sum inntekter	-168 196	-142 818	-142 818	-192 326
Netto resultat	7 761	-16 048	-21 941	-31 628

VAR og Havn

Tjenesteområdebeskrivelse

Området dekker gebyrområdene vann, avløp, slam, renovasjon, boligseksjon (tidligere feiervesen) og havn. Disse områdene er alle underlagt forskjellige lover og forskrifter og finansieres av gebyrinntekter. Det er strenge krav til kontroll og dokumentasjon på hvert område.

Vann- og avløpssektoren utarbeider hvert fjerde år en hovedplan for vann og avløp, som setter rammene for hva som prioriteres innenfor disse områdene. Vi tar deretter konkrete tiltak basert på denne planen, som inkluderer vedlikehold av vannbehandlings- og renseanlegg samt kommunens vann- og avløpsnett. Vi sørger også for at avløpsvann blir renset i henhold til kravene og at drikkevannet vi produserer følger drikkevannsforskriftene. Hovedplanen for vann og avløp legger også grunnlaget for investeringer, som for eksempel separering av vann- og avløpsnett i kommunen.

Renovasjonsområdet tar seg av innsamling av husholdningsavfall fra våre innbyggere og driften av kommunens miljøstasjoner. I samarbeid med Rokke avfallsanlegg tar vi imot og behandler mye avfall for å holde byen vår ren og ta vare på miljøet.

Boligseksjonen i brannvesenet, tidligere kjent som feiertjenesten, har ansvaret for feiing av piper og fyringsanlegg samt tilsyn med disse. Dette er en viktig del av brannforebyggende arbeid, og de utfører også tilsyn i spesielle brannobjekter.

Halden havn omfatter flere områder, inkludert farleden inn til Halden by, havnerenovasjon, kai og andre havneområder som håndterer varemottak og lager. Regnskapet for havneområdet følger havne- og farvannsloven, bortsett fra havnerenovasjon som følger forurensningsloven.

Utvikling og utfordringer

Asak vannbehandlingsanlegg ble ferdigstilt og tatt i bruk i 2023. Dette innebærer at kommunen nå tilfredsstiller krav om sikring av reservevannkilde.

Det har gjennom året blitt gjennomført flere separeringsprosjekt, spesielt nå i sentrumsnære områder. Dette i et ledd for å tilfredsstille pålegg og krav, hente ut nødvendige miljøeffekter samt å sikre trygg vannforsyning og avløpshåndtering.

Innenfor VA-infrastruktur har kommunen et stort ledningsnett som skal driftes og vedlikeholdes. Sett i forhold til antall innbyggere har kommunen et stort anlegg som fordeles kostnadmessig på innbyggerne. Dette innebærer at Halden ligger noe høyere når det kommer til VA-gebyrene. I 2024 skal ny hovedplan for VA utarbeides.

Havneområdet kjøpte i 2023 opp bygningsmasse i havneområdet som et ledd i strategisk utvikling av havna.

Utvalgte resultater

Selvkostområdet for vann viste en etterkalkyle for året med et underskudd på omtrent 4,3 mkr. I tillegg har området et fremførbart underskudd fra 2022, som nå samlet utgjør 22 mkr. Underskudd fra både 2022 og 2023 skyldes hovedsakelig økte renteutgifter. Vi har investert mye de siste årene på grunn av pålegg fra myndighetene, og området er svært følsomt for renteendringer. Vannproduksjon og vannrensing krever mye strøm, og med de høye strømprisene, særlig gjennom 2022, har dette også bidratt til økte utgifter.

For selvkostområdet avløp har vi et negativt driftsresultat på 0,9 millioner kroner. Akkumulert underskudd for avløp er nå 15,6 mkr. Årsaken til underskuddet er det samme som på vannområdet; renteutgifter som har økt kraftig de sist to årene samt høyere strømpriser. Også her er det svært strømkrevende prosesser.

Selvkostområdet for renovasjon endte året med et overskudd på 3,6 mkr, dette ble avsatt til fond i tråd med lovverket. Området har nå en fondsbeholdning på 10,8 mkr. Renovasjonsområdet har færre investeringer sammenlignet med vann og avløp, og økningen i renter har ikke hatt like stor effekt her.

Selvkostområdet for slam endte året med et merforbruk på omtrent 790 000 kroner. Etter at slam ble innført som et eget selvkostområde ble slam og annet avløp skilt fra hverandre og gebyrsatsene er de siste årene holdt uendret. Området har nå en fondsbeholdning på omtrent 1,17 mkr, noe som vil bidra til stabile gebyrøkninger. Som et mindre område i forhold til de andre, kan en reduksjon i gebyrene også være aktuelt her i årene fremover.

Området for boligseksjonen avsluttet året med et merforbruk på omtrent 111 000 kroner, og har nå en fondsbeholdning på 4,4 mkr. Gebyrene er de siste årene holdt uendret, men det planlegges å bruke noe fondsmidler fremover for å bidra til å dekke boligseksjonens andel av kapitalkostnadene for den nye brannstasjonen som nå er ferdigstilt.

Havneregnskapet består av flere selvkostområder: farvann, havnerenovasjon, saksbehandling, kai og øvrig havnevirksomhet. Regnskapet for havneområdet følger havne- og farvannsloven, bortsett fra selvkostområdet havnerenovasjon som er regulert av forurensningsloven. Selvkostområdet farvann hadde et underskudd på omtrent 220 000 kroner for 2023, som er trukket fra områdets eget selvkostfond. Havnerenovasjon er et lite område for Halden kommune, med et lite underskudd for året på 3000 kroner. Inkludert områdets positive resultat for 2022 har området nå omtrent 56 000 kroner i fondsbeholdning. Kai og øvrig havnevirksomhet hadde et samlet overskudd på omtrent 4,8 millioner kroner. Dette skyldes hovedsakelig forbedringer i havneområdet de siste årene, noe som har økt mulighetene for utleie av plasser og mottak av varer. Overskuddet er avsatt til bundet selvkostfond for fremtidig havnevirksomhet.

Økonomistatus per konto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Lønn	37 527	27 278	30 924	32 533
Refusjon lønn	-360	-31	-31	-309
Sum Lønn	37 167	27 247	30 893	32 224
Drift	62 083	86 717	95 256	61 481
Kjøp av produksjon	29 890	31 983	32 983	32 375
Overføringer	951	493	493	133
Finansutgifter	118 033	118 528	127 528	146 622
Sum Utgifter	210 956	237 721	256 259	240 611
Brukerbetaling	-216 504	-263 883	-264 883	-261 278
Refusjoner	-25	-186	-186	-18
Overføringer	-17	-400	-400	-35
Finansinntekter	-5 272	-500	-9 500	-9 578
Sum Inntekter	-221 819	-264 969	-274 969	-270 908
Netto resultat	26 304	0	12 184	1 927

Nøkkeltall aktivitet

Avløp

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Prosentavvik rensset avløpsvann i forhold til idealavløp vannmengde 12 000 m3/døgn pr 3.t.	100,0 %	93,2 %
Rensegrad i prosent av målt mengde fosfor i vannprøver inn og ut av renseanlegg	90,0 %	90,1 %
Mengde i overløp ledningsnett og Remmen RA	0,0 %	0,5 %

Brann

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Antall gjennomført tilsyn/feiling	6 000	6 624

slam

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Andel slam minimum kvalitetsklasse 2	100,0 %	100,0 %

Vann

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
Prosent produsert vann til forbruk basert på idealvannproduksjon (12000 m3/d) Avvik fra idealproduksjon = > 100	100,0 %	125,1 %
Andel ledningsbrudd reparert innen 8-timer	100,0 %	90,3 %
Andel prøver som oppfyller forskriftenes krav til kvalitet	100,0 %	100,0 %
Andel vannprøver med pH-verdi	100,0 %	100,0 %

Nøkkeltall/indikator	Mål 2023	Resultat 2023
innenfor mål		

Sykefravær

Fravær	Korttid	Langtid	Samlet fravær
Årlig sykefravær 2019	1,14 %	2,48 %	3,62 %
Årlig sykefravær 2020	0,86 %	1,20 %	2,06 %
Årlig sykefravær 2021	1,36 %	3,58 %	4,93 %
Årlig sykefravær 2022	1,03 %	2,01 %	3,03 %
Årlig sykefravær 2023	1,55 %	2,07 %	3,62 %

Status politiske vedtak

Klima

"-" vises der det ikke er registrert data

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
Smarte vannmålere	Halden kommune Halden kommune produserer i dag vann i størrelsesorden ca. 140% av idealproduksjon. Dette betyr at vi bruker store ressurser på å produsere vann som aldri når forbruker. Med smarte vannmålere kan kommunen få bedre oversikt over ledningsnettet og innbyggere vil få et større eierskap til eget vannforbruk. Dette vil medføre økt kontroll på drikkevannet, redusert vannforbruk, redusert vanntap, reduserte driftsutgifter og redusert ressursbruk og dermed reduserte utgifter. VAR og Havn Halden kommune produserer i dag vann i størrelsesorden ca. 140% av idealproduksjon. Dette betyr at vi bruker store ressurser på å produsere vann som aldri når forbruker. Med smarte vannmålere kan kommunen få bedre oversikt over ledningsnettet og innbyggere vil få et større eierskap til eget vannforbruk. Dette vil medføre økt kontroll på drikkevannet, redusert vannforbruk, redusert vanntap, reduserte driftsutgifter og redusert ressursbruk og dermed reduserte utgifter.	Ferdig	Lav risiko	Det har vært utført tverrfaglig arbeid, både internt og gjennom workshops med leverandører og andre kommuner. Utredning har foreløpig ikke gitt de ønskede resultat og prosjekt er nå satt på vent da det ikke er foreslått videre bevilgning i budsjett 2023.
Utbedring av miljøstasjoner for gjenvinning av avfall	Halden kommune Halden kommune har 9 miljøstasjoner for innsamling av avfallsfraksjonene papp/papir/drikkekartong, plast, glass/metall. Bruken av disse er en veletablert ordning. De siste årene har områdene forfalt og det er behov for en oppgradering av miljøstasjonene. Sortering og gjenvinning av avfall kan redusere	Iht. plan	Lav risiko	Det har gjennom året blant annet vært arbeidet med: - Ny miljøstasjon på Tangen i Tistedal - Løsning for bedre håndtering av Farlig avfall på miljøstasjoner, samt utvidelse at tilbudet til flere steder - Logistikk rundt tekstil avfall (alt av tekstiler som ikke går til ombruk)

Oppdrag	Beskrivelse	Status	Risiko	Statusbeskrivelse
	klimagassutslipp ved å redusere behovet for uttak av nye råvarer. Miljødirektoratet anslår at utsortering av plastavfall vil kunne gi en utslippsreduksjon på 0,75 millioner tonn CO2-ekvivalenter i perioden 2021–2030 i Norge. VAR og Havn Halden kommune har 9 miljøstasjoner for innsamling av avfallsfraksjonene papp/papir/drikkekartong, plast, glass/metall. Bruken av disse er en veletablert ordning. De siste årene har områdene forfalt og det er behov for en oppgradering av miljøstasjonene. Sortering og gjenvinning av avfall kan redusere klimagassutslipp ved å redusere behovet for uttak av nye råvarer. Miljødirektoratet anslår at utsortering av plastavfall vil kunne gi en utslippsreduksjon på 0,75 millioner tonn CO2-ekvivalenter i perioden 2021–2030 i Norge.			
VA-tiltak	Det jobbes intensivt med å separere overvann fra spillvann i kommunen. Ved å sende mindre (regn)vann til renseanlegget, vil mengden vann som må renses også reduseres. Dette sparer ressurser. Samtidig vil det være mindre behov for å pumpe vann via pumpestasjonene til renseanleggene, noe som vil spare energi.	Forsinket	Middels risiko	Pågår kontinuerlig iht oppdragsbeskrivelse og etter pålegg fra myndigheter. Pågående prosjekter løper og er planlagt ferdigstilt i 2024, men prosjektering av nye prosjekter er stoppet pga den økonomiske situasjon. Dette kan føre til brems igangsetting av nye prosjekter i 2024.

Årsregnskap

§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Bevilgningsoversikt		Rev.	Oppr.	
drift §5-4 første		Regnskap	budsjett	Regnskap
ledd	Note	2023	2023	2022
1 Rammetilskudd		1 192 553	1 173	1 068 234
		740	443 735	279
2 Skatt på inntekt og formue		919 704	906 748	960 909
		608	399	142
3 Skatt på eiendom		100 268	97 841	89 228
		375	000	190
4 Andre generelle statstilskudd			1 713	
		5 431 808	966	677 921
5 Sum generelle driftsinntekter		2 217 958	2 179	2 122 595
		531	747 100	224 055
				765

Årsmelding 2023

6 Sum bevilgninger drift, netto		1 990 566 898	2 000 642 848	1 868 467 316	1 853 408 613
7 Avskrivninger		187 837 472	144 825 881	144 825 881	164 261 740
8 Sum netto driftsutgifter		2 178 404 370	2 145 468 729	2 013 293 197	2 017 671 859
9 Brutto driftsresultat		39 554 161	34 278 371	132 930 858	104 923 907
10 Renteinntekter		50 302 659	33 201 000	16 296 000	18 045 325
11 Utbytter		30 163 361	29 600 426	20 024 426	15 007 455
12 Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
13 Renteutgifter		185 431 532	148 534 341	132 063 086	102 784 357
14 Avdrag på lån		161 455 768	163 020 000	163 020 000	145 829 436
15 Netto finansutgifter		266 421 279	248 752 915	258 762 660	215 561 013
16 Motpost avskrivninger		187 837 472	140 968 020	140 968 020	164 261 740
17 Netto driftsresultat		39 029 646	73 506 524	15 136 218	53 624 634
18 Overføringer til investering		3 999 990	4 000 000	18 019 000	6 891 000
19 Avsetning til bundne driftsfond		34 068 140	10 135 539	2 812 593	27 917 754
20 Bruk av bundne driftsfond		-33 387 233	-18 221 828	-3 419 140	-32 024 432
21 Avsetninger til disposisjonsfond		0	0	29 415 000	50 840 312
22 Bruk av disposisjonsfond		-43 710 544	-69 420 235	-31 691 235	0
23 Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
24 Sum disponering eller		-39 029 646	-73 506 524	15 136 218	53 624 634

dekning av netto driftsresultat					
25 Fremført til inndeckning senere år					
	0	0	0	0	

§5-4 2.ledd (1B)

§ 5-4, 2.ledd	Regnskap 2023	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap 2022
Fellesområder	1 081 433	0	0	99 039 450
Sentraladministrasjon	295 212 433	308 345 694	277 084 128	210 683 351
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	779 376 647	784 859 921	765 050 651	755 189 644
Kommunalavdeling Helse og mestring	848 227 564	817 951 120	738 358 670	763 761 341
Kommunalavdeling Teknisk	162 867 846	160 343 769	163 600 654	103 638 813
Fellesfunksjoner	-31 627 738	-21 941 376	-16 048 020	-20 237 181
VAR og Havn	1 926 584	12 184 000	0	26 304 476
Sum bevilgninger drift, netto	2 057 064 769	2 061 743 128	1 928 046 083	1 938 379 896
Herav:				
Avskrivninger	187 837 472	144 825 881	144 825 881	164 261 740
Motpost avskrivninger	-187 837 472	-140 968 020	-140 968 020	-164 261 740
Netto renteutgifter og -inntekter	70 516 370	56 258 708	56 257 453	54 000 458
Avdrag på lån	0	70 000	70 000	0

Årsmelding 2023

Overføring til investering	3 999 990	9 000 000	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	33 984 904	10 135 539	2 812 593	27 844 945
Bruk av bundne driftsfond	-38 111 469	-18 221 828	-3 419 140	-32 024 432
Avsetninger til disposisjonsfond	0	0	0	35 150 312
Bruk av disposisjonsfond	-3 891 923	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 990 566 897	2 000 642 848	1 868 467 316	1 853 408 613

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

	Regnskap 2023	Oppr.budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Regnskap 2022
Bevilgningsoversikt - invest. (regnskap)				
1 Investeringer i varige driftsmidler	778 665 287	1 009 444 260	674 915 033	980 487 091
2 Tilskudd til andres investeringer	7 290	0	0	3 170 000
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 831 503	2 050 000	1 050 000	6 677 145
4 Utlån av egne midler	0	0	0	730 000
5 Avdrag på lån	0	0	0	0
6 Sum investeringsutgifter	784 504 081	1 011 494 260	675 965 033	991 064 236
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-108 445 462	-163 704 132	-110 083 007	-108 237 926

Årsmelding 2023

8 Tilskudd fra andre	-9 440 456	-33 700 000	0	-139 855 200
9 Salg av varige driftsmidler	-44 027 774	-47 157 000	-10 000 000	-36 485 315
10 Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
11 Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-730 000	0	0	0
13 Bruk av lån	-555 265 464	-700 583 140	-501 813 038	684 872 909
14 Sum investeringsinntekter	-717 909 155	-945 144 272	-621 896 045	-969 451 349
15 Videreutlån	66 824 726	70 000 000	70 000 000	74 548 081
16 Bruk av lån til videreutlån	-50 038 643	-70 000 000	-70 000 000	-70 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån	18 394 756	22 000 000	22 000 000	74 124 519
18 Mottatte avdrag på videreutlån	-24 869 136	-22 000 000	-22 000 000	-34 133 527
19 Netto utgifter videreutlån	-10 311 703	0	0	44 539 074
20 Overføring fra drift	-3 999 990	-3 999 990	-13 018 990	-6 891 000
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	7 213 127	0	0	22 352 294
22 Bruk av bundet investeringsfond	-25 640 697	0	0	-55 496 345
23 Avsetninger til ubundne investeringsfond	7 870 844	15 000 000	0	0
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-62 349 913	-77 349 998	-41 049 998	-26 116 908

Årsmelding 2023

25 Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-76 906 629	-66 349 988	-54 068 988	-66 151 960
27 Fremført til inndekning i senere år(udekket beløp)	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 andre ledd

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Note Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
	-16	0	0	1 696
Fellesområder	219 035	0	0	3
Sentraladministrasjon	22 826	8 740	6 554	9 921
Kommunalavdeling Undervisning & Oppvekst	4 915	4 000	4 195	4 101
Kommunalavdeling Helse og mestring	11 849	8 300	30 749	6 396
Kommunalavdeling Teknisk	563 073	575 015	825 904	592 275
VAR og Havn	158 805	121 000	142 042	164 274
Investeringer i varige driftsmidler	980 487	717 055	1 009 444	778 665

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Note Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Oppgradering av ringeanlegg (kirke)	0	230	0	0
Prosjektmidler Riksantikvar PS82/2022	3 170	0	0	0
Hovsveien (fra Brigadeveien til topp)	0	0	0	1
Asakveien fra Gimlekrysset	0	0	0	1
Borgergt. Skomakerstredet, Spinnestredet	0	0	0	1
Atomveien VA	0	0	0	1

Årsmelding 2023

	Note Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Storg.t	0	0	0	2
Busterudgt. Fra				
Blocksgt. Til				
Snippen				
Tilskudd til	3 170	230	0	7
andres				
investeringer				

3. Investeringer i aksjer og andeler

Beløp i 1000

	Note Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Green Halden AS	2 210	0	0	0
Aksjer Halden	30	0	0	0
Arbeid og Vekst				
Egenkapitalinnskudd	4 437	1 050	1 050	4 832
HKP/KLP				
Kjøp av aksjer Smart	0	0	1 000	1 000
Innovation Holding				
AS				
Investeringer i	6 677	1 050	2 050	5 832
aksjer og andeler i				
selskaper				

4. Utlån

Beløp i 1000

	Note Regnskap 2022	Oppr. bud. 2023	Rev. bud. 2023	Regnskap 2023
Enøktiltak	730	0	0	0
på				
Rødsberg				
ung.skole				
Utlån av	730	0	0	0
egne				
midler				
Sum del 1-4	991 064	718 335	1 011 494	784 504

Balanse

Kommunens balanse gir blant annet uttrykk for forestående forpliktelser av kommunens finansielle situasjon. Og en kan ut fra balansen lese noe om forventet utvikling i årene fremover.

Økonomiske oversikter		
Oversikt - balanse	Regnskap 2023	Regnskap 2022
EIENDELER		
A. Anleggsmidler	9 589 246 984	8 944 773 852
I. Varige driftsmidler	5 339 549 259	4 786 692 570
1. Faste eiendommer og anlegg	4 965 049 708	4 469 201 415
2. Utstyr, maskiner og	374 499 551	317 491 155

Årsmelding 2023

transportmidler		
II. Finansielle anleggsmidler	543 231 120	496 259 464
1. Aksjer og andeler	97 720 811	91 889 308
2. Obligasjoner	-	-
3. Utlån	445 510 308	404 370 156
III. Immaterielle eiendeler	-	-
IV. Pensjonsmidler	3 706 466 605	3 661 821 818
B. Omløpsmidler	1 107 231 652	1 133 035 150
I. Bankinnskudd og kontanter	246 337 552	310 594 149
II. Finansielle omløpsmidler	660 000	660 000
1. Aksjer og andeler	-	-
2. Obligasjoner	-	-
3. Sertifikater	-	-
4. Derivater	660 000	660 000
III. Kortsiktige fordringer	860 234 101	821 781 001
1. Kundefordringer	322 402 233	336 941 813
2. Andre kortsiktige fordringer	-	-
3. Premieavvik	537 831 868	484 839 187
Sum eiendeler	10 696 478 636	10 077 809 002
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	2 048 940 016	2 146 418 481
I. Egenkapital drift	308 820 096	351 849 733
1. Disposisjonsfond	230 332 769	274 043 313
2. Bundne driftsfond	78 487 327	77 806 420
3. Merforbruk i driftsregnskapet	-	-
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	-	-
II. Egenkapital investering	81 446 252	154 352 891
1. Ubundet investeringsfond	43 609 163	98 088 232
2. Bundne investeringsfond	37 837 089	56 264 658
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	-
III. Annen egenkapital	1 658 673 668	1 640 215 858
1. Kapitalkonto	1 673 010 130	1 654 552 321
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	- 34 559 874	- 34 559 874
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	20 223 411	20 223 411
D. Langsiktig gjeld	8 118 548 702	7 377 837 486
I. Lån	4 904 152 856	4 364 003 380
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	3 972 152 856	3 192 003 380

2. Obligasjonslån	100 000 000	100 000 000
3. Sertifikatlån	832 000 000	1 072 000 000
II. Pensjonsforpliktelse	3 214 395 846	3 013 834 106
E. Kortsiktig gjeld	528 989 918	553 553 034
I. Kortsiktig gjeld	528 989 918	553 553 034
1. Leverandørgjeld	332 680 455	353 038 418
2. Likviditetslån	-	-
3. Derivater	-	-
4. Annen kortsiktig gjeld	194 014 116	196 353 956
5. Premieavvik	2 295 346	4 160 661
Sum egenkapital og gjeld	10 696 478 636	10 077 809 001
F. Memoriakonti	-	-
I. Ubrukte lånemidler	203 906 778	89 210 884
II. Andre memoriakonti	74 380 682	73 972 876
III. Motkonto for memoriakontiene	- 278 287 460	- 163 183 760

Anleggsmidler

Alle anleggsmidler anses som eiendeler. Anleggsmidler består av faste eiendommer og anlegg (inkl. tomter, gater/veier ect.), maskiner, inventar, utstyr og annet teknisk materiale. I tillegg finner vi utlånte midler som enten er skaffet til veie som følge av låneopptak (startlån, sosiale utlån) eller oppspart egenkapital, kommunens anskaffelse av aksjer og eierandeler, samt pensjonsmidlene som pensjonskassene forvalter på vegne av kommunen.

Totalt har anleggsmidlene økt med 644 mkr fra 2022 til 2023. Av denne økningen står økningen av pensjonsmidlene for 44,64 mkr og varige driftsmidler for 552,85 mkr. Posten for aksjer og andeler har økt med 5,83 mkr. Utlån har økt med 41,14 mkr.

Pensjonsmidlene bør ikke sees isolert da de henger sammen med pensjonsforpliktelsen som bokføres som langsiktig gjeld. Pensjonsforpliktelsene er økt med 200,56 mkr fra 2022 til 2023. Sett i sammenheng med pensjonsmidlene er midlene større enn forpliktelsen da vi har en «overdekning» på 492,07 mkr.

Omløpsmidler

Omløpsmidler består av bankinnskudd, finansielle omløpsmidler, kortsiktige fordringer og premieavvik. Regnskapsført verdi på kommunens omløpsmidler var 1107 mkr ved utgangen av 2023. Det er en reduksjon på 25,80 mkr fra 2022. Bokført verdi av kortsiktige fordringer er økt med 38,45 mkr der endringen består i en reduksjon i kundefordring på 14,53 mkr og en økning i premieavvik på 52,99 mkr. Bankinnskudd er redusert med 64,26 mkr.

I den sammenhengen kan det også nevnes at ubrukte lånemidler er økt med 114,69 mkr, samt at det i 2023 er tatt opp langsiktig gjeld på 720 mkr (hvorav 70 mkr gjelder formidlingslån og 650 mkr gjelder øvrig låneopptak).

Arbeidskapital og egenkapital

Endring i arbeidskapitalen (i balansen) gir uttrykk for de endringer som er gjort i omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Premieavviket er midler som er innbetalt til pensjonsselskapene, og som skal utgiftsføres i de påfølgende års regnskaper. Premieavvik oppstått før 2011 kostnadsføres med 1/15 del hvert år, premieavvik oppstått mellom 2011 og 2013 med 1/10 del hvert år, og premieavvik oppstått fra 2014 med 1/7 del hvert år.

Amortiseringskostnaden (kostnadsføring av tidligere års positive premieavvik) er fortsatt økende og vil medføre stadig økte kostnader i de kommende års driftsregnskaper. I tillegg til å være en utsatt kostnad i balansen, er ordningen med premieavvik også en stor tilleggsbelastning på likviditeten. Videre føres positive premieavvik som kortsiktig fordring, men siden kapitalen er bundet opp (kan ikke kreves tilbake for å frigjøre betalingsmidler) kan ikke premieavvik anses som likvide midler.

Arbeidskapitalen skal gi et bilde av kommunens betalingsevne på sikt, men bør da korrigeres for premieavvik for å gi et bilde av den reelle betalingsevnen. Som vist nedenfor har netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift lagt beslag på 535,53 mkr. For 2023 har Halden kommune en negativ reell arbeidskapital på -161,20 mkr.

Arbeidskapital	2023	2022
Omløpsmidler	1 107 231 652	1 133 035 150
Kortsiktig gjeld	- 528 989 918	-553 553 034
Opprinnelig arbeidskapital	578 241 734	579 482 116
Netto premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift	- 535 536 522	-480 678 527
Ubrukte lånemidler inkl. startlån	- 203 906 778	-89 210 884
Reell arbeidskapital	- 161 201 566	9 592 705

Egenkapital

Egenkapitalen viser fondsbeholdning, prinsippendringer og hvor mye av eiendelene som er finansiert med egne midler. Egenkapitalen viser også det regnskapsmessige resultatet hvis det er et merforbruk man ikke kan inndeke ut over strykingsreglene. Et eventuelt mindreforbruk skal etter lovgivning avsettes til disposisjonsfond.

For 2023 viste driftsregnskapet et negativt netto driftsresultat på -39,02. Etter at strykingsreglene er gjennomgått, har kommunen måtte benytte mindre av disposisjonsfond enn antatt. I 2023 er det brukt 43,71 mkr av disposisjonsfondet. For 2022 viste regnskapet et mindreforbruk og 35,15 mkr ble avsatt på disposisjonsfond.

Fondsbeholdning	Regnskap 2023	Regnskap 2022
Disposisjonsfond	230 332 769	274 043 313
Bundne driftsfond	78 487 327	77 806 420

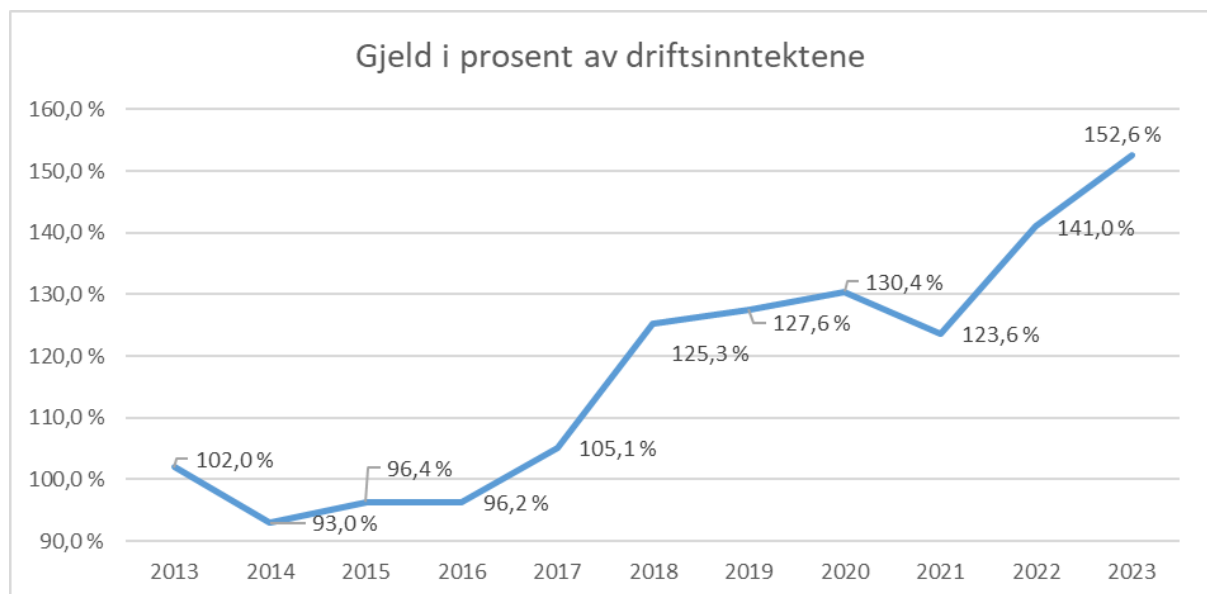
Ubundne investeringsfond	43 609 163	98 088 232
Bundne investeringsfond	37 837 089	56 264 658

Totalt har Halden kommune en positiv egenkapital på 2,048 mrd.kr ved utgangen av 2023. Dette er en forverring fra 2022 på 97,47 mkr. Reduksjonen skyldes hovedsakelig mer bruk av fond enn tidligere år. Det har også vært en økning i kapital på 18,46 mkr på kommunens kapitalkonto.

Det skal samtidig opplyses om at regnskapsført egenkapital ikke nødvendigvis gir ett riktig uttrykk for den reelle egenkapitalen i kommunen. Dette fordi det kan ligge skjulte reserver i verdien som aksjer og andeler, bygninger og andre eiendommer (blant annet tomter).

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld består av pensjonsforpliktelser, langsiktige lån tatt opp som finansiering av investeringer og videre-formidlingslån(utlån). Fra 2022 til 2023 har kommunens langsiktige gjeld økt med 740,71 mkr. Underliggende har pensjonsforpliktelsen økt med 200,56 mkr og langsiktige lån har økt med 540,15 mkr.

Som grafen over viser har Halden kommune økt gjeldsgraden fra 93 % i 2014 til 152,6 % i 2023.

Pensjonsforpliktelsene må sees i sammenheng med pensjonsmidlene for å gi ett riktig bilde av den fremtidige belastningen denne posten vil gi i kommende års driftsregnskaper. Pensjonsmidlene har fra 2022 til 2023 økt med 44,64 mkr. Pensjonsforpliktelsen har derimot økt med 200,56 mkr. Det betyr at nettoforpliktelsen (det antatte fremtidige behovet knyttet til pensjoner) er økt med 155,92 mkr siden 2022.

Kortsiktig gjeld

Kortsiktig gjeld viser hva som ligger av betalingsforpliktelser i relativt nær fremtid. Ved utgangen av 2022 var kortsiktig gjeld 553,55 mkr og ved utgangen av 2023 var den 528,99 mkr. Altså en reduksjon på om lag 24,56 mkr.

Under posten omløpsmidler i balansen finner vi blant annet premieavvik, som også ligger i posten kortsiktig gjeld i balansen. Her er det derimot de negative premieavvikene som kommer til uttrykk (under omløpsmidlene er det de positive premieavvik som føres).

Ved et negativt premieavvik har pensjonskassene beregnet en lavere premie enn de har hatt behov for. Dette føres da som en utgift umiddelbart (samme år som det har oppstått) og inntektsføres i driftsregnskapene de påfølgende årene. Posten negativt premieavvik inkl. arbeidsgiveravgift er redusert med 1,86 mkr i 2023. Leverandørgjeld har også en reduksjon i 2023 med 20,35 mkr.

Driftsmessig vurdering av balansen

Til sist i dette kapittelet vil vi nok en gang rette oppmerksomheten mot de fremtidige konsekvensene dagens balansetall vil gi i de kommende års regnskaper. Det vil være viktig informasjon å ta med seg i de kommende års budsjett og økonomiplaner.

Det skal i løpet av de neste 10 årene (gjennomsnitt) dekkes inn til sammen 535 mkr gjennom amortiseringskostnader knyttet til tidligere års premieavvik.

Videre skal det i løpet av de neste tiårene (vektet gjennomsnittlig nedbetalingstid) dekkes inn til sammen 4,90 mrd. kr. i nedbetaling av langsiktig gjeld inkl. startlån. Kommunen kan nedbetale lånegjeld også fra investeringsregnskapet (finansiert ved salg av anleggsmidler). Tilsvarende skal avdrag knyttet til videreformidlingslån belastes investeringsregnskapet (finansiert av innbetalte avdrag fra låntakerne). Det ligger likevel an til en betydelig økning av årlige avdrag som belaster driftsregnskapet i årene fremover.

Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Tabellen under viser regnskap og budsjett for kommunens drift. Det foreløpige driftsregnskapet for 2023 er avlagt med ett negativt netto driftsresultat på 39,03 mkr.

Økonomiske oversikter				
Økonomisk oversikt - drift	Regnskap 2023	Reg. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap 2022
Driftsinntekter				
1 Rammetilskudd	- 1 192 553 740	- 1 173 443 735	- 1 150 956 735	- 1 078 477 279
2 Inntekts- og formuesskatt	- 919 704 608	- 906 748 399	- 901 748 399	- 960 909 142

Årsmelding 2023

3 Eiendomsskatt	- 100 268 375	- 97 841 000	- 92 841 000	- 89 228 190
4 Andre skatteinntekter	- 46 138	-	-	- 46 138
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	- 127 864 649	- 101 208 603	- 62 124 556	- 90 904 939
6 Overføringer og tilskudd fra andre	- 387 289 986	- 311 322 464	- 248 771 701	- 428 788 965
7 Brukerbetalinger	- 77 244 508	- 77 154 768	- 85 252 113	- 73 464 515
8 Salgs- og leieinntekter	- 408 250 379	- 411 668 408	- 400 233 019	- 373 928 423
9 Sum driftsinntekter	- 3 213 222 384	- 3 079 387 377	- 2 941 927 523	- 3 095 747 591
Driftsutgifter				
10 Lønnsutgifter	1 447 426 238	1 364 271 048	1 323 987 057	1 385 718 174
11 Sosiale utgifter	404 260 607	386 986 053	381 585 436	369 048 939
12 Kjøp av varer og tjenester	887 682 281	925 738 646	777 687 078	841 021 530
13 Overføringer og tilskudd til andre	246 461 625	223 287 377	180 911 213	230 773 301
14 Avskrivninger	187 837 472	144 825 881	144 825 881	164 261 740
15 Sum driftsutgifter	3 173 668 223	3 045 109 006	2 808 996 665	2 990 823 684
16 Brutto driftsresultat	- 39 554 160	- 34 278 371	- 132 930 858	- 104 923 908
Finansinntekter				
17 Renteinntekter	- 50 302 659	- 33 201 000	- 16 296 000	- 18 045 325
18 Utbytter	- 30 163 361	- 29 600 426	- 20 024 426	- 15 007 455
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-	-	-	-
20 Renteutgifter	185 431 532	148 534 341	132 063 086	102 784 357
21 Avdrag på lån	161 455 768	163 020 000	163 020 000	145 829 436
22 Netto finansutgifter	266 421 279	248 752 915	258 762 660	215 561 013
23 Motpost avskrivninger	- 187 837 472	- 140 968 020	- 140 968 020	- 164 261 740

24 Netto driftsresultat	39 029 646	73 506 524	- 15 136 218	- 53 624 634
<i>Disp. eller dekning av netto driftsresultat:</i>				
25 Overføring til investering	3 999 990	4 000 000	18 019 000	6 891 000
26 Avsetninger til bundne driftsfond	34 068 140	10 135 539	2 812 593	27 917 754
27 Bruk av bundne driftsfond	- 33 387 233	- 18 221 828	- 3 419 140	- 32 024 432
28 Avsetninger til disposisjonsfond	- -	- -	29 415 000	50 840 312
29 Bruk av disposisjonsfond	- 43 710 544	- 69 420 235	- 31 691 235	- -
30 Dekning av tidligere års merforbruk	- -	- -	- -	- -
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	- 39 029 646	- 73 506 524	15 136 218	53 624 634
32 Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)	- -	- -	- -	- -

For VAR-områdene (vann, avløp og utslippstillatelser) er det i 2023 et underskudd på 6,85 mkr som reduserer kommunens mindreforbruk tilsvarende. Akkumulert for tidligere år er det fremførbare underskuddet for VAR pr 31.12.23 på 38,33 mkr. Det er ikke gjenværende fondsmidler for disse områdene og underskuddet må dekkes inn av fremtidige gebyrinntekter innen 5 år.

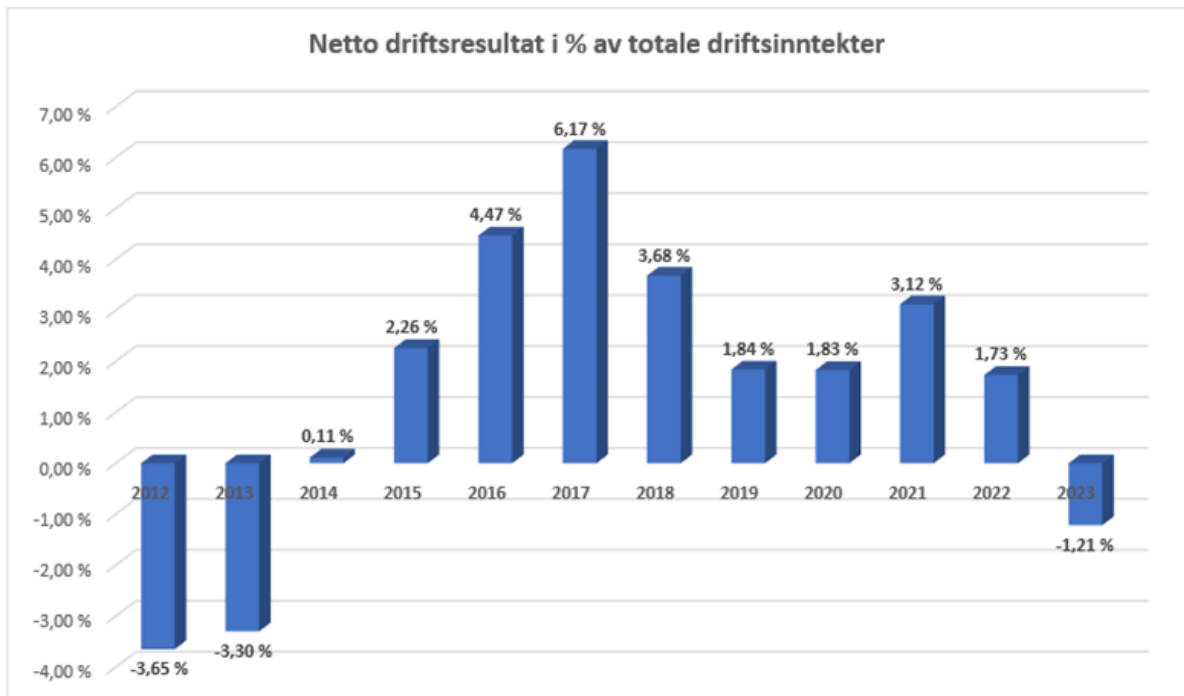
Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat viser resultatet av driften før finanspostene. Brutto driftsresultat + motpost avskrivninger skal være like stor eller større enn finanspostene. Dersom dette ikke er tilfelle, har ikke kommunen midler til å dekke sine finansforpliktelser. Brutto driftsresultat i 2023 er på 39,55 mkr. Brutto driftsresultat + motpost avskrivninger utgjør til sammen 227,39 mkr. Finanspostene utgjør 266,42 mkr i 2023.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hvor mye av driftsresultatet som kan disponeres til avsetninger og/eller til inndeckning av tidligere års underskudd. I tillegg kan et positivt netto driftsresultat være med på å finansiere investeringer. Det er anbefalt at netto driftsresultat bør utgjøre om lag 2 % årlig for å sikre en forsvarlig formuesforvaltning. I dette ligger det altså at kommunene bør finansiere deler av sine investeringer med oppsparte driftsmidler.

Kommunens brutto driftsresultat viser en forverring fra 2022 til 2023 på 65,30 mkr. Netto driftsresultat har en forverring på 92,65 mkr sett opp mot tallene fra 2022. Nedenfor illustreres utviklingen av kommunens netto driftsresultat i % av totale driftsinntekter de siste 12 årene.

Det finansielle måltallet 2 % netto driftsresultat for Halden kommune ville for 2023 utgjort 64,26 mkr. Dette målet om finansiell balanse er Halden kommune ikke innenfor i 2023, da netto driftsresultat er - 39,03 mkr og utgjør -1,21 % av driftsinntektene.

Ser man bort fra årets underskudd på VAR, ville netto driftsresultat i % av driftsinntekter vært noe lavere og på -1,00 %. Kommunen ville fortsatt ikke vært innenfor måltallet på 2 %.

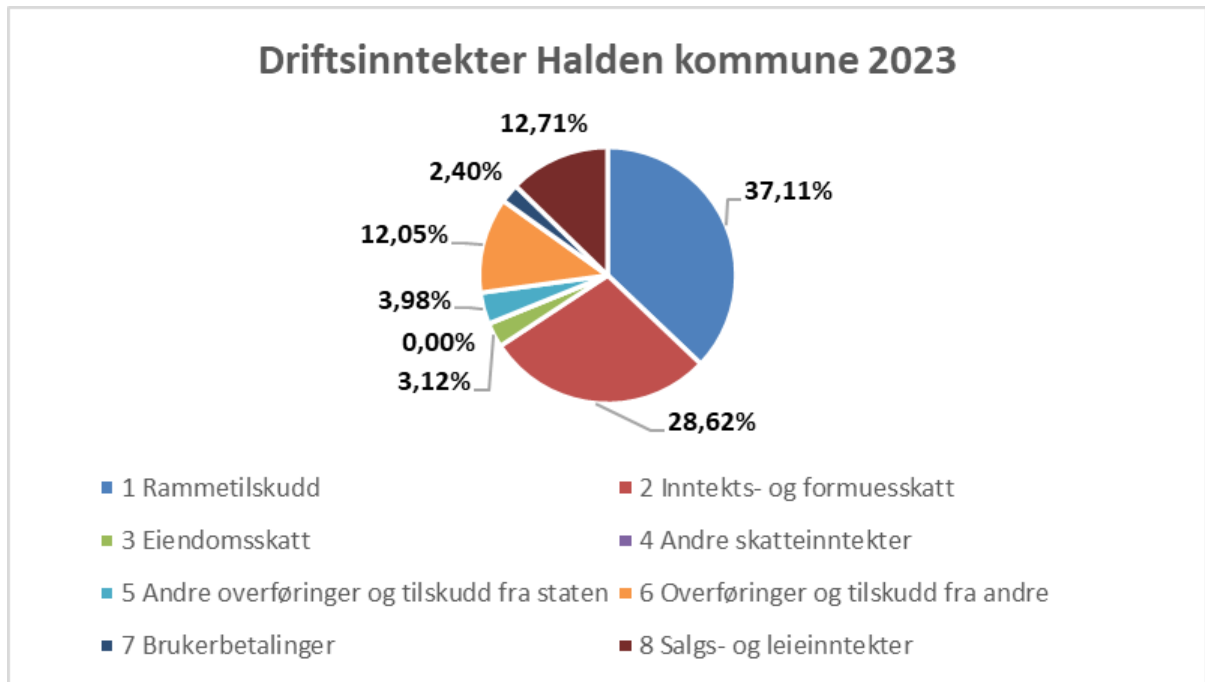
Regnskapsmessig resultat og strykninger

Jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett og årsregnskap § 4-1, skal overføringer og bruk/avsetninger av fond bokføres i hht budsjett før strykninger utføres. Etter disposisjonene er regnskapsført står kommunen igjen med et regnskapsmessig mindreforbruk på 25,71 mkr. Bruk av disposisjonsfond er deretter redusert med tilsvarende beløp jf. forskrift §4-3. Mindreforbruk før strykning utgjør 0,80 % av totale driftsinntekter. Netto er det brukt 0,68 mkr av bundne driftsfond og det er overført 3,99 mkr fra drift til investering.

Ser man også her bort fra årets underskudd på VAR, ville årets mindreforbruk i % av totale driftsinntekter vært på 1,01 %.

Kommunens driftsinntekter

Skatt og rammetilskudd er kommunens største inntektskilde. Hele 65,74 % av kommunens virksomhet finansieres av skatt- og rammetilskudd. Dette er noe høyere sammenlignet med 2022 hvor den statlige finansieringen utgjorde 65,88 % av inntektene.

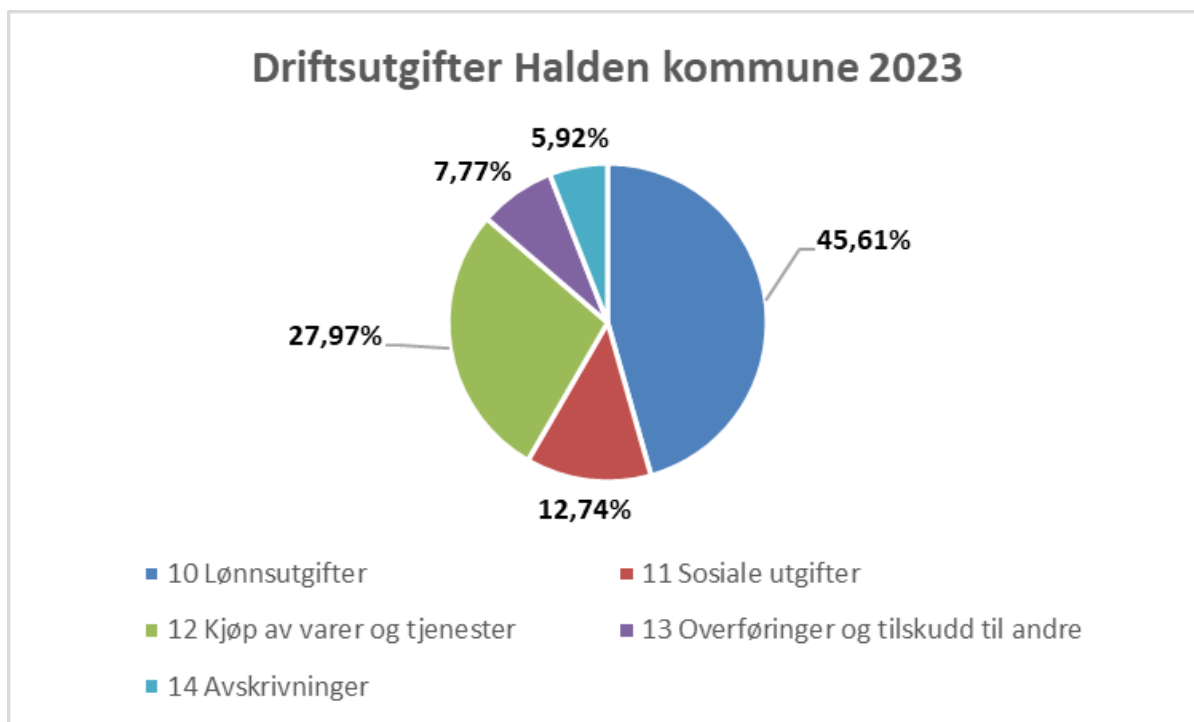

Andre statlige overføringer, som i all hovedsak vil være andre typer statstilskudd (herunder også tilskudd til ressurskrevende brukere) utgjør 3,98 %, mens overføringer med krav til motytelse (Refusjonsordninger inkl. syke- og fødselsrefusjoner) utgjør 12,05 % av driftsinntektene i 2023. Under posten andre salgs- og leieinntekter vil man typisk finne kommunale avgifter, plan- og byggesaksgebyrer, samt husleieinntekter. Posten utgjør 12,71 % av kommunens inntekter, mens brukerbetalinger og eiendomsskatt kun utgjør hhv. 2,40 % og 3,12 %. Samlet sett utgjør egenandeler, gebyrer og avgifter som kommunens innbyggere og næringsvirksomhet betaler om lag 14,46 % av kommunens totale inntekter.

Kommunens driftsutgifter

Lønn og sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgiveravgift) utgjør den største posten av kommunens totale utgifter. I 2023 utgjør lønn og sosiale utgifter 58,36 % av kommunens totale driftsutgifter.

I 2022 utgjorde tilsvarende post 58,67 %, som viser en liten prosentmessig endring totalt sett, men kostnadsmessig i kroner er det en økning på 96,92 mkr. I 2023 var totale lønnskostnader på 1 851 mkr, mens det i 2022 var 1 754 mkr.

Halden kommune brukte i 2023 om lag 27,97 % av totale utgifter til driftsmessige innsatsfaktorer, både i og utenfor tjenesteproduksjon, sammenlignet mot 28,12 % i 2022. Om lag 7,77 % til overføringer til andre (tilskudd til private barnehager, sosialstønad m.m.). Avskrivningene gir ett bilde av kapitalslitet på kommunens anleggsmidler og utgjør en andel på 5,92 % i 2023. For 2022 var denne andelen på 5,49 %, men den lave prosentmessige økningen gjelder likevel 23,57 mkr økning fra 2022 til 2023.

Finansområdet

Netto finansutgifter har økt med 50,86 mkr fra 2022 til 2023. I dette ligger en økning i renteutgifter og låneomkostninger på 82,64 mkr, en økning i avdrag på lån med 15,62 mkr samt en økning i renteinntekter og utbytte på 47,41 mkr.

Budsjettpremisser og vesentlige budsjettavvik

Kommuneloven § 14-4 fastsetter at økonomiplanen og årsbudsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og bevilgninger og de målene og premissene som økonomiplanen og årsbudsjettet bygger på. Kommuneloven § 14-7 b fastsetter årsberetningen skal redegjøre for vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Budsjettpremisser (kommuneloven §14-4)

Begrepet budsjettpremisser kan kort defineres som klare og objektive krav til tjenesteleveranser som følger budsjettbevilgningene.

Budsjett 2023 inneholder ingen konkrete angitte budsjettpremisser. Øvrige budsjettforventninger er kommentert i kommunalavdelingenes kapitler.

Vesentlige budsjettavvik (kommuneloven §14-7, 2. ledd).

Under følger en oversikt over vesentlige budsjettavvik mellom regnskap 2023 og budsjett 2023.

Økonomiske oversikt (drift) (beløp i antall 1000)	Regnskap 2023	Reg. budsjett 2023	Avvik	Kommentar
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	127 864	101 208	26 656	Kommunen har mottatt mer i tilskudd og overføringer fra staten enn i budsjett. Blant annet har kommunen mottatt høyere integreringstilskudd i 2023.
6 Overføringer og tilskudd fra andre	387 289	311 322	75 967	Avvik fra budsjett skyldes blant annet en høyere andel på refusjon sykepenger, refusjon fødselspenger, mottatt momskompensasjon i driftsregnskap og annen refusjon fra staten.

Årsmelding 2023

14 Avskrivninger	187 837	144 825	43 011	Kommunen har de siste årene hatt store investeringer som gir utslag i økte avskrivninger og avvik mellom regnskap og budsjett.
------------------	---------	---------	--------	--

Bevilgningsoversikt - invest. (regnskap) (beløp i antall 1000)	Regnskap 2023	Reg. budsjett 2023	Avvik	Kommentar
1 Investeringer i varige driftsmidler	778 665	1 009 444	-230 778	Kommunen har mange og store investeringsprosjekt som foregår over flere år. Det er vanskelig å estimere eksakt fremdrift og når de store utbetalingene vil komme, derav avvik mellom regnskap og budsjett
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	5 831	2 050	3 781	Regnskapsført egenkapitaltilskudd til KLP og HKP. Samlet en høyere belastning enn budsjettert. Kostnad er finansiert via ubundet fond.
7 Kompensasjon for merverdiavgift	108 445	163 704	-55 258	Sammenheng med 1. investering i varige driftsmidler; en lavere fremdrift enn antatt i budsjett medfører avvik i mottatt kompensasjon for merverdiavgift sammenlignet med budsjett for året.
8 Tilskudd fra andre	9 440	33 700	-24 259	Avviket her skyldes et tilskudd fra Husbanken vedr Båstadlund dagsenter. Vi har fått deler av midlene utbetalt i januar 2024 og restbeløpet ventes høst 2024.

Årsmelding 2023

13 Bruk av lån	555 265	700 583	-145 317	Må sees i sammenheng med 1. investering i varige driftsmidler; låneopptak til investeringer tas opp i takt med fremdrift, en lavere fremdrift enn antatt i budsjett medfører et lavere låneopptak.
16 Bruk av lån til videreutlån	50 038	70 000	-19 961	Startlån gjennom Husbanken. Det er lånt ut mindre midler enn man har anledning til gjennom budsjett og dermed brukt mindre lån enn man har anledning til i følge budsjettvedtak.
17 Avdrag på lån til videreutlån	18 394	22 000	-3 605	Mottatte noe lavere avdrag på startlån, inkludert ekstraordinære avdrag på startlån.
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	7 870	15 000	-7 129	Kommunen har i 2023 hatt lavere salgsinntekter i investeringsregnskapet og det er derfor avsatt en lavere sum enn budsjettet.
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-62 349	-77 349	15 000	Ved avslutningen av investeringsregnskapet ble 15 mkr strøket fra bruk av ubundne investeringsfond i 2023. Investeringsregnskapet lå med et mindreforbruk og det ble da ikke nødvendig å bruke like mye av fond.

